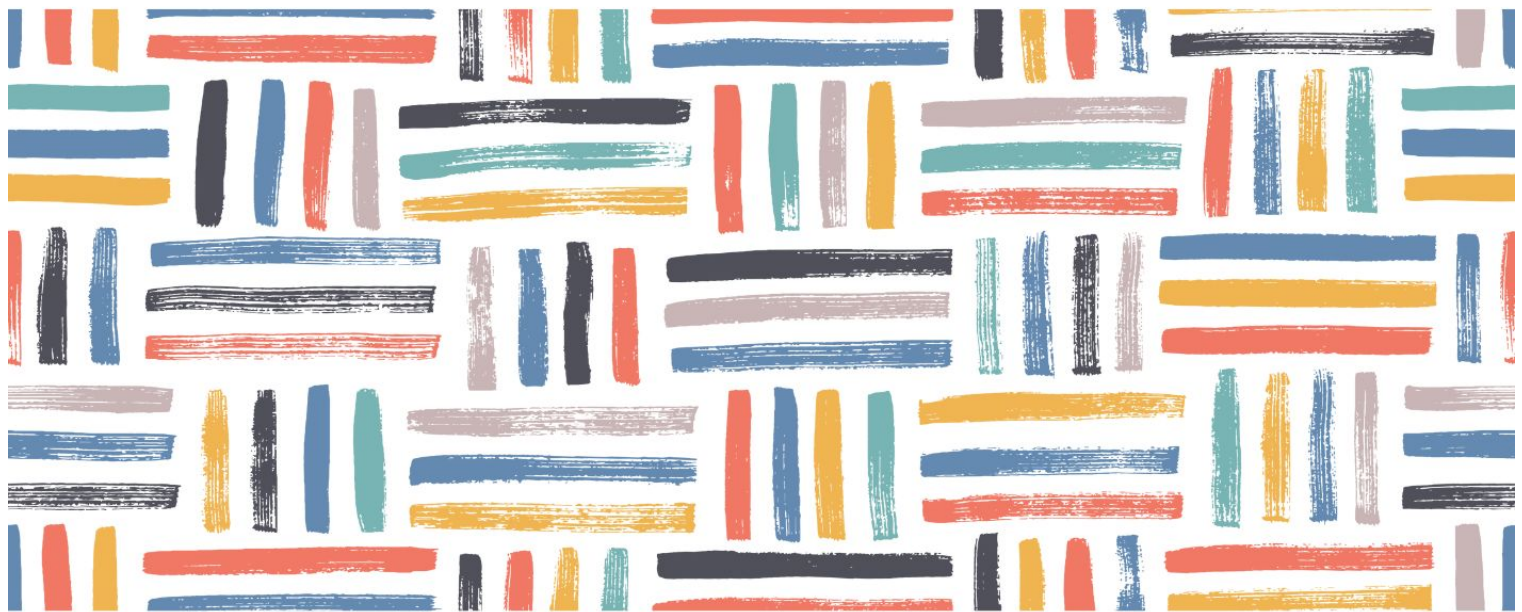

วารสารวิชาการระดับปริญญาตรี
ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 ปฐมฤกษ์
กรกฎาคม - ธันวาคม 2567

สารศิลป์ปริทัศน์

Journal of Sansin Review

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

วารสารสารศิลป์ปริทัศน์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2567)

หน่วยงานที่รับผิดชอบ

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

คณะที่ปรึกษา

อาจารย์ ดร.เสาวรีย์	บุญสา	คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิตรลดา	มุลมา	รองคณบดีฝ่ายวิชาการและประกันคุณภาพ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์อัครจร	บุปผาจำเริญ	รองคณบดีฝ่ายวางแผนและพัฒนา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิตยา	มุลปินใจ	รองคณบดีฝ่ายกิจการนักศึกษาและสื่อสารองค์กร
ผู้ช่วยคณบดีทุกคน		

บรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิตยา มุลปินใจ

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

อาจารย์ ดร.ทัตพิชา สกุลสืบ

เลขานุการ

นายอุเทน หินอ่อน

กรรมการบริหารวารสาร

อาจารย์ ดร.เสาวรีย์	บุญสา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิตยา	มุลปินใจ
อาจารย์ ดร.ทัตพิชา	สกุลสืบ
รองศาสตราจารย์ ดร.ชุติกานต์	รักธรรม
รองศาสตราจารย์พฤกษา	เครือแสง
อาจารย์ ดร.ภาณุวัฒน์	สกุลสืบ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์อมฤตา	สาธิวงศ์
อาจารย์ ดร.ปิยรัตน์	วงศ์จุมมะลิ

ผู้ตรวจพิสูจน์อักษร

อาจารย์ ดร.ทัตพิชา	สกุลสืบ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกวลิณ	จันทะเดช
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชนิษฐา	ใจมน
อาจารย์สุกัญญา	แซ่โก
อาจารย์ ดร.อรทัย	สุขจีระ

ออกแบบวารสาร

อาจารย์ ดร.ทัตพิชา สกุลสืบ

เว็บไซต์วารสารออนไลน์ hugiswh.lpru.ac.th/stdjournal/current.php

ติดต่อประสานงาน E-mail: lan-na@lpru.ac.th ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิตยา มุลปินใจ

หมายเลขโทรศัพท์ 089-759-3476

บทบรรณาธิการ

วารสารฉบับนี้เป็นฉบับปฐมฤกษ์ของวารสารสาสนศิลป์ปริทัศน์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ระดับปริญญาตรี การริเริ่มจัดทำวารสารนี้เกิดจากการเล็งเห็นพื้นที่เผยแพร่บทความสำหรับนักศึกษาปริญญาตรียังมีอยู่ไม่มากนัก ดังนั้น คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง จึงได้จัดทำวารสารนี้ขึ้นมาโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนานักศึกษาให้มีความพร้อมทางวิชาการก่อนสำเร็จการศึกษา เป็นสื่อกลางในการแสดงความคิดเห็นเชิงวิชาการของนักศึกษาในระดับปริญญาตรี อันเป็นการสร้างพื้นที่ใหม่ให้นักศึกษาระดับปริญญาตรี และสร้างแรงกระตุ้นให้นักศึกษาผลิตผลงานเขียนที่มีคุณภาพ เผยแพร่ผลงานทางวิชาการ ของนักศึกษาในระดับปริญญาตรี นอกจากนี้ นักศึกษายังมีโอกาสเรียนรู้กระบวนการผลิตบทความเชิงวิชาการเบื้องต้น โดยมีกลุ่มเป้าหมายคือ นักศึกษาทุกสาขาวิชาในคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ที่สนใจฝึกปรีการเขียนบทความทางวิชาการ บทความวิจัย หรือบทความปริทัศน์ อนึ่งแนวทางการดำเนินงานของวารสารในอนาคตมีทิศทางที่จะเปิดรับบทความระดับปริญญาตรี จากมหาวิทยาลัยอื่น ๆ เพื่อเป็นช่องทางในการแลกเปลี่ยนความรู้ทางด้านวิชาการในระดับปริญญาตรี โดยมีกำหนดการจัดพิมพ์เป็นราย 6 เดือน ปีละ 2 ฉบับ เนื้อหาฉบับนี้ประกอบด้วย บทความวิจัย บทความวิชาการ ดังนี้

บทความวิจัย จำนวน 4 เรื่อง ได้แก่ 1) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง 2) การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในตำบลแม่ระมาด อำเภอแม่ระมาด จังหวัดตาก 3) ความคิดเห็นของประชาชนต่อนโยบายสุราก้าวหน้าของพรรคก้าวหน้า ไกล กรณีสึกษา อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง 4) สำนักนิเวศในนิทานปูเตราชาว บทความวิชาการ จำนวน 2 เรื่อง ได้แก่ 1) อาหารต้องห้ามในแต่ละช่วงวัยของชาวจีน 2) แนวคิดการสอนร้องเพลงสำหรับเด็ก

ในนามของกองบรรณาธิการวารสารสาสนศิลป์ปริทัศน์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ขอขอบคุณนักศึกษาผู้เขียนบทความทุกท่าน อาจารย์ที่ปรึกษาที่ได้ให้ข้อเสนอแนะเพื่อความสะดวกของบทความ รวมถึงขอขอบคุณทุกฝ่ายที่ได้สนับสนุนให้เกิดวารสารฉบับนี้ขึ้นมา และเตรียมพบกันในฉบับต่อไป

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิตยา มูลปิ่นใจ
บรรณาธิการ

วารสารสาขาศิลปปริทัศน์

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

Journal of Sansin Review

ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 กรกฎาคม - ธันวาคม 2567 Vol.1 No 1 July – December 2024

สารบัญ

บทความวิจัย	หน้า
ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ชานนท์ ใจแก้วหลวง, อัญธิชา รุ่งแสง, ณัฐพงษ์ คັນธรส, อัมฤตา สารธิวงศ์	1-17
การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในตำบลแม่ระมาด อำเภอแม่ระมาด จังหวัดตาก คามิน พูนกัน, อัญธิชา รุ่งแสง, ณัฐพงษ์ คັນธรส, อัมฤตา สารธิวงศ์	18-31
ความคิดเห็นของประชาชนต่อนโยบายสุราก้าวหน้าของพรรคก้าวไกล กรณีศึกษา อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง เจษฎา โนวัง, อัญธิชา รุ่งแสง, ณัฐพงษ์ คັນธรส, อัมฤตา สารธิวงศ์	32-44
สำนึกนิเวศในนิทานปู่คราขาว Wu Yan, Guan Yukao, ทัดพิชา สกุลสืบ	45-57
บทความวิชาการ	
อาหารต้องห้ามในแต่ละช่วงวัยของชาวจีน Fang Lixiang, Jiang Meimei, Yang Runxiang , ทัดพิชา สกุลสืบ	58-72
แนวคิดการสอนร้องเพลงสำหรับเด็กเล็ก นงนภัส ปันนา, ทยากร สุวรรณ	73-83

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

Factors affecting political participation of students at

Lampang Rajabhat University

ชานนท์ ใจแก้วหลวง¹ | Chanon Jaikaewluang,¹

อัญธิชา รุ่งแสง² | Anthicha Rungsang²

ณัฐพงษ์ คันทรส³ | Nattapong Kantaros³

อัมฤตา สารธิวงศ์⁴ | Amarita Santivong

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏลำปางและศึกษาเสนอแนะการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปางที่กำลังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนแบ่งเบนมมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.89 คิดเป็นร้อยละ 57.80 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย พบว่าอันดับแรกคือ ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง ค่าเฉลี่ย 3.44 คิดเป็นร้อยละ 68.80 อันดับสองคือ ด้านการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง ค่าเฉลี่ย 3.09 คิดเป็นร้อยละ 61.80 อันดับสามคือ ด้านการแสดงความสนใจต่อกิจกรรม

¹ นักศึกษาปริญญาตรีสาขาวิชาการเมืองและการปกครอง คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

E-mail: chanonjaikaewlung@gmail.com

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

E-mail: anthicha_m@hotmail.com

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

E-mail: Nattapong.lpru@gmail.com

⁴ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

E-mail: anarita_s@hotmail.com

ทางการเมือง ค่าเฉลี่ย 2.77 คิดเป็นร้อยละ 55.40 อันดับสี่คือ ด้านการร่วมรณรงค์ทางการเมือง ค่าเฉลี่ย 2.67 คิดเป็นร้อยละ 53.40

2. ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ ได้แก่ ปัจจัยด้านการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของนักศึกษา เนื่องจากปัจจัยด้านการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองเป็นการสร้างความรู้ความเข้าใจในเรื่องเกี่ยวกับประชาธิปไตย และเป็นการสร้างความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการเมืองให้กับนักศึกษา และพบว่านักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง มีระดับของการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.09 (S.D. 0.83) คิดเป็นร้อยละ 61.80 ไม่เพียงพอต่อความรู้ความเข้าใจในเรื่องประชาธิปไตย ที่จะนำไปสู่การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย

3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง มีดังนี้ ควรรณรงค์ให้นักศึกษาออกมาใช้สิทธิใช้เสียงให้มากที่สุด ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้นักศึกษาเลือกคนที่ดีมีศักยภาพในการทำงานควรสร้างความเข้าใจแก่นักศึกษาว่า การชุมนุมทางการเมืองเป็นประโยชน์ต่อชุมชนและสิทธิในการแสดงออกทางการเมือง ควรมีองค์กรอิสระที่เข้มแข็งในการตรวจสอบการดำเนินงานของกลุ่มการเมืองควรมีการส่งเสริมให้นักศึกษาเข้าใจเรื่องรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 และรู้จักสิทธิหน้าที่ของตนเองตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วมทางการเมือง, ความสนใจทางการเมือง, ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง

Abstract

This research has the objective to study the level of political participation of students. Lampang Rajabhat University Study of factors affecting political participation of university students. Lampang Rajabhat University and study recommend political participation of Lampang Rajabhat University students. The sample groups used in this research include Student, Faculty of Humanities and Social Sciences, Lampang Rajabhat University There were 400 people studying at Lampang Rajabhat University. The instrument used to collect data was a questionnaire, rating scale type. Statistics used in data analysis include frequency distribution, percentage, mean, and standard deviation.

The research results found that 1) Political participation of students at Lampang Rajabhat University Overall, it was at a moderate level with an average of 2.89 or 57.80 percent when considering each aspect. Arranged from highest to lowest, it was found that the first was the use of voting rights, with an average of 3.44, accounting for 68.80 percent. The second was political news awareness, with an average of 3.09, accounting for 61.80 percent. The third was the expressing. Interested in political activities, average 2.77, equivalent to 55.40 percent Fourth place is participation in political campaigns, with an average of 2.67 or 53.40 percent. 2) Factors affecting political participation of Rajabhat University students include the factors of perception of political news. It is a factor that affects student participation. This is because the factor in political news awareness is creating knowledge and understanding about democracy. and to create knowledge and understanding of politics for students and found that students at Lampang Rajabhat University There was a moderate level of political news awareness with a mean of 3.09 (S.D. 0.83), accounting for 61.80 percent, not sufficient for knowledge and understanding of democracy. that will lead to democratic political participation. 3) Suggestions regarding political participation of students at Lampang Rajabhat University are as follows: There should be a campaign for students to come out and use their voting rights as much as possible. There should be public relations for students to choose good people with potential to work. It should create understanding for students that Political rallies are beneficial to the community. and the right to express politically There should be a strong independent organization to monitor the operations of political groups.

Students should be encouraged to understand the 2017 Constitution and know their rights and duties according to the provisions of the Constitution

Keywords: political participation, political interest, factors affecting political participation

บทนำ

การปกครองในระบอบประชาธิปไตยยึดถือหลักการว่าอำนาจอิสระสูงสุดในประเทศเป็นของประชาชน ประชาชนปกครองตนเองมีฐานะเป็นเจ้าของประเทศ ดังนั้นประชาชนจึงต้องรับผิดชอบต่อความเจริญหรือความเสื่อมของประเทศหรือสังคมของตนเอง ในการสร้างความเจริญให้เกิดขึ้นหรือป้องกันความเสื่อมให้เกิดขึ้น ประชาชนจึงต้องเข้าไปมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการบริหารปกครอง บ้านเมืองในทุกระดับอย่างเท่าเทียมกัน การปกครองนั้นจะประสบความสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับ คุณลักษณะสำคัญหลายประการของพลเมือง หนึ่งในคุณลักษณะเหล่านั้นคือ การมีความเข้าใจหลักการพื้นฐานของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เข้าใจการเลือกตั้งและมีส่วนร่วมทางการเมือง (ปริญญญา เทวานฤมิตรกุล 2561 : 64)

ประเทศไทยนั้น นับตั้งแต่เปลี่ยนแปลงการปกครอง เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2475 จากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาสู่ระบอบประชาธิปไตย ปัญหาหลักในการพัฒนาระบอบประชาธิปไตย นอกจากปัญหาในด้านโครงสร้างและสถาบันทางการเมืองแล้ว ยังมีอุปสรรคในด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของประชาชนทั้งในระดับชาติและในระดับท้องถิ่น จนอาจกล่าวได้ว่า ประชาธิปไตยของไทยนั้นล้มลุกคลุกคลานมาเกือบตลอด เพื่อที่จะให้ได้มีระบอบประชาธิปไตยที่สมบูรณ์นั้น ประชาชนจำเป็นต้องสนใจการเมืองต้องติดตามข่าวสารความเคลื่อนไหวทางการเมือง และต้องมีความกระตือรือร้นที่จะมีบทบาททางการเมือง ดังนั้นการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมือง จึงเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นต่อประชาชน โดยเฉพาะนิสิตนักศึกษา ซึ่งได้รับสมญานามว่า “ปัญญาชน” เป็นผู้ที่มีระดับความรู้และสติปัญญาสูง ที่จะเป็กำลังสำคัญของชาติ และเป็นพลังที่สำคัญทางการเมืองที่มีต่อการพัฒนาระบอบประชาธิปไตยทั้งในปัจจุบันและ อนาคต (มยุรี วัฒนสุข, 2554)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560 ได้บัญญัติเรื่อง การปฏิรูปประเทศด้านการเมือง โดยให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง เกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมทางการเมือง รวมตลอดทั้งการตรวจสอบการใช้อำนาจอิสระ ดังนั้น การมีส่วนร่วมทางการเมือง จะเป็นส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการปฏิรูปประเทศด้านการเมืองพร้อมทั้งส่งผลให้การเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขมีความเข้มแข็งและยั่งยืน รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ได้ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นอย่างมาก เห็นได้จากบทบัญญัติว่าด้วยการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยตรงของประชาชน เพื่อให้สิทธิแก่ประชาชนในกระบวนการทางการเมืองต่างๆ หลักการสำคัญของระบบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมยึดหลักพื้นฐานที่ว่า ประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจอิสระ ประชาชนสามารถใช้อำนาจอิสระได้เสมอแม้ว่าได้มอบอำนาจอิสระให้กับผู้แทนของประชาชนไปใช้ในฐานะที่เป็นตัวแทนแล้วก็ตาม แต่ประชาชนก็สามารถเฝ้าตรวจสอบควบคุมและแทรกแซงการทำหน้าที่ของตัวแทนของประชาชนได้เสมอ (พระมหาอรุณ ปญญารุโณ, กัญจิรา วิจิตรวัชรารักษ์, ธนะชัย สามล, ณัฐพล บุคติวรรณ, 2566)

การเมืองเข้าไปมีบทบาทกับคนทุกวัยโดยเริ่มเห็นได้ชัดคือวัยรุ่น ธรรมชาติในตัววัยรุ่น และพัฒนาการของวัยรุ่นถือว่าเป็นพลังสำคัญในการพลิกโฉมทางการเมือง ความสนใจทางการเมือง และความสำนึกทางการเมือง เพราะว่าเป็นช่วงเวลาที่ยุโรปกำลังแสวงหาอุดมการณ์ทั้งส่วนตัว และอุดมการณ์ของสังคมเป็นช่วงเวลาที่ยุโรปมีความผูกพันกับกลุ่มเพื่อนอย่างมาก จึงมักรวมกลุ่มกันได้ง่ายมากกว่าคนในวัยต่าง ๆ สามารถสร้างกลุ่มที่มี

โครงสร้างแบบองค์กร ทำให้สร้างพลังกดดันทางทางสังคมได้ง่ายเป็นช่วงเวลาที่วัยรุ่นมองหาผู้นำที่น่าเชื่อถือ หากผู้นำทางสังคมและการเมืองคนใดคนหนึ่งทำให้เขาประทับใจ เชื่อถือได้ เขาจะทำตาม แบบอย่างไม่ต้องตั้งคำถาม สงสัยในความถูกต้อง ความน่าเชื่อถือหรือความไม่น่าเชื่อถือเป็นช่วงเวลาที่วัยรุ่นพัฒนาความนึกคิดอย่างมีเหตุผล เข้าใจเหตุผลของเหตุการณ์ทางสังคม และการเมืองจึงอาจยอมรับแนวคิดทางสังคม และการเมืองใด การเมืองหนึ่งที่ตนเห็นทิศทางเดียวกับเหตุผลของตน (ศรีเรือน แก้วกังวาน 2549 : 355-356)

ปัจจุบันนักศึกษาส่วนใหญ่เริ่มสนใจการเมืองมากขึ้นแต่ไม่ค่อยมีความเข้าใจในการมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างถูกต้องมากนัก ขณะที่นักศึกษาปัญญาชนและประชาชนที่สนใจการเมืองส่วนหนึ่งกลายเป็นพวกที่ดัดสินเลือกข้าง เลือกผู้นำหรือกลุ่มการเมืองกลุ่มหนึ่งกลุ่มใดอย่างสุดโต่ง โดยขาดการมองปัญหาของประชาชนแบบคิดวิเคราะห์เชิงโครงสร้างของประเทศอย่างจำแนกแยกแยะเป็นเรื่อง ๆ ไป ถึงวันนี้เราจะมีประชาธิปไตยแบบเลือกตั้ง แต่ประชาชนมีปัญหาทั้งทางเศรษฐกิจสังคมที่ซับซ้อนมากขึ้น นักศึกษาปัญญาชนส่วนที่ยังเป็นนักอุดมคติเพื่อประชาชนและยึดแนวทางปฏิรูปเศรษฐกิจ การเมือง สังคม เพื่อความเป็นธรรมและประชาธิปไตยสำหรับคนส่วนใหญ่มีเหลือน้อยลง มีเวทีแสดงน้อย มีบทบาทน้อย อีกทั้งยังมีนักศึกษาจำนวนมากที่รู้สึกเบื่อหน่ายกับการเมืองในปัจจุบัน (วิทยากร เชียงกูล 2556)

จากหลักการและเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยพบว่า นักศึกษาเป็นบุคคลที่มีความสำคัญต่อการเมืองการปกครองไทยเพราะนักศึกษาเป็นต้นกล้าประชาธิปไตย ที่จะงอกงามขึ้นอย่างอุดมสมบูรณ์ด้วยความเป็นประชาธิปไตย ดังนั้นการเข้ามามีบทบาทในการมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองของนักศึกษา จะทำให้เกิดพลังการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญต่อการพัฒนาการปกครองระบอบประชาธิปไตย ในฐานะที่ผู้วิจัยเป็นนักศึกษาที่กำลังศึกษาในสาขาวิชาการเมืองและการปกครอง ที่มุ่งเน้นในการศึกษาวิเคราะห์การเมือง รวมไปถึงศึกษาแนวทางการมีส่วนร่วมทางการเมือง การพัฒนาการเมืองในอดีตจนถึงปัจจุบัน จึงมีความสนใจศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง เพื่อนำข้อมูลมาใช้เป็นแนวทางการมีส่วนร่วมทางการเมือง ที่จะนำไปสู่การพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ถูกต้องเอื้อต่อการพัฒนาการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตยของไทยต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
3. เพื่อเสนอแนะการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านพื้นที่

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย กรกฎาคม - ตุลาคม 2566

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง จำนวน 1,225 คน (ฝ่ายทะเบียนมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง, 2566)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปางที่กำลังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง จำนวน 400 คน ได้มาโดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรทาร์ยามาเน่ และการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ เพศ ชั้นปีการศึกษา และสาขาวิชา

ตัวแปรตามคือ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง” เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ มุ่งศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง และปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ด้านการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง ด้านการร่วมรณรงค์ทางการเมือง ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง ด้านการแสดงความสนใจต่อกิจกรรมทางการเมือง ด้านการมีบทบาทเคลื่อนไหวทางการเมือง แบ่งออกเป็น 5 ส่วนดังนี้

5.1 การรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาโดยการ ศึกษาและค้นคว้าจากตำราและเอกสารงานวิจัยบทความต่าง ๆ และผลงานทางวิชาการต่าง ๆ หลังจาก การศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนความรู้ต่าง ๆ ผู้วิจัยได้นำความรู้มาใช้ในการดำเนินการวิจัย

5.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบปริมาณในการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเพื่อสำรวจและกำหนดประชากรกลุ่มตัวอย่าง

5.3 การตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อทำการตรวจสอบความถูกต้อง ความตรงเชิงเนื้อหา และความตรงตามโครงสร้างของคำถามในแต่ละข้อว่าตรงตามจุดมุ่งหมาย และสอดคล้องกับการวิจัยครั้งนี้หรือไม่ หลังจากนั้นได้นำมาแก้ไขปรับปรุงให้เหมาะสมเพื่อดำเนินการต่อไป

5.4 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บแบบสอบถามในการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง โดยผู้วิจัยกำหนดกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ที่เป็นนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปางที่กำลังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้จำนวน 400 คน

5.5 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้โปรแกรมทางสังคมศาสตร์ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

6. สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง” ผู้วิจัยได้ นำเสนอผลการวิจัยตามประเด็นให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ โดยแบ่งนำเสนอตามวัตถุประสงค์ส่วนต่าง ๆ ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	176	44.00
หญิง	224	56.00
รวม	400	100

จากตารางที่ 1 แสดงจำนวนร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่างตามเพศ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 224 คน คิดเป็นร้อยละ 56.00 รองลงมาเป็นเพศชาย จำนวน 176 คน คิดเป็นร้อยละ 44.00

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
18	3	0.75
19	67	16.75
20	109	27.25
21	130	32.50
22	58	14.50
23	33	8.25
รวม	400	100

จากตารางที่ 2 แสดงจำนวนร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่างตามอายุ พบว่า ส่วนใหญ่อายุ 21 ปี จำนวน 130 คน คิดเป็นร้อยละ 32.50 รองลงมา อายุ 20 ปี จำนวน 109 คน คิดเป็นร้อยละ 27.25 รองลงมาอีก อายุ 19 ปี จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 16.75 รองลงมาอีก อายุ 22 ปี จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 14.50 รองลงมาอีก อายุ 23 ปี จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 8.25 รองลงมาอีก อายุ 18 ปี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 0.75

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา

ชั้นปีที่ศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ปี 1	86	21.50
ปี 2	112	28.00
ปี 3	129	32.25
ปี 4	73	18.25
รวม	400	100

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามชั้นปีที่ศึกษาส่วนใหญ่ ศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 3 จำนวน 129 คน คิดเป็นร้อยละ 32.25 รองลงมา ศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 2 จำนวน 112 คน คิดเป็นร้อยละ 28.00 รองลงมาอีก ศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 1 จำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 21.50 รองลงมาอีก ศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 4 จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 18.25

ตารางที่ 4 แสดงจำนวนร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสาขาวิชา

สาขาวิชา	จำนวน	ร้อยละ
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ (รป.ศ.)	86	21.50
สาขาวิชานิติศาสตร์ (น.บ.)	67	16.75
สาขาวิชาภาษาอังกฤษ (ศศ.บ)	44	11.00
สาขาวิชาภาษาไทย (ศศ.บ)	12	3.00
สาขาวิชาเพื่อการสื่อสารสำหรับชาวต่างประเทศ (ศศ.บ)	33	8.25
สาขาวิชาศิลปการออกแบบ (ศศ.บ)	28	7.00
สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง (ร.บ)	53	13.25
สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน (ศศ.บ)	25	6.25
สาขาวิชาภาษาจีน (ศศ.บ)	36	9.00
สาขาวิชาดนตรีศึกษา (ศศ.บ)	16	4.00
รวม	400	100

ตารางที่ 4 แสดงจำนวนร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่างตามสาขาวิชา ส่วนใหญ่เรียนอยู่สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์ (รป.ศ.) จำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 21.50 รองลงมา เรียนสาขาวิชานิติศาสตร์ (น.บ.) จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 16.75 รองลงมาอีก เรียนอยู่สาขาวิชา การเมืองและการปกครอง (ร.บ) จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 13.25 รองลงมาอีก เรียนสาขาวิชาภาษาอังกฤษ (ศศ.บ) จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 11.00 รองลงมา เรียนสาขาวิชา ภาษาจีน (ศศ.บ) จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 9.00 รองลงมา

อีก เรียนสาขาวิชา เพื่อการสื่อสารสำหรับชาวต่างประเทศ (ศศ.บ) จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 8.25 รองลงมา
 อีก เรียนอยู่สาขาวิชา ศิลปะการออกแบบ (ศศ.บ) จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 7.00 รองลงมาเรียนสาขาวิชา
 การพัฒนาชุมชน (ศศ.บ) จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 6.25 รองลงมาเรียนสาขาวิชา ดนตรีศึกษา (ศศ.บ)
 จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 4.00 รองลงมาอีก เรียนอยู่สาขาวิชา ภาษาไทย (ศศ.บ) จำนวน 12 คน คิดเป็น
 ร้อยละ 3.00

ส่วนที่ 2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

ตารางที่ 5 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง
 ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ด้านการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง

ด้านการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง	$\bar{x}$	S.D.	ร้อยละ	ระดับ
1. ท่านรับฟังข่าวสารทางการเมืองจาก โทรศัพท์ โซเชียลมีเดีย	3.38	0.94	67.60	ปานกลาง
2. ท่านชอบอ่านบทความ บทวิเคราะห์ทางการเมือง และข่าวการเมือง จากหนังสือหรือจากโซเชียล มีเดีย	3.17	0.81	63.40	ปานกลาง
3. ท่านรับฟังข่าวสารทางการเมืองที่ผู้สอนนำมา เผยแพร่	2.81	0.87	56.20	ปานกลาง
4. ท่านสนใจดูข่าวสารทางการเมืองของต่างประเทศ	2.98	0.74	59.60	ปานกลาง
รวม	3.09	0.83	61.80	ปานกลาง

จากตารางที่ 5 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ
 ลำปาง ด้านการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.09 (S.D. 0.83) คิดเป็น
 ร้อยละ 61.80 เมื่อพิจารณาตามลำดับ อันดับแรกเป็น ท่านรับฟังข่าวสารทางการเมืองจากโทรศัพท์โซเชียลมีเดีย
 ค่าเฉลี่ย 3.38 รองลงมาเป็นท่านชอบอ่านบทความบทวิเคราะห์ทางการเมืองและข่าวการเมืองจากหนังสือหรือ
 จากโซเชียลมีเดีย ค่าเฉลี่ย 3.17 รองลงมาเป็น ท่านสนใจดูข่าวสารทางการเมืองของต่างประเทศ ค่าเฉลี่ย 2.98
 รองลงมาเป็น ท่านรับฟังข่าวสารทางการเมืองที่ผู้สอนนำมาเผยแพร่ ค่าเฉลี่ย 2.81

ตารางที่ 6 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ด้านการร่วมรณรงค์ทางการเมือง

ด้านการร่วมรณรงค์ทางการเมือง	$\bar{x}$	S.D.	ร้อยละ	ระดับ
1. ท่านร่วมฟังปราศรัยนโยบายของผู้สมัครในพรรคการเมืองต่างๆ	2.90	0.83	58.00	ปานกลาง
2. ท่านช่วยผู้สมัครหรือพรรคการเมือง หรือคณะกรรมการเลือกตั้งเดินรณรงค์ให้ความรู้แก่ประชาชนในการลงคะแนนเลือกตั้ง	2.42	0.86	48.40	น้อย
3. ท่านช่วยผู้สมัครพรรคการเมืองในการหาเสียงเลือกตั้ง	2.34	0.84	46.80	น้อย
4. ท่านให้ความรู้หรือพูดคุยเพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับกติกาในการเลือกตั้งให้กับคนในครอบครัวหรือบุคคลอื่น	3.01	0.82	60.20	ปานกลาง
รวม	2.67	0.84	53.40	ปานกลาง

จากตารางที่ 6 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ด้านการร่วมรณรงค์ทางการเมือง รวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.67 (S.D. 0.84) คิดเป็นร้อยละ 53.40 เมื่อพิจารณาตามลำดับ อันดับแรกเป็น ท่านให้ความรู้หรือพูดคุยเพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับกติกาในการเลือกตั้งให้กับคนในครอบครัว หรือบุคคลอื่น ค่าเฉลี่ย 3.01 รองลงมาเป็น ท่านร่วมฟังปราศรัยนโยบายของผู้สมัครในพรรคการเมืองต่าง ๆ ค่าเฉลี่ย 3.90 รองลงมาเป็น ท่านช่วยผู้สมัครหรือพรรคการเมืองหรือคณะกรรมการเลือกตั้งเดินรณรงค์ให้ความรู้แก่ประชาชนในการลงคะแนนเลือกตั้ง ค่าเฉลี่ย 2.42 รองลงมาเป็น ท่านช่วยผู้สมัครพรรคการเมืองในการหาเสียงเลือกตั้ง ค่าเฉลี่ย 2.34

ตารางที่ 7 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง

ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง	$\bar{x}$	S.D.	ร้อยละ	ระดับ
1. ท่านได้ไปตรวจสอบรายชื่อของท่านในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง หรือไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น	4.14	0.94	82.80	มาก
2. ท่านประชาสัมพันธ์ข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งให้แก่บุคคลอื่นได้รับรู้	3.06	0.89	61.20	ปานกลาง

3. ท่านได้ชักชวนคนที่รู้จัก หรือบุคคลอื่นไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ทั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่น	3.56	0.90	71.20	มาก
4. ท่านได้ติดตามผลการนับคะแนน การเลือกตั้ง เมื่อครั้งที่ผ่านมา	3.63	0.92	72.60	มาก
5. เมื่อท่านพบว่ามี การซื้อสิทธิขายเสียงท่านแจ้งต่อ กกต. หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	2.80	1.01	56.00	ปานกลาง
รวม	3.44	0.93	68.80	มาก

จากตารางที่ 7 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ ลำปาง ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.44 (S.D. 0.93) คิดเป็นร้อยละ 68.80 เมื่อพิจารณาตามลำดับ อันดับแรกเป็น ท่านได้ไปตรวจสอบรายชื่อของท่านในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง หรือไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น ค่าเฉลี่ย 4.14 รองลงมาเป็น ท่านได้ติดตามผลการนับคะแนน การเลือกตั้งเมื่อครั้งที่ผ่านมา ค่าเฉลี่ย 3.63 รองลงมาเป็น ท่านได้ชักชวนคนที่รู้จัก หรือบุคคลอื่นไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ทั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่น ค่าเฉลี่ย 3.56 รองลงมาเป็น ท่านประชาสัมพันธ์ข่าวสาร เกี่ยวกับการเลือกตั้งให้แก่บุคคลอื่นได้รับรู้ ค่าเฉลี่ย 3.06 รองลงมาเป็น เมื่อท่านพบว่ามี การซื้อสิทธิขายเสียง ท่านแจ้งต่อ กกต. หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ค่าเฉลี่ย 2.80

ตารางที่ 8 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ด้านการแสดงความสนใจต่อกิจกรรมทางการเมือง

ด้านการแสดงความสนใจต่อกิจกรรมทางการเมือง	$\bar{x}$	S.D.	ร้อยละ	ระดับ
1. ท่านและคนในครอบครัวพูดคุยวิพากษ์วิจารณ์ ปัญหาทางการเมือง หรือพูดคุยเกี่ยวกับสถานการณ์ทางการเมืองที่เกิดขึ้นกับบุคคลอื่น	2.98	0.83	59.60	ปานกลาง
2. ท่านชักชวนเพื่อนให้เป็นสมาชิกพรรคการเมือง	2.30	0.85	46.00	น้อย
3. ท่านมีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเมืองวิเคราะห์ประเด็นเหตุการณ์ต่างๆ ทางการเมืองกับเพื่อน อาจารย์และผู้อื่น	2.96	0.89	59.20	ปานกลาง
4. ท่านรับชมการถ่ายทอดสดการประชุมสภาฯ จากโทรทัศน์ หรือช่องทางโซเชียลมีเดีย และอื่น ๆ	2.82	0.95	56.40	ปานกลาง
รวม	2.77	0.88	55.40	ปานกลาง

จากตารางที่ 8 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ ลำปาง ด้านการแสดงความสนใจต่อกิจกรรมทางการเมือง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.77 (S.D. 0.88) คิดเป็นร้อยละ 55.40 เมื่อพิจารณาตามลำดับ อันดับแรกเป็น ท่านและคนในครอบครัวพูดคุยวิพากษ์วิจารณ์ ปัญหาทางการเมือง หรือพูดคุยเกี่ยวกับสถานการณ์ทางการเมืองที่เกิดขึ้นกับบุคคลอื่น ค่าเฉลี่ย 2.98 รองลงมา เป็น ท่านมีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเมืองวิเคราะห์ประเด็นเหตุการณ์ต่าง ๆ ทางการเมืองกับ เพื่อน อาจารย์และผู้อื่น ค่าเฉลี่ย 2.96 รองลงมาเป็นท่านรับชมการถ่ายทอดสดการประชุมสภาฯ จากโทรทัศน์ หรือช่องทางโซเชียลมีเดียและอื่น ๆ ค่าเฉลี่ย 2.82 รองลงมาเป็น ท่านชักชวนเพื่อนให้เป็นสมาชิกพรรคการเมือง ค่าเฉลี่ย 2.30

ตารางที่ 9 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ด้านการมีบทบาทเคลื่อนไหวทางการเมือง

ด้านการมีบทบาทเคลื่อนไหวทางการเมือง	$\bar{x}$	S.D.	ร้อยละ	ระดับ
1. ท่านชักชวนผู้อื่นเข้าร่วมชุมนุมทางการเมืองและได้มีโอกาสไปร่วมชุมนุมทางการเมืองกับกลุ่มการเมืองต่างๆหรือเป็นแกนนำในการชุมนุมประท้วง	2.21	0.89	44.20	น้อย
2. ท่านเข้าร่วมชุมนุมประท้วงเมื่อไม่เห็นด้วยกับการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ	2.24	0.88	44.80	น้อย
3. ท่านแสดงความคิดเห็นทางการเมือง เช่น การแชร์ การคอมเมนต์ ทางการเมืองในสื่อโซเชียล หรือช่องทางอื่นๆ	2.82	0.94	65.40	ปานกลาง
4. ท่านแสดงออกทางการเมืองโดยการติดสติ๊กเกอร์ หรือสัญลักษณ์ต่างๆ ที่แสดงออกถึงการประท้วงทางการเมือง	2.56	0.92	51.20	น้อย
รวม	2.46	0.91	49.20	น้อย

จากตารางที่ 9 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ ลำปาง ด้านการมีบทบาทเคลื่อนไหวทางการเมือง โดยรวมอยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ย 2.46 (S.D. 0.91) คิดเป็นร้อยละ 49.20 เมื่อพิจารณาตามลำดับ อันดับแรกเป็น ท่านแสดงความคิดเห็นทางการเมือง เช่น การแชร์ การคอมเมนต์ ทางการเมืองในสื่อโซเชียล หรือช่องทางอื่น ๆ ค่าเฉลี่ย 2.82 รองลงมาเป็น ท่านแสดงออกทางการเมืองโดยการติดสติ๊กเกอร์หรือสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่แสดงออกถึงการประท้วงทางการเมือง ค่าเฉลี่ย 2.56 รองลงมาเป็น ท่านเข้าร่วมชุมนุมประท้วงเมื่อไม่เห็นด้วยกับการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ ค่าเฉลี่ย 2.24 รองลงมาเป็น ท่านชักชวนผู้อื่นเข้าร่วมชุมนุมทางการเมืองและได้มีโอกาสไปร่วมชุมนุมทางการเมืองกับกลุ่มการเมืองต่าง ๆ หรือเป็นแกนนำในการชุมนุมประท้วง ค่าเฉลี่ย 2.21

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะที่จะเป็นประโยชน์ต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

ตารางที่ 10 แสดงจำนวนข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏลำปางในแต่ละด้าน

ข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง	ความถี่
1. ด้านการให้ข้อมูลและรับข้อมูล	25
2. ด้านการร่วมรณรงค์ทางการเมือง	23
3. ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง	50
4. ด้านการแสดงความสนใจต่อกิจกรรมทางการเมือง	21
5. ด้านการมีบทบาทเคลื่อนไหวทางการเมือง	12

จากตารางที่ 10 การตอบแบบสอบถามปลายเปิด ที่ผู้วิจัยได้เปิดโอกาสให้ผู้ตอบแบบสอบถามให้ได้ข้อเสนอแนะ ที่เป็นประโยชน์ต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ซึ่งมีผู้ตอบแบบสอบถามปลายเปิดด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 12.50 ผู้ตอบแบบสอบถาม (400) ด้านการให้ข้อมูลและรับข้อมูล จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 6.25 ด้านการร่วมรณรงค์ทางการเมือง จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 5.75 ด้านการแสดงความสนใจต่อกิจกรรมทางการเมือง จำนวน 21 คนคิดเป็นร้อยละ 5.25 ด้านการมีบทบาทเคลื่อนไหวทางการเมือง จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 3.00 ผู้กรอกแบบสอบถามมีข้อคิดเห็นข้อเสนอแนะเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในด้านต่าง ๆ นำมาสรุปได้ดังนี้

1. ด้านการให้ข้อมูลและรับข้อมูล ผู้กรอกแบบสอบถามแสดงความเห็นว่า การรับข้อมูลข่าวสารควรจะเข้าใจง่าย วิธีรับข้อมูล และให้ข้อมูลควรเป็นช่องทางที่ให้ และรับสะดวก ปัจจุบันวิธีที่ใช้ส่วนใหญ่เป็นทางอินเทอร์เน็ต สื่อออนไลน์ต่าง ๆ และควรให้ความรู้กับนักศึกษา และควรให้ทุกคนได้รับข่าวสารอย่างทั่วถึง

2. ด้านการร่วมรณรงค์ทางการเมือง ผู้กรอกแบบสอบถามแสดงความเห็นว่าควรเป็นไปด้วยความสงบ ควรจัดให้นักศึกษาที่สนใจ ได้มีส่วนร่วมในการรณรงค์ด้วย

3. ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง ผู้กรอกแบบสอบถามแสดงว่า ไปใช้สิทธิตามหน้าที่ทุกครั้ง และควรเป็นการไปใช้สิทธิที่ดี ผู้กรอกแบบสอบถามต้องการให้คนไทยใช้สิทธิมากกว่านี้ และไม่อยากจะเห็นการเมืองที่ไม่ดีเข้ามาทำหน้าที่ และผู้กรอกแบบสอบถามอยากให้ผู้ที่ชนะการเลือกตั้ง ได้ทำหน้าที่ในการบริหารประเทศ

4. ด้านการแสดงความสนใจต่อกิจกรรมทางการเมือง ผู้กรอกแบบสอบถามแสดงความเห็นว่ามี ความสนใจน้อยต่อกิจกรรมทางการเมืองส่วนใหญ่สนใจติดตามข่าวสารเพียงเท่านั้น

5. ด้านการมีบทบาทเคลื่อนไหวทางการเมือง ผู้กรอกแบบสอบถามแสดงความเห็นว่า ไม่กล้าที่จะมีบทบาทเคลื่อนไหวทางการเมือง เพราะกลัวจะผิดต่อกฎหมายต่าง ๆ และให้ความเห็นว่าปัจจุบันกฎหมาย

ไม่เอื้อต่อการเคลื่อนไหวทางการเมือง และอยากให้ทุกภาคส่วนมีสิทธิเสรีภาพในการเรียกร้องหรือแสดงบทบาททางการเมือง และต้องเป็นไปอย่างสันติ

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ได้นำมาอภิปราย ดังนี้

1. ผลจากการศึกษาทำให้ทราบถึงระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

จากผลการศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง อยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาเป็นกระบวนการทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย การที่นักศึกษามีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลางนั้นถือว่าไม่เพียงพอต่อการบรรลุตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ ยังเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ สำราญ วิเศษ (2555) พบว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับ ปานกลาง ทุกด้าน และสอดคล้องกับ เทอดศักดิ์ ยอแสงรัตน์ และวราภรณ์ เทพสัมฤทธิ์พร (2560) พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการเลือกตั้ง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาด้านการเป็นผู้มีบทบาทในชุมชน และด้านการเป็นเจ้าหน้าที่พรรคการเมืองและผู้รณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

2. ผลจากการศึกษาทำให้ทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

จากผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยด้านการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของนักศึกษา เนื่องจากปัจจัยด้านการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองเป็นการสร้างความรู้ความเข้าใจในเรื่องเกี่ยวกับประชาธิปไตย และเป็นการสร้างความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการเมืองให้กับนักศึกษา และพบว่านักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง มีระดับของการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองในระดับปานกลางนั้นไม่เพียงพอต่อความรู้ความเข้าใจในเรื่องประชาธิปไตย ที่จะนำไปสู่การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยได้ ซึ่งขัดแย้งกับผลการศึกษาของ ชนาธิป ธนระรัช และ ภักครดา ฉายอรุณ (2560) จากการศึกษาด้านการรับรู้ข่าวสารประชาธิปไตยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง พบว่า นิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน มีความรู้ด้านประชาธิปไตยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=3.849$, $S.D.=0.207$) กล่าวคือ นิสิตส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจว่า ประชาชนทุกคนได้รับความคุ้มครอง ตามกฎหมายด้วยความเสมอภาคเท่าเทียมกัน และทุกคนต้องปฏิบัติตามที่กฎหมายกำหนด รวมถึงประชาชนทุกคนมีสิทธิใช้สาธารณะสมบัติร่วมกันอย่างเสมอภาคและต้องการช่วยดูแล รักษาหรือห้ามทำลายสาธารณะสมบัติต่างๆ ได้แก่ สถานศึกษา สถานที่ราชการ โรงพยาบาล ตลอดจนทรัพยากรธรรมชาติ และ สิ่งแวดล้อม แต่ยังมีนิสิตจำนวนหนึ่งที่มีความเข้าใจว่า ประชาชน ทุกคนมีสิทธิเสรีภาพในการชุมนุมหรือ

ประท้วงหน่วยงานทางราชการหรือหน่วยงานของรัฐได้ โดยสงบ และปราศจากอาวุธ โดยมีเสรีภาพในการแสดงออก เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น เสรีภาพในการพูด เสรีภาพในการเดินทาง เสรีภาพในการเขียน เสรีภาพ ในการพิมพ์ และเผยแพร่เอกสารสิทธิในการเสนอเรื่องราวร้องทุกข์ฯ ซึ่งรัฐต้องอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนในการชุมนุมโดยสงบนี้ด้วย

3. ผลจากการศึกษาทำให้ทราบถึงข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

จากผลการศึกษา พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏลำปางขาดการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง ขาดเวทีแสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในด้านประชาธิปไตยและการมีส่วนร่วมของนักศึกษาพร้อมทั้งหน่วยงานของภาครัฐยังไม่ให้ความสำคัญในการเข้าไปสนับสนุนส่งเสริมกิจกรรมด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง และการให้ความรู้เกี่ยวกับการเมืองแก่นักศึกษา ซึ่งมีความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษา ทำให้นักศึกษาไม่ค่อยมีความสนใจทางการเมือง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะของปัญหาจากการทำวิจัยในครั้งนี้

1. แบบสอบถามในแต่ละด้านมีเนื้อหาที่ยาวมากจนเกินไป ทำให้ผู้ประเมินอ่านไม่ละเอียดส่งผลให้เกิดอุปสรรคในการวัดระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง
2. นักศึกษาบางกลุ่มที่ไม่มีความสนใจเกี่ยวกับการเมือง จึงทำให้การลงพื้นที่เกิดอุปสรรคโดยไม่ได้ความร่วมมือจากนักศึกษาบางคน
3. นักศึกษาไม่เข้าใจคำถามในบางข้อที่ให้ประเมินอย่างชัดเจนและถูกต้อง จึงทำให้นักศึกษามีความเข้าใจผิดในแบบสอบถาม ทำให้มีการประเมินความเห็นส่วนตัวผิดระดับไป

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรพิจารณาศึกษาปัจจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องนอกจากที่ได้ศึกษามาแล้วว่ามีปัจจัยอะไรบ้างที่คาดว่าจะมีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษา เช่น สถานภาพทางเศรษฐกิจ การศึกษา เป็นต้น
2. เป้าหมายของข้อเสนอแนะ ให้ผู้ที่ประเมินแบบสอบถามเขียนข้อเสนอแนะมากขึ้นเพื่อจะได้ทราบความต้องการของนักศึกษามากยิ่งขึ้น
3. ควรมีการวิจัยศึกษาเปรียบเทียบนักศึกษามหาวิทยาลัยอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง เพื่อเป็นการศึกษาเปรียบเทียบ หรือศึกษาเปรียบเทียบระหว่างนักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยที่ต่างต่างกัน

เอกสารอ้างอิง

- ชนาธิป ธาระรัช และ ภัครดา ฉายอรุณ. (2560). “ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน” วารสารวิทยบริการ : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- เทอดศักดิ์ ยอแสงรัตน์ และวราภรณ์ เทพสัมฤทธิ์พร. (2560). “ทัศนคติการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต” วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต.
- พระมหาอรุณ ปญญารุโณ,กัญจิรา วิจิตรวัชรารักษ์, ธนะชัย สามล, ณัฐพล บุตดีวรรณ. (2566). “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย”วารสารมณีเชษฐารามวัดจอมมณี.
- ปริญญา เทวานฤมิตรกุล. “พลเมืองศึกษา (Civic Education) : พัฒนาการเมืองไทยโดยสร้าง ประชาธิปไตยที่ “คน.” สืบค้นเมื่อวันที่ 28 กรกฎาคม 2561, <http://social.obec.go.th/node/64>.
- มยุรี ถนอมสุข. (2554). “การรับรู้ข่าวสารทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตภาควิชาพลศึกษาและกีฬา คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขต กำแพงแสน”. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วิทยากร เชียงกุล. “บทบาทนิสิตนักศึกษาไทยในรอบ 40 ปี.” สืบค้นเมื่อวันที่ 28 กรกฎาคม 2566,<http://www.bangkokbiznews.com/blog/detail/534554>.
- สำราญ วิเศษ. (2555). “กระบวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม” วารสารมหาวิทยาลัยนครพนม.
- ศรีเรือน แก้วกังวาล. (2549) “จิตวิทยาพัฒนาการชีวิตทุกช่วงวัย ห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์” : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในตำบลแม่ระมาด อำเภอแม่ระมาด จังหวัดตาก

Political Participation of People in Mae Ramat Subdistrict

Mae Ramat District, Tak Province

คามิน พูนกัน¹ | Kamin poonkan¹

อัญชิชา รุ่งแสง² | Anthicha rungsang²

ณัฐพงษ์ คันธส³ | Nattapong kantaros³

อัมฤตา สารวิวงศ์⁴ | Amarita Santivong⁴

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในตำบลแม่ระมาด อำเภอแม่ระมาด จังหวัดตาก มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1.) ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในตำบลแม่ระมาด อำเภอแม่ระมาด จังหวัดตาก 2.) ศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในตำบลแม่ระมาด อำเภอแม่ระมาด จังหวัดตาก เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ การใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ประชาชนในตำบลแม่ระมาด อำเภอแม่ระมาด จังหวัดตาก จำนวน 400 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรม SPSS สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าร้อยละ (Percentage) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการศึกษา พบว่า 1) ภาพรวมของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในตำบลแม่ระมาด อำเภอแม่ระมาด จังหวัดตาก โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.09 (S.D. = 0.95) เมื่อเรียงลำดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในแต่ละด้านจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย พบว่า ด้านพฤติกรรมทางการเมืองอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.25) ด้านการมีส่วนร่วมกิจกรรมทางการเมือง อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 2.82)

¹ นักศึกษาปริญญาตรีสาขาวิชาการเมืองและการปกครอง คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

E-mail: Phattana2476@gmail.com

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

E-mail: anthicha_m@hotmail.com

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

E-mail: Nattapong.lpru@gmail.com

⁴ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

E-mail: anarita_s@hotmail.com

ด้านช่องทางการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.77$) ด้านความสนใจทางการเมือง อยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.53$) 2) รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในตำบลแม่ระมาด อำเภอแม่ระมาด จังหวัดตาก จากผลการศึกษา พบว่า ประชาชนในตำบลแม่ระมาด อำเภอแม่ระมาด จังหวัดตาก ส่วนใหญ่มีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบของการเลือกตั้งมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.05 และเป็นรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองรูปแบบเดียว ที่ประชาชนให้ความร่วมมือและให้ความสนใจ บทบาทในการแสดงออกทางการเมืองและการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองรูปแบบอื่น ๆ ยังคงอยู่ในระดับน้อยถึงน้อยที่สุด

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วมทางการเมือง, ความสนใจทางการเมือง, การเลือกตั้ง, รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมือง

Abstract

Research on Political Participation of People in Mae Ramat Subdistrict Mae Ramat District, Tak Province has the objectives to 1.) study the level of political participation of people in Mae Ramat Subdistrict. Mae Ramat District, Tak Province 2.) Study the political participation patterns of people in Mae Ramat Subdistrict. Mae Ramat District, Tak Province The tool used for data collection was the use of questionnaires to collect data from a sample group. People in Mae Ramat Subdistrict Mae Ramat District, Tak Province, 400 people. Data were analyzed with the SPSS program. Statistics used were averages Percentage and Standard Deviation (S.D.)

The results of the study showed that 1.) Overall picture of political participation of people in Mae Ramat Subdistrict. Mae Ramat District, Tak Province is overall at a moderate level with an average of 3.09 (S.D. = 0.95). When sorting people's political participation in each aspect from highest to lowest average, it was found that political behavior It is at the highest level ($\bar{x} = 4.25$) in terms of participation in political activities. It is at a moderate level ($\bar{x} = 2.82$) in terms of channels for receiving political news. At a moderate level ($\bar{x} = 2.77$) in political interest is at a low level ($\bar{x} = 2.53$) 2.) Patterns of political participation of people in Mae Ramat Subdistrict Mae Ramat District, Tak Province. From the results of the study, it was found that people in Mae Ramat Subdistrict Mae Ramat District, Tak Province, has the highest political participation in the form of elections, with an average of 4.05 and is the only form of political participation. That people cooperate and pay attention Their role in political expression and participation in other forms of politics remains low to minimal.

Keywords : political participation, Interested in politics, Election, Forms of political participation

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในตำบลแม่ระมาด อำเภอแม่ระมาด จังหวัดตาก
2. เพื่อศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในตำบลแม่ระมาด อำเภอแม่ระมาด จังหวัดตาก

วิธีการวิจัย

1. ขอบเขตด้านพื้นที่ประชากร กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย

ประชาชนทั่วไปในเขต ตำบลแม่ระมาด อำเภอแม่ระมาด จังหวัดตาก จำนวนทั้งหมด 7,244 คน แบ่งออกเป็น 8 ชุมชน ได้แก่ บ้านต้นผึ้ง บ้านนกแล บ้านไหล่น้ำ บ้านแม่ระมาด บ้านป่าไม้ห้า บ้านสันป่าตอง บ้านหลายห้วย บ้านสันเก๋ากอม (องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ระมาด, 2565) ผู้วิจัยได้กำหนดเลือกขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นเพื่อให้สามารถเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างได้อย่างครอบคลุมทุกแขนง โดยผู้วิจัยกำหนดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา ดังนี้

1. ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส และการศึกษา
2. ปัจจัยด้านสังคมและเศรษฐกิจ ได้แก่ อาชีพ รายได้ต่อเดือน
3. ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางการเมือง ได้แก่ การรับรู้ข่าวสารทางการเมือง และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง
4. ปัจจัยด้านจิตวิทยา ได้แก่ ความสนใจทางการเมือง พฤติกรรมทางการเมือง การกล่อมเกลารวมทางการเมือง และความสนใจทางการเมือง
5. การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ได้แก่ การติดตามข่าวสารทางการเมือง การใช้สิทธิเลือกตั้งและการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง การสนทนาเรื่องการเมือง การเข้าร่วมทำกิจกรรมทางการเมือง กับพรรคการเมืองและกลุ่มทางการเมืองต่าง ๆ การชุมนุมทางการเมือง และการสมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมือง

3. ขอบเขตด้านระยะเวลา

กำหนดการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์สังเคราะห์ผล ระหว่างเดือน มิถุนายน – กันยายน 2567

4. การดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในตำบลแม่ระมาด อำเภอแม่ระมาด จังหวัดตาก” เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ มุ่งเน้นศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนใน

ตำบลแม่ระมาด อำเภอแม่ระมาด จังหวัดตาก ด้านช่องทางการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง ด้านความสนใจทางการเมือง ด้านพฤติกรรมทางการเมือง และด้านการมีส่วนร่วมกิจกรรมทางการเมือง แบ่งออกเป็น 5 ส่วนดังนี้

1. รวบรวมข้อมูลจากการศึกษาโดยการ ศึกษาและค้นคว้าจากตำราและเอกสารงานวิจัยบทความต่าง ๆ รวมถึง ผลงานทางวิชาการต่าง ๆ หลังจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนความรู้ต่าง ๆ ผู้วิจัยได้นำองค์ความรู้ที่ได้ศึกษา มาใช้ในการดำเนินการวิจัย

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบปริมาณในการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเพื่อสำรวจและกำหนดประชากรกลุ่มตัวอย่าง

3. การตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อทำการตรวจสอบความถูกต้อง ความแม่นยำเชิงเนื้อหา และความแม่นยำตามโครงสร้างของคำถามในแต่ละข้อว่าตรงตามจุดมุ่งหมาย และสอดคล้องกับการวิจัยครั้งนี้หรือไม่ หลังจากนั้นได้นำมาแก้ไขปรับปรุงให้เหมาะสมเพื่อดำเนินการต่อไป

4. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บแบบสอบถามในการศึกษา การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในตำบลแม่ระมาด อำเภอแม่ระมาด จังหวัดตาก โดยผู้วิจัยกำหนดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน โดยแหล่งข้อมูลคือประชาชนในตำบลแม่ระมาด อำเภอแม่ระมาด จังหวัดตาก

5. วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยโปรแกรมทางสังคมศาสตร์ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในตำบลแม่ระมาด อำเภอแม่ระมาด จังหวัดตาก” ผู้วิจัยได้ นำเสนอผลการวิจัยตามประเด็นให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ โดยแบ่งนำเสนอตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ให้ข้อมูล

จากการเก็บข้อมูลของประชาชนในตำบลแม่ระมาด อำเภอแม่ระมาด จังหวัดตาก จำนวน 400 คน ได้ ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงจำนวน ร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่างประชาชนในตำบลแม่ระมาด อำเภอแม่ระมาด จังหวัดตาก โดยจำแนกตามเพศ (n=400)

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	198	49.50
หญิง	202	50.50
รวม	400	100

จากตารางที่ 1 แสดงจำนวน ร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่างโดยแยกตามเพศ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 202 คน คิดเป็นร้อยละ 50.50 รองลงมาเป็นเพศชาย จำนวน 198 คน คิดเป็นร้อยละ 49.50

ตารางที่ 2 แสดงจำนวน ร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่างประชาชนในตำบลแม่ระมาด อำเภอแม่ระมาด จังหวัดตาก โดยจำแนกตามอายุ (n=400)

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 20 ปี	45	11.25
20 – 30 ปี	90	22.50
31 – 40 ปี	88	22.00
41 – 50 ปี	108	27.00
51 – 60 ปี	52	13.00
60 ปีขึ้นไป	17	4.25
รวม	400	100

จากตารางที่ 2 แสดงจำนวน ร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่างโดยแยกตามอายุ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 41 – 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 27.00 รองลงมาจะอยู่ในช่วงอายุ 20 - 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 22.50 รองลงมาอยู่ในช่วงอายุ 31 – 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 22.00 รองลงมาอยู่ในช่วงอายุ 51 - 60 ปี คิดเป็นร้อยละ 13.00 รองลงมาอยู่ในช่วงอายุ ต่ำกว่า 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 11.25 รองลงมาอยู่ในช่วงอายุ 60 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 4.25 ตามลำดับ

ตารางที่ 3 แสดงจำนวน ร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่างประชาชนในตำบลแม่ระมาด อำเภอแม่ระมาด จังหวัดตาก โดยจำแนกตาม สถานภาพสมรส (n=400)

สถานภาพสมรส	จำนวน	ร้อยละ
โสด	154	38.50
หย่าร้าง	14	3.50
หม้าย	25	6.25
แต่งงานและจดทะเบียน	127	31.75
แต่งงานแต่ไม่ได้จดทะเบียน	32	8.00
ใช้ชีวิตร่วมกันโดยไม่ได้แต่งงาน	48	12.00
รวม	400	100

จากตารางที่ 3 แสดงจำนวน ร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่างโดยแยกตามสถานภาพสมรส พบว่า ส่วนใหญ่ มีสถานภาพโสด คิดเป็นร้อยละ 38.50 รองลงมา มีสถานภาพแต่งงานและจดทะเบียน คิดเป็นร้อยละ 31.75 รองลงมา มีสถานภาพใช้ชีวิตร่วมกันโดยไม่ได้แต่งงาน คิดเป็นร้อยละ 12.00 รองลงมา มีสถานภาพแต่งงานแต่ไม่ได้จดทะเบียน คิดเป็นร้อยละ 8.00 รองลงมา มีสถานภาพหม้าย คิดเป็นร้อยละ 6.25 และรองลงมาอีก มีสถานภาพหย่าร้าง จำนวน 14 คิดเป็นร้อยละ 3.50 ตามลำดับ

ตารางที่ 4 แสดงจำนวน ร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่างประชาชนในตำบลแม่ระมาด อำเภอแม่ระมาด จังหวัดตาก โดยจำแนกตาม ระดับการศึกษา(n=400)

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ได้เรียน	9	2.25
ประถมศึกษา	103	25.75
มัธยมศึกษา	118	29.50
อนุปริญญา / ปวส.	63	15.75
ปริญญาตรี	105	26.25
สูงกว่าปริญญาตรี	2	0.50
รวม	400	100

จากตารางที่ 4 แสดงจำนวน ร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่างโดยแยกตามระดับการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 29.50 รองลงมามีการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 26.25 รองลงมาอีกมีการศึกษาระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 25.75 รองลงมาอีกมีการศึกษาระดับอนุปริญญา/ปวส. คิดเป็นร้อยละ 15.75 รองลงมาอีกคือ ไม่ได้เรียน คิดเป็นร้อยละ 2.25 รองลงมาอีกมีการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 0.50 ตามลำดับ

ตารางที่ 5 แสดงจำนวน ร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่างประชาชนในตำบลแม่ระมาด อำเภอแม่ระมาด จังหวัดตาก โดยจำแนกตามอาชีพ (n=400)

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
เกษตรกรรวม	79	19.75
รับราชการ / รัฐวิสาหกิจ	65	16.25
ค้าขาย / ธุรกิจส่วนตัว	81	20.25
รับจ้าง / อิสระ	85	21.25
นักเรียน / นักศึกษา	79	19.75
ข้าราชการบำนาญ	7	1.75
ว่างงาน	4	1.00
รวม	400	100

จากตารางที่ 5 แสดงจำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างโดยแยกตามอาชีพ พบว่า ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้าง/อิสระ คิดเป็นร้อยละ 21.25 รองลงมาประกอบอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 20.25 ประกอบอาชีพเกษตรกรรวม คิดเป็นร้อยละ 19.75 ประกอบอาชีพนักเรียน/นักศึกษา คิดเป็นร้อยละ 19.75 ประกอบอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 16.25 ประกอบอาชีพข้าราชการบำนาญ คิดเป็นร้อยละ 1.75 และว่างงาน คิดเป็นร้อยละ 1.00 ตามลำดับ

ตารางที่ 6 แสดงจำนวน ร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่างประชาชนในตำบลแม่ระมาด อำเภอแม่ระมาด จังหวัดตาก โดยจำแนกตาม รายได้ต่อเดือน (n=400)

รายได้ต่อเดือน	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 10,000 บาท	168	42.00
10,001 – 20,000 บาท	175	43.75
20,001 – 30,000 บาท	52	13.00
30,001 – 40,000 บาท	5	1.25
มากกว่า 40,000 บาท	0	0.00
รวม	400	100

จากตารางที่ 6 แสดงจำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างโดยแยกตามรายได้ต่อเดือน พบว่า ส่วนใหญ่มีรายได้ ต่อเดือนอยู่ในช่วง 10,001 – 20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 43.75 รองลงมามีรายได้ต่อเดือนอยู่ในช่วงต่ำกว่า 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 42.00 รายได้ต่อเดือนอยู่ในช่วง 20,001 – 30,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 13.00 รายได้ต่อเดือนอยู่ในช่วง 30,001 – 40,000 บาท จำนวน 5 คิดเป็นร้อยละ 1.25 cและรายได้ต่อเดือนมากกว่า 40,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 0.00 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในตำบลแม่ระมาด อำเภอแม่ระมาด จังหวัดตาก

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในตำบลแม่ระมาด อำเภอแม่ระมาด จังหวัดตาก ด้านช่องทางการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง

ด้านช่องทางการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง	$\bar{x}$	S.D.	ร้อยละ	ระดับ
1. ทานรับรู้ข่าวสารทางการเมืองผ่านทางหนังสือพิมพ์	1.41	0.80	28.20	น้อยที่สุด
2. ทานรับรู้ข่าวสารทางการเมืองผ่านทางวิทยุ	1.69	1.01	33.80	น้อยที่สุด
3. ทานรับรู้ข่าวสารทางการเมืองผ่านทางโทรทัศน์	3.50	1.19	70.00	มาก
4. ทานรับรู้ข่าวสารทางการเมืองผ่านการพูดคุย แลกเปลี่ยนกับบุคคลอื่น	3.21	0.99	64.20	ปานกลาง
5. ทานรับรู้ข่าวสารทางการเมืองผ่านทางสื่อออนไลน์ ต่าง ๆ	4.05	1.13	81.00	มาก
รวม	2.77	1.02	55.40	ปานกลาง

จากตารางที่ 7 ในด้านช่องทางการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง พบว่า ความเห็นโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.77 (S.D.=1.02) คิดเป็นร้อยละ 55.44 เมื่อพิจารณาตามลำดับ อันดับแรกเป็น ท่านรับรู้ข่าวสารทางการเมืองผ่านทางสื่อออนไลน์ต่าง ๆ ค่าเฉลี่ย 4.05 รองลงมาเป็น ท่านรับรู้ข่าวสารทางการเมืองผ่านทางโทรทัศน์ ค่าเฉลี่ย 3.50 รองลงมาเป็น ท่านรับรู้ข่าวสารทางการเมืองผ่านการพูดคุยแลกเปลี่ยนกับบุคคลอื่น ค่าเฉลี่ย 3.21 รองลงมาเป็น ท่านรับรู้ข่าวสารทางการเมืองผ่านทางวิทยุ ค่าเฉลี่ย 1.69 รองลงมาเป็นท่านรับรู้ข่าวสารทางการเมืองผ่านทางหนังสือพิมพ์ ค่าเฉลี่ย 1.41 ตามลำดับ

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในตำบลแม่ระมาด อำเภอแม่ระมาด จังหวัดตาก ด้านความสนใจทางการเมือง

ด้านความสนใจทางการเมือง	$\bar{x}$	S.D.	ร้อยละ	ระดับ
1. ท่านพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเมืองภายในครอบครัวเสมอ	2.44	1.12	48.80	น้อย
2. ท่านติดตามข่าวสารทางการเมืองผ่านช่องทางต่างๆ เช่น โทรทัศน์ วิทยุ สื่อออนไลน์ เป็นประจำ	2.39	1.25	47.80	น้อย
3. เมื่อมีการเลือกตั้ง ระดับท้องถิ่นหรือระดับชาติ ท่านเฝ้าติดตามข่าวสารผลการเลือกตั้งเสมอ	3.06	1.02	61.20	ปานกลาง
4. เหตุการณ์ทางการเมืองมีผลกระทบ ต่อการดำรงชีวิตประจำวันของท่าน	2.82	1.21	56.40	ปานกลาง
5. หากท่านได้มีโอกาสเข้าไปมีบทบาททางการเมือง เช่น การฟังการปราศรัย การไปเลือกตั้ง ชุมนุมประท้วง รวมถึงการเคลื่อนไหวเรียกร้องต่าง ๆ ท่านจะเข้าร่วมเสมอ	1.96	1.25	39.20	น้อย
รวม	2.53	1.17	50.60	น้อย

จากตารางที่ 8 ในด้านความสนใจทางการเมือง พบว่า ความเห็นโดยรวมอยู่ในระดับน้อย ค่าเฉลี่ย 2.53 (S.D.=1.17) คิดเป็นร้อยละ 50.68 เมื่อพิจารณาตามลำดับ อันดับแรกเป็น เมื่อมีการเลือกตั้ง ระดับท้องถิ่นหรือระดับชาติ ท่านเฝ้าติดตามข่าวสารผลการเลือกตั้งเสมอ ค่าเฉลี่ย 3.06 รองลงมาเป็นเหตุการณ์ทางการเมืองมีผลกระทบต่อการดำรงชีวิตประจำวันของท่าน ค่าเฉลี่ย 2.82 รองลงมาเป็น ท่านพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเมืองภายในครอบครัวเสมอ ค่าเฉลี่ย 2.44 รองลงมาเป็น ท่านติดตามข่าวสารทางการเมืองผ่านช่องทางต่าง ๆ เช่น โทรทัศน์ วิทยุ สื่อออนไลน์ เป็นประจำ ค่าเฉลี่ย 2.39 รองลงมาเป็น หากท่านได้มีโอกาสเข้าไปมีบทบาททางการเมือง เช่น การฟังการปราศรัย การไปเลือกตั้ง ชุมนุมประท้วง รวมถึงการเคลื่อนไหวเรียกร้องต่าง ๆ ท่านจะเข้าร่วมเสมอ ค่าเฉลี่ย 1.96 ตามลำดับ

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในตำบลแม่ระมาด อำเภอแม่ระมาด จังหวัดตาก ด้านพฤติกรรมทางการเมือง

ด้านพฤติกรรมทางการเมือง	$\bar{x}$	S.D.	ร้อยละ	ระดับ
1. ปัญหาทางเศรษฐกิจ ความเป็นอยู่เรื่องปากท้องของประชาชนมีผลต่อการแสดงพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชน	4.24	0.83	84.80	มากที่สุด
2. การทุจริตของนักการเมืองหรือเจ้าหน้าที่รัฐทำให้ประชาชนแสดงพฤติกรรมทางการเมืองออกมา	4.29	0.77	85.80	มากที่สุด
3. ท่านมีความเชื่อว่าการเมืองไทยเป็นเรื่องของชนชั้นนำ อย่าง ทหาร นักธุรกิจ ผู้มีการศึกษาสูงเท่านั้น	3.98	0.92	79.60	มาก
4. ท่านคิดว่าปัจจุบันคนไทยยังมีค่านิยมเคารพคนที่มีเงิน มีฐานะทางสังคมและตำแหน่งหน้าที่การงานระดับสูงอยู่เหมือนเดิม	4.58	0.64	91.60	มากที่สุด
5. ท่านคิดว่าสถาบันครอบครัวเป็นสถาบันสำคัญอันดับแรกในการปลูกฝังทัศนคติทางการเมืองให้กับเยาวชนต่อการแสดงพฤติกรรมทางการเมืองในอนาคต	4.17	1.18	83.40	มาก
รวม	4.25	0.87	85.00	มากที่สุด

จากตารางที่ 9 ในด้านพฤติกรรมทางการเมือง พบว่า ความเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.25 (S.D.=0.87) คิดเป็นร้อยละ 85.04 เมื่อพิจารณาตามลำดับ อันดับแรกเป็น ท่านคิดว่าปัจจุบันคนไทยยังมีค่านิยมเคารพคนที่มีเงิน มีฐานะทางสังคมและตำแหน่งหน้าที่การงานระดับสูงอยู่เหมือนเดิม ค่าเฉลี่ย 4.58 รองลงมาเป็น การทุจริตของนักการเมืองหรือเจ้าหน้าที่รัฐทำให้ประชาชนแสดงพฤติกรรมทางการเมืองออกมา ค่าเฉลี่ย 4.29 รองลงมาเป็น ปัญหาทางเศรษฐกิจ ความเป็นอยู่เรื่องปากท้องของประชาชนมีผลต่อการแสดงพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชน ค่าเฉลี่ย 4.24 รองลงมาเป็น ท่านคิดว่าสถาบันครอบครัวเป็นสถาบันสำคัญอันดับแรกในการปลูกฝังทัศนคติทางการเมืองให้กับเยาวชนต่อการแสดงพฤติกรรมทางการเมืองในอนาคต ค่าเฉลี่ย 4.17 รองลงมาเป็น ท่านมีความเชื่อว่าการเมืองไทยเป็นเรื่องของชนชั้นนำ อย่าง ทหาร นักธุรกิจ ผู้มีการศึกษาสูงเท่านั้น ค่าเฉลี่ย 3.98 ตามลำดับ

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในตำบลแม่ระมาด อำเภอแม่ระมาด จังหวัดตาก ด้านการมีส่วนร่วมกิจกรรมทางการเมือง

ด้านการมีส่วนร่วมกิจกรรมทางการเมือง	$\bar{x}$	S.D.	ร้อยละ	ระดับ
1. ท่านไปใช้สิทธิเลือกตั้งทุกครั้ง	4.90	0.51	98.00	มากที่สุด
2. ท่านประชาสัมพันธ์ข่าวสารทางการเมืองให้แก่บุคคลอื่นได้รับรู้ข่าวสารทางการเมือง	1.68	1.03	33.60	น้อยที่สุด
3. ท่านเป็นสมาชิกกลุ่มทางการเมืองต่าง ๆ	1.29	0.86	25.80	น้อยที่สุด
4. ท่านร่วมฟังการอภิปรายของนักการเมืองหรือกลุ่มแกนนำทางการเมืองต่าง ๆ	2.00	1.12	40.00	น้อย
5. ท่านให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่หรือนักการเมืองในการดำเนินงานตามนโยบายของรัฐบาล	4.24	1.11	84.80	มากที่สุด
รวม	2.82	0.72	56.40	ปานกลาง

จากตารางที่ 10 ในด้านการมีส่วนร่วมกิจกรรมทางการเมือง พบว่า ความเห็นโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.82 (S.D.=0.72) คิดเป็นร้อยละ 56.44 เมื่อพิจารณาตามลำดับ อันดับแรกเป็น ท่านไปใช้สิทธิเลือกตั้งทุกครั้ง ค่าเฉลี่ย 4.90 รองลงมาเป็น ท่านให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่หรือนักการเมืองในการดำเนินงานตามนโยบายของรัฐบาล ค่าเฉลี่ย 4.24 รองลงมาเป็นท่านร่วมฟังการอภิปรายของนักการเมืองหรือกลุ่มแกนนำทางการเมืองต่าง ๆ ค่าเฉลี่ย 2.00 รองลงมาเป็น ท่านประชาสัมพันธ์ข่าวสารทางการเมืองให้แก่บุคคลอื่นได้รับรู้ข่าวสารทางการเมือง ค่าเฉลี่ย 1.68 และท่านเป็นสมาชิกกลุ่มทางการเมืองต่าง ๆ ค่าเฉลี่ย 1.29 ตามลำดับ

อภิปรายผล

จากผลของการวิจัยในครั้งนี้ ก่อให้เกิดข้อค้นพบซึ่งสามารถนำมาอภิปรายผล ตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในตำบลแม่ระมาด อำเภอแม่ระมาด จังหวัดตาก ได้ดังต่อไปนี้

1. ผลจากการศึกษาทำให้ทราบถึงระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในตำบลแม่ระมาด อำเภอแม่ระมาด จังหวัดตาก จากผลการศึกษา พบว่า ภาพรวมของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในตำบลแม่ระมาด อำเภอแม่ระมาด จังหวัดตาก อยู่ในระดับ ปานกลาง โดยการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในด้านช่องทางการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง โดยภาพรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง ซึ่งช่องทางการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองที่มีมากที่สุด คือ ช่องทางออนไลน์ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พัทธกรณ์ เมธาจิรเวช (2563) ที่ได้ศึกษาการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองที่ส่งผลต่อการตัดสินใจออกมเลือกตั้งของผู้มีสิทธิในเขตกรุงเทพมหานคร จากการศึกษาวิจัยพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ได้รับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อออนไลน์มากที่สุด เพราะเป็นแหล่งข้อมูลที่สามารถเข้าถึงได้ง่ายและได้รับข้อมูลเร็วที่สุด ส่วนในด้านความสนใจทางการเมือง

โดยภาพรวมอยู่ในระดับ น้อย ซึ่งขัดแย้งกับผลวิจัยของ วณัส รสโหมด (2563) ที่ได้ศึกษาปัจจัยในการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี จากการศึกษาวิจัยพบว่า ภาพรวมความสนใจของประชาชนอยู่ในระดับ ปานกลาง ซึ่งกลุ่มตัวอย่างให้ความสนใจต่อเหตุการณ์บ้านเมืองมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ในขณะที่ความสนใจทางการเมืองด้านการแสดงความคิดเห็นไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการออกกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับต่าง ๆ ส่วนในด้านพฤติกรรมทางการเมือง โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ยุทธนา ปราณีต (2565) ที่ได้ศึกษาพฤติกรรมทางการเมืองของพลเมืองตามวิถีประชาธิปไตยในจังหวัดนนทบุรี จากการศึกษาวิจัยพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านพฤติกรรมทางการเมือง อยู่ในระดับมาก เนื่องจากประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ติดตามนโยบายของพรรคการเมือง การเป็นหุ้นส่วนทางการเมือง มีการวิพากษ์วิจารณ์ทางการเมือง บ้างตามโอกาส และในด้านการมีส่วนร่วมกิจกรรมทางการเมือง โดยภาพรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ บุศรา โพธิสุข (2559) ที่ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนตำบลช้างเผือก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ จากการศึกษาวิจัยพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการมีส่วนร่วมกิจกรรมทางการเมือง อยู่ในระดับ ปานกลาง ส่วนใหญ่จะมีส่วนร่วมเฉพาะช่วงเลือกตั้งและนักการเมืองท้องถิ่นยังคงขาดจริยธรรมทางการเมือง

2. ผลการศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในตำบลแม่ระมาด อำเภอแม่ระมาด จังหวัดตาก จากผลการศึกษา พบว่า ประชาชนในตำบลแม่ระมาด อำเภอแม่ระมาด จังหวัดตาก ส่วนใหญ่มีส่วนร่วมทางการเมืองในส่วนของการเลือกตั้งมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.05 และเป็นรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองรูปแบบเดียวที่ประชาชนให้ความร่วมมือและให้ความสนใจ บทบาทในการแสดงออกทางการเมืองและการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองรูปแบบอื่น ๆ ยังคงอยู่ในระดับน้อยถึงน้อยที่สุด ซึ่งสอดคล้องตาม ผลการวิจัยของ บุศรา โพธิสุข (2559) ที่ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนตำบลช้างเผือก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ให้ความสนใจแค่ในส่วนของการเลือกตั้งเท่านั้น การมีส่วนร่วมทางการเมืองในด้านอื่น ๆ ยังคงอยู่ในระดับ ปานกลาง ถึง น้อยที่สุด ซึ่งประชาชนยังมีการปลูกฝังในระบอบอุปถัมภ์อยู่ มีการแบ่งกลุ่มไม่ค่อยมีส่วนร่วมทางการเมือง ส่วนใหญ่จะมีส่วนร่วมเฉพาะช่วงเลือกตั้ง และการประชาสัมพันธ์เลือกตั้งยังไม่ครอบคลุมพื้นที่ แนวทางแก้ไขปัญหาคือ ควรปลูกฝังให้ประชาชนมีแนวคิดที่เป็นประชาธิปไตย ให้ตระหนักในการใช้สิทธิเลือกตั้งเพื่อสังคมและประโยชน์ของส่วนรวม ควรมีการรณรงค์ให้ความเข้าใจต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองมากยิ่งขึ้น และควรประชาสัมพันธ์การเลือกตั้งให้ครอบคลุมพื้นที่

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองให้กับกลุ่มผู้สูงอายุมากขึ้น
2. ผู้สูงอายุบางคนไม่สามารถไปเลือกตั้งด้วยตนเองได้ ควรมีมาตรการที่ช่วยอำนวยความสะดวกในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งให้กับกลุ่มผู้สูงอายุเหล่านี้มากขึ้น

ข้อเสนอแนะการทำวิจัยในครั้งต่อไป

1. จัดสรรเวลาในการจัดทำวิจัยให้เหมาะสมกับระยะเวลาที่กำหนด
2. ปรับปรุงและพัฒนาแบบสอบถามให้สอดคล้องกับหัวข้องานวิจัยที่ศึกษามากขึ้น เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มาสังเคราะห์ วิเคราะห์ และสรุป ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย

เอกสารอ้างอิง

- จักษ์ พันธ์ชูเพชร. 2549. การเมืองการปกครองไทย "จากยุคสุโขทัยสู่สมัยทักษิณ". พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร : พันธ์ กรุ๊ป (Punch Group).
- ทินพันธ์ นาคะตะ. 2543. "ประชาธิปไตย : ความหมายปัจจัยเอื้ออำนวยและการสร้างจิตใจ". ในวารสารธรรมศาสตร์ 3:16-18.
- ธีรวุฒิ ไศภิชฎิกุล. 2543. การเมืองการปกครองของไทย. กรุงเทพฯ: ก.พล (1996).
- สถาบันพระปกเกล้า หลักสูตรการบริหารงานภาครัฐและกฎหมายมหาชน รุ่นที่ 7 กลุ่มที่13. 2551. การมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยตรงของประชาชนภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550. เอกสารวิชาการทางการศึกษาหลักสูตรการบริหารงานภาครัฐและกฎหมายมหาชน รุ่นที่ 7 สถาบันพระปกเกล้า.
- บุศรา โพธิสุข 2559. การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชน : ศึกษาเฉพาะกรณีตำบลช้างเผือกอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่.
- พัชรภรณ์ เมธาจิรเวช. 2563. การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองที่ส่งผลต่อการตัดสินใจออกมเลือกตั้งของผู้มีสิทธิในเขตกรุงเทพมหานคร. หลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสารเชิงกลยุทธ์มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- ยุทนา ปราณีต. 2565. พฤติกรรมทางการเมืองของพลเมืองตามวิถีประชาธิปไตยในจังหวัดนนทบุรี. วารสารวิจัยวิชาการ ปีที่ 5 ฉบับที่ 3 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- วันส รสโหมต. 2563. ปัจจัยในการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเทศบาลตำบลหลักหกอำเภอเมืองจังหวัดปทุมธานี. สาขาวิชาการเมืองการปกครอง สำหรับนักบริหารคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ระมาด.(2565). ข้อมูลประชากร.<https://www.maeramad.go.th/condition.php>.
- Verba, S. Nie, N., & Kim, J. 1978. Participation in political equality: A seven-nation comparison. London: Cambridge University Press.

ความคิดเห็นของประชาชนต่อนโยบายสุราก้าวหน้าของพรรคก้าวไกล กรณีศึกษา

อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง

Public Opinion on the Progressive Liquor Policy of the Kao Klai Party: A Case Study of Mueang Lampang District, Lampang Province

เจษฎา โนวัง¹ | Jedsada Nowang¹

อัญธิชา รุ่งแสง² | Anthicha rungsang²

ณัฐพงษ์ คันธส³ | Nattapong kantaros³

อัมฤตา สารวิวงศ์⁴ | Amarita Santivong⁴

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อนโยบายสุราก้าวหน้าของพรรคก้าวไกล กรณีศึกษาอำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง และเพื่อเสนอแนะข้อคิดเห็นของประชาชนต่อนโยบายสุราก้าวหน้าของพรรคก้าวไกล กรณีศึกษาอำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ คือ ประชาชนในพื้นที่อำเภอเมืองลำปางจังหวัดลำปาง จำนวน 400คน ได้มาโดยการสุ่มลงพื้นที่เก็บข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ เป็นแบบสอบถามแบบสอบถามมีลักษณะ เป็นแบบสอบถามปลายเปิดมีทั้งหมด 3 ส่วน ส่วนที่1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เช่น เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด อาชีพ รายได้ต่อเดือน สถานภาพสมรส เป็นต้น ส่วนที่2เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของประชาชนต่อนโยบายสุราก้าวหน้า มีทั้งหมด 4 ด้าน 1) ด้านการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับนโยบายสุราก้าวหน้า 2) ด้านนโยบาย 3) ด้านกฎหมาย 4) ด้านสังคม ส่วนที่3 เป็นข้อเสนอแนะ สามารถตอบได้อย่างอิสระ เกี่ยวกับนโยบายสุราก้าวหน้าของพรรคก้าวไกล เพื่อให้ทราบข้อคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อนโยบายสุราก้าวหน้ามากขึ้น

ผลการวิจัย พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนต่อนโยบายสุราก้าวหน้าอำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีด้านนโยบาย ด้านกฎหมาย ด้านสังคม อยู่ในระดับมาก และด้านการรับรู้ข่าวสาร

¹ นักศึกษาปริญญาตรีสาขาวิชาการเมืองและการปกครอง คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

E-mail: Jedsada.lpru@saschool.ac.th

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

E-mail: anthicha_m@hotmail.com

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

E-mail: Nattapong.lpru@gmail.com

⁴ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

E-mail: anarita_s@hotmail.com

เกี่ยวกับนโยบายสุราก้าวหน้า อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อแยกแบบสอบถามในด้านต่างๆ โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อยดังนี้ ด้านนโยบาย ความคิดเห็นของประชาชนต่อนโยบายสุราก้าวหน้า ด้านนโยบายมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.05 (S.D.=0.89) คิดเป็น ร้อยละ 81.00 โดยมากที่สุดในเรื่องนโยบายสุราก้าวหน้าสามารถทำให้กระตุ้นเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวได้ ค่าเฉลี่ย 4.16 ด้านสังคม ความคิดเห็นของประชาชนต่อนโยบายสุราก้าวหน้า ด้านสังคมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับ มาก ค่าเฉลี่ย 4.00 (S.D.=0.86) คิดเป็น ร้อยละ 80.00 โดยมากที่สุดในเรื่องหาก พ.ร.บ.สุราก้าวหน้าผ่านเป็นกฎหมายจะทำให้เกิด ผลิตภัณฑ์ชุมชน ค่าเฉลี่ย 4.13 ด้านกฎหมาย ความคิดเห็นของประชาชนต่อนโยบายสุราก้าวหน้า ด้านกฎหมายมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.93 (S.D.=0.89) คิดเป็น ร้อยละ 78.60 โดยมากที่สุดในเรื่องนโยบายสุราก้าวหน้าควรผ่านเป็นกฎหมาย ค่าเฉลี่ย 4.01และด้านการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับนโยบายสุราก้าวหน้า ความคิดเห็นของประชาชนต่อนโยบายสุราก้าวหน้า ด้านการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับนโยบายสุราก้าวหน้า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.33 (S.D.=1.08) คิดเป็น ร้อยละ 66.60 โดยมากที่สุดในเรื่องการรับรู้ข่าวสารจากสื่อออนไลน์ต่างๆ ค่าเฉลี่ย 3.38

คำสำคัญ : ความคิดเห็น, นโยบายสุราก้าวหน้า, อำเภอเมือง,

Abstract

This research aims to examine public opinion on the Progressive Liquor Policy of the Move Forward Party, focusing on a case study of Mueang Lampang District, Lampang Province. Additionally, it seeks to provide recommendations based on these opinions. The study's quantitative research involves a sample group of 400 randomly selected individuals from Mueang Lampang District, Lampang Province. The primary data collection instrument is a questionnaire, which consists of three sections: 1) General Information: Includes demographic details of the respondents, such as gender, age, education level, occupation, monthly income, marital status, and other relevant characteristics. 2) Public Opinion on the Progressive Liquor Policy: This section is divided into four subsections: Awareness of news about the Progressive Liquor Policy Policy-related aspects Legal implications Societal impacts. 3) Open-Ended Suggestions: Provides space for respondents to freely share their thoughts and recommendations regarding the Progressive Liquor Policy of the Move Forward Party, offering deeper insights into public opinion.

Detailed Findings: Policy: Public opinion regarding the policy was at a high level, with an average score of 4.05 (S.D. = 0.89), representing 81.00%. The highest-rated statement was that the Progressive Alcohol Policy could stimulate the economy and tourism, with an average score of 4.16. Society: Opinions on societal impacts were also high, averaging 4.00 (S.D. = 0.86), accounting for 80.00%. The most agreed-upon statement was that the policy could create opportunities for community products, with an average score of 4.13. Law: Legal aspects received a high rating as well, averaging 3.93 (S.D. = 0.89), or 78.60%. The statement receiving the highest support was that the Progressive Alcohol Policy should be passed into law, with an average score of 4.01. Awareness of Policy-Related News: Awareness was rated at a moderate level, with an average score of 3.33 (S.D. = 1.08), accounting for 66.60%. The most prominent source of information was online media, with an average score of 3.38.

Keywords : opinion, progressive liquor policy, Mueang Lampang District

บทนำ

พระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิตพ.ศ. 2560 กำหนดให้บุคคลผู้ประสงค์จะผลิตสุราหรือมีเครื่องกลั่นสำหรับผลิตสุราไว้ในครอบครองต้องขออนุญาตต่ออธิบดีและปฏิบัติตามหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง แต่บทบัญญัติดังกล่าวไม่มีการกำหนดกรอบเนื้อหาในการออกกฎกระทรวงไว้ให้เหมาะสมทำให้กฎกระทรวงที่ออกตามความบทบัญญัตินั้นกำหนดคุณสมบัติของผู้อนุญาตและเงื่อนไขที่จำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุผู้ประสงค์ผลิตสุราเพื่อการค้ารายเล็กหรือรายย่อย ไม่สามารถประกอบอาชีพตามกฎหมายได้จึงเป็นหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขที่ไม่คุ้มครองบุคคลให้มีเสรีภาพในการประกอบอาชีพอย่างเหมาะสมเพียงพอตามมาตรา 40 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยสมควรต้องปรับปรุงโดยกำหนดกรอบเนื้อหาของกฎกระทรวงให้เป็นธรรมจึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ที่ผ่านมาการปิดกั้นการทำธุรกิจผลิตสุราของผู้มีทุนทรัพย์น้อยผู้ประกอบการรายเล็ก และผูกขาดอุตสาหกรรมสุราให้กับกลุ่มทุนขนาดใหญ่ในการตั้งโรงงานผลิตสุราผูกขาดการผลิตสุราอย่างเสรีกฎหมายว่าด้วยภาษีสรรพสามิตที่ตราขึ้นถูกมองว่าเป็นการเอื้อให้เกิดการผูกขาดในธุรกิจการผลิตสุราแก่กลุ่มทุนขนาดใหญ่ ส่งผลให้เกิดการผูกขาดทางเศรษฐกิจในที่สุดทั้งนี้ การผูกขาดถือเป็นช่องทางในการแสวงหากำไรทางลัดของธุรกิจเนื่องจากธุรกิจมีอำนาจผูกขาดสามารถสร้างรายได้ง่ายด้วยวิธีการขึ้นราคาสินค้าหรือบริการโดยไม่จำเป็นต้องให้ความสำคัญแก่การสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันให้เหนือคู่แข่งธุรกิจที่มีอำนาจผูกขาดในตลาดนั้นย่อมได้เปรียบคู่แข่งในการครอบครองส่วนแบ่งตลาด ดังนั้นหากภาครัฐไม่เข้ามาช่วยแก้ไขกฎหมาย ดังกล่าวเพื่อช่วยเหลือหรือป้องกันการผูกขาดในภาคธุรกิจ แล้วการถ่ายโอนกำไรดังกล่าวอย่างต่อเนื่องย่อมนำไปสู่การสะสมทุนของกลุ่มธุรกิจขนาดใหญ่ซึ่งนับวันจะยิ่งมีความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจมากขึ้นและเมื่อกลุ่มทุนผูกขาดเหล่านี้สามารถเข้ามาครอบงำคนไกลของรัฐได้ผู้ผลิตผู้บริโภคและธุรกิจขนาดเล็กก็จะไม่สามารถแข่งขันในตลาดได้ด้วยเหตุนี้ นายเทพพิภพ ลัมจิตรกร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กับคณะเห็นว่าหากมีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยสรรพสามิตตามที่เสนอมานี้จะช่วยให้เกิดการสร้างอาชีพสร้างรายได้ให้แก่ประชาชนและกลุ่มชุมชนเป็นการส่งเสริมและพัฒนาขีดความสามารถและการแข่งขันที่เป็นธรรมสร้างความเท่าเทียมลดความเหลื่อมล้ำและการผูกขาดของนายทุน (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 32/2564, 32/2564)

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษา ความคิดเห็นของประชาชนว่าประชาชนมีความคิดเห็นอย่างไรต่อนโยบายสุราก้าวหน้าของพรรคก้าวไกล และศึกษาข้อดีข้อเสีย และข้อเสนอแนะของประชาชนโดยศึกษาจากประชาชนกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อนโยบายสุราก้าวหน้าของพรรคก้าวไกล กรณีศึกษาอำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง
2. เพื่อเสนอแนะข้อคิดเห็นของประชาชนต่อนโยบายสุราก้าวหน้าของพรรคก้าวไกล กรณีศึกษาอำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง

วิธีการวิจัย

ขอบเขตการวิจัย

ด้านเนื้อหา ผู้วิจัยได้นำมากำหนดเป็นตัวแปรอิสระ(Independent Variables) ประกอบด้วยปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด อาชีพ รายได้ต่อเดือน และ สถานภาพสมรส ส่วนตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่แบบสอบถาม ความคิดเห็นของประชาชนต่อนโยบายสุราก้าวหน้าของพรรคก้าวไกล กรณีศึกษาอำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง

ด้านประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ ประชากรในพื้นที่อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง จำนวน 400 คน

ด้านระยะเวลา ผู้วิจัยได้ใช้ระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย ตั้งแต่ เดือนมิถุนายน - ตุลาคม พ.ศ. 2566

ด้านพื้นที่ อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนต่อนโยบายสุราก้าวหน้าของพรรคก้าวไกล กรณีศึกษา อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ มุ่งศึกษาลักษณะความคิดเห็นของประชาชนต่อนโยบายสุราก้าวหน้าของพรรคก้าวไกล กรณีศึกษา

อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง ด้านการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับนโยบายสุราก้าวหน้า ด้านนโยบาย ด้านกฎหมาย ด้านสังคม แบ่งออกเป็น 5 ส่วนดังนี้

1. การรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาโดยการ ศึกษาและค้นคว้าจากตำราและเอกสารงานวิจัย บทความต่าง ๆ และผลงานทางวิชาการต่าง ๆ หลังจาก การศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนความรู้ต่าง ๆ ผู้วิจัยได้นำความรู้มาใช้ในการ ดำเนินการวิจัย

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบปริมาณในการเก็บข้อมูลโดยใช้ แบบสอบถาม เพื่อสำรวจและกำหนดประชากรกลุ่มตัวอย่าง

3. การตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปเสนอต่อ อาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อทำการตรวจสอบความถูกต้อง ความตรงเชิงเนื้อหา และความตรงตามโครงสร้าง ของคำถามในแต่ละข้อว่า ตรงตามจุดมุ่งหมาย และสอดคล้องกับการวิจัยครั้งนี้หรือไม่ หลังจากนั้นได้ นำมาแก้ไขปรับปรุงให้เหมาะสม เพื่อดำเนินการต่อไป

4. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บแบบสอบถามในการศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อนโยบายสุราก้าวหน้าของพรรคก้าวไกล โดยผู้วิจัยกำหนดกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวนโยบายสุราก้าวหน้าคือ ประชาชนในพื้นที่อำเภอเมืองลำปางจังหวัดลำปางได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ จำนวน 400 คน

5.การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้โปรแกรมทางสังคมศาสตร์ใน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

การศึกษครั้งนี้เป็นการศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อนโยบายสุราก้าวหน้า อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการศึกษา ดังนี้

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ให้ข้อมูล

จากการเก็บข้อมูลของประชาชนในอำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง จำนวน 400 คน ได้ผลการศึกษา ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงจำนวน ร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่างโดยจำแนกตามเพศ (n=400)

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	215	53.75
หญิง	185	46.25
รวม	400	100

จากตารางที่ 1 แสดงจำนวนร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่างตามเพศ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 215 คน คิดเป็นร้อยละ 53.75 รองลงมาเป็นเพศหญิง จำนวน 185 คน คิดเป็นร้อยละ 46.25

ตารางที่ 2 แสดงจำนวน ร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่างโดยจำแนกตามอายุ (n=400)

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
20 – 30 ปี	122	30.50
30 – 40 ปี	103	25.75
40 – 50 ปี	112	28.00
50 – 60 ปี	47	11.75
มากกว่า 60 ปี	16	4.00
รวม	400	100

จากตารางที่ 2 แสดงจำนวนร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่างตามอายุ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ ระหว่าง 20-30 ปี จำนวน 122 คน คิดเป็นร้อยละ 30.50 รองลงมา อยู่ในช่วงอายุระหว่าง 40-50 ปี จำนวน 112 คน คิดเป็นร้อยละ 28.00 รองลงมาอยู่ในช่วงอายุระหว่าง 30-40 ปี จำนวน 103 คน คิดเป็น ร้อยละ 25.80 รองลงมา อยู่ในช่วงอายุ 50-60 ปี จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 11.75 รองลงมาอีกอยู่ในช่วงอายุระหว่างมากกว่า 60 ปี ขึ้นไป จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 4.00 ตามลำดับ

ตารางที่ 3 แสดงจำนวน ร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่างโดยจำแนกตามระดับการศึกษาสูงสุด (n=400)

ระดับการศึกษาสูงสุด	จำนวน	ร้อยละ
ประถมศึกษา	46	11.50
มัธยมศึกษา	112	28.00
อนุปริญญา/ปวส.	76	19.00
ปริญญาตรี	161	40.25
สูงกว่าปริญญาตรี	5	1.25
รวม	400	100

จากตารางที่ 3 แสดงจำนวนร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่างตามระดับการศึกษาสูงสุด พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปริญญาตรี จำนวน 161 คน คิดเป็นร้อยละ 40.25 รองลงมาเป็นระดับมัธยมศึกษา จำนวน 112 คน คิดเป็นร้อยละ 28.00 รองลงมาเป็นระดับอนุปริญญา/ปวส. จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 19.00 รองลงมาเป็นระดับประถมศึกษา จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 11.50 รองลงมาเป็นระดับสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.25 ตามลำดับ

ตารางที่ 4 แสดงจำนวน ร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่างโดยจำแนกตามอาชีพ (n=400)

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
เกษตรกรรวม	60	15.00
รับราชการ	32	8.00
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	97	24.25
รับจ้าง/ทั่วไป	78	19.50
เอกชน/รัฐวิสาหกิจ	44	11.00
นักศึกษา	84	21.00
อยู่บ้าน	2	0.50
ข้าราชการบำนาญ	3	0.75
รวม	400	100

จากตารางที่ 4 แสดงจำนวน ร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่างตามอาชีพ พบว่า ส่วนใหญ่ เป็นอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 24.25 รองลงมาเป็นอาชีพนักศึกษา จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 21.00 รองลงมาเป็นอาชีพรับจ้าง/ทั่วไป จำนวน 78คน คิดเป็นร้อยละ19.50 รองลงมาเป็น อาชีพเกษตรกร

จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 15.00 รองลงมาอีกเป็นอาชีพเอกชน/รัฐวิสาหกิจ จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 11.00 รองลงมาอีกเป็นอาชีพรับราชการ จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 8.00 รองลงมาอีกเป็นอาชีพข้าราชการบำนาญ จำนวน 3คน คิดเป็นร้อยละ 0.75รองลงมาอีกเป็นอาชีพอยู่บ้าน จำนวน 2คน คิดเป็นร้อยละ 0.50

ตารางที่ 5 แสดงจำนวน ร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่างโดยจำแนกตามรายได้ต่อเดือน (n=400)

รายได้ต่อเดือน	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 5,000 บาท	86	21.50
5,000 – 10,000 บาท	65	16.25
10,001 – 15,000 บาท	113	28.25
15,001 – 20,000 บาท	96	24.00
20,000 – 25,000 บาท	20	5.00
25,000 – 30,000 บาท	11	2.75
มากกว่า 30,000 บาท	9	2.25
รวม	400	100

จากตารางที่ 5 แสดงจำนวน ร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่างตามรายได้ต่อเดือน พบว่า ส่วนใหญ่ รายได้ต่อเดือนอยู่ที่ 10,001 -15,000บาท จำนวน 113 คน คิดเป็นร้อยละ 28.25รองลงมาเป็น 15,001 –20,000บาท จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ24.00 รองลงมาอีกเป็นต่ำกว่า 5,000บาท จำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 21.50 รองลงมาอีกเป็น5,000 -10,000 บาท จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 16.25 รองลงมาอีกเป็น 20,001 –25,000 บาท จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 5.00 รองลงมาอีกเป็น 25,001 –30,000 บาท จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 2.75 รองลงมาอีกเป็นมากกว่า 30,00 บาท จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 2.25

ตารางที่ 6 แสดงจำนวน ร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่างโดยจำแนกตามสถานภาพสมรส (n=400)

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
โสด	161	40.25
แต่งงาน	187	46.75
หย่าร้าง	30	7.50
หม้าย	22	5.50
รวม	400	100

จากตารางที่ 6 แสดงจำนวนร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่างตามสถานภาพสมรส พบว่า ส่วนใหญ่สถานภาพแต่งงาน จำนวน 187 คน คิดเป็นร้อยละ 46.75 รองลงสถานภาพมาโสด จำนวน 161 คน คิดเป็นร้อยละ 40.25 รองลงมาสถานภาพหย่าร้าง จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 7.50 และรองลงมาสถานภาพหม้าย จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 5.50 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อนโยบายสุราก้าวหน้า อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อนโยบายสุราก้าวหน้า อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง ด้านการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับนโยบายสุราก้าวหน้า

ด้านการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับนโยบายสุราก้าวหน้า	$\bar{x}$	S.D.	ร้อยละ	ระดับ
1. มีความรู้เกี่ยวกับนโยบายสุราก้าวหน้า	3.40	0.96	68.00	ปานกลาง
2. การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับนโยบายสุราก้าวหน้า	3.31	1.40	66.20	ปานกลาง
3. การรับข่าวสารจากสื่อออนไลน์ต่าง ๆ	3.38	1.15	67.60	ปานกลาง
4. การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่สามารถเข้าถึงได้ง่าย	3.22	1.16	64.40	ปานกลาง
รวม	3.33	1.08	66.60	ปานกลาง

จากตารางที่ 7 พบว่า ในด้านการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับนโยบายสุราก้าวหน้า ความเห็นโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.33 (S.D.=1.08) คิดเป็นร้อยละ 66.60 โดยอันดับแรก มีความรู้เกี่ยวกับนโยบายสุราก้าวหน้า ค่าเฉลี่ย 3.40 รองลงมาเป็นการรับข่าวสารจากสื่อออนไลน์ต่าง ๆ ค่าเฉลี่ย 3.38 รองลงมาเป็นการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับนโยบายสุราก้าวหน้า ค่าเฉลี่ย 3.31 และรองลงมาเป็นการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่สามารถเข้าถึงได้ง่าย ค่าเฉลี่ย 3.22

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อนโยบายสุราก้าวหน้า อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง ด้านนโยบาย

ด้านนโยบาย	$\bar{x}$	S.D.	ร้อยละ	ระดับ
1. นโยบายสุราก้าวหน้าเป็นประโยชน์ต่อประชาชน	3.92	0.97	78.40	มาก
2. นโยบายสุราก้าวหน้าสามารถลดการผูกขาดของนายทุนเรื่องการผลิตสุรา	3.98	0.83	79.60	มาก
3. นโยบายสุราก้าวหน้าสามารถเพิ่มรายได้ให้กับผู้ประกอบการรายย่อยได้	4.14	0.84	82.80	มาก

4. นโยบายสุราก้าวหน้าสามารถทำให้กระตุ้นเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวได้	4.16	0.87	83.20	มาก
รวม	4.05	0.89	81.00	มาก

จากตารางที่ 8 พบว่า ในด้านนโยบาย ความเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.05 (S.D.=0.89) คิดเป็นร้อยละ 81.00 เมื่อพิจารณาตามลำดับอันดับแรกนโยบายสุราก้าวหน้าสามารถทำให้กระตุ้นเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวได้ ค่าเฉลี่ย 4.16 รองลงมาเป็นนโยบายสุราก้าวหน้าสามารถเพิ่มรายได้ให้กับผู้ประกอบการรายย่อยได้ค่าเฉลี่ย 4.14 รองลงมาอีกเป็นนโยบายสุราก้าวหน้าสามารถลดการผูกขาดของนายทุนเรื่องการผลิตสุรา ค่าเฉลี่ย 3.98 รองลงมาอีกเป็นนโยบายสุราก้าวหน้าเป็นประโยชน์ต่อประชาชน ค่าเฉลี่ย 3.92 ตามลำดับ

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อนโยบายสุราก้าวหน้า อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง ด้านกฎหมาย

ด้านนโยบาย	$\bar{x}$	S.D.	ร้อยละ	ระดับ
1. นโยบายสุราก้าวหน้าควรผ่านเป็นกฎหมาย	4.01	0.87	80.20	มาก
2. กฎหมายการผลิตสุราระดับเดิมควรมีการแก้ไขปรับปรุงหรือไม่	3.79	0.94	79.40	มาก
3. การแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับการผลิตสุราทำให้ผู้ประกอบการรายย่อยผลิตสุราง่ายขึ้น	3.96	0.84	79.20	มาก
4. การที่พรรคก้าวไกลเสนอให้มีการแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับการผลิตสุราท่านเห็นด้วยหรือไม่	3.94	0.89	78.80	มาก
รวม	3.93	0.89	78.60	มาก

จากตารางที่ 9 พบว่า ในด้านกฎหมาย ความเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.93 (S.D.=0.89) เป็นร้อยละ 78.60 เมื่อพิจารณาตามลำดับอันดับแรกนโยบายสุราก้าวหน้าควรผ่านเป็นกฎหมาย ค่าเฉลี่ย 4.01 รองลงมาเป็นการแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับการผลิตสุราทำให้ผู้ประกอบการรายย่อยผลิตสุราง่ายขึ้น ค่าเฉลี่ย 3.96 รองลงมาอีกการที่พรรคก้าวไกลเสนอให้มีการแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับการผลิตสุราท่านเห็นด้วยหรือไม่ ค่าเฉลี่ย 3.94 กฎหมายการผลิตสุราระดับเดิมควรมีการแก้ไขปรับปรุงหรือไม่ ค่าเฉลี่ย 3.79 ตามลำดับ

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อนโยบายสุราก้าวหน้า อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง ด้านสังคม

ด้านสังคม	$\bar{x}$	S.D.	ร้อยละ	ระดับ
1. หาก พ.ร.บ.สุราก้าวหน้าผ่านเป็นกฎหมายจะทำให้เกิดผลิตภัณฑ์ชุมชน	4.13	0.76	82.60	มาก
2. นโยบายสุราก้าวหน้าช่วยส่งเสริมสังคมเกษตรกรรมให้มีรายได้เพิ่มมากขึ้น	4.09	0.82	81.80	มาก
3. นโยบายสุราก้าวหน้าสามารถแก้ไขปัญหาราคาสินค้าทางเกษตรตกต่ำได้	4.05	0.84	81.00	มาก
4. หาก พ.ร.ก. สุราก้าวหน้าผ่านจะทำให้เกิดการดื่มสุราง่ายขึ้น	4.01	1.00	80.20	มาก
รวม	4.00	0.86	80.00	มาก

จากตารางที่ 10 พบว่า ในด้านสังคม ความเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.00 (S.D.=0.86) คิดเป็นร้อยละ 80.00 เมื่อพิจารณาตามลำดับอันดับแรกหาก พ.ร.บ.สุราก้าวหน้าผ่านเป็นกฎหมายจะทำให้เกิดผลิตภัณฑ์ชุมชน ค่าเฉลี่ย 4.13 รองลงมาคือ นโยบายสุราก้าวหน้าช่วยส่งเสริมสังคมเกษตรกรรมให้มีรายได้เพิ่มมากขึ้น ค่าเฉลี่ย 4.09 รองลงมาคือ นโยบายสุราก้าวหน้าสามารถแก้ไขปัญหาราคาสินค้าทาง การเกษตรตกต่ำได้ค่าเฉลี่ย 4.05 รองลงมาคือ หาก พ.ร.บ.สุราก้าวหน้าผ่านจะทำให้เกิดการดื่มสุราง่ายขึ้น ค่าเฉลี่ย 4.01 ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะที่มีต่อนโยบายสุราก้าวหน้า

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่มีต่อนโยบายสุราก้าวหน้า ของประชาชนอำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง จากการแสดงความคิดเห็นของประชาชน อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง ถึงข้อเสนอแนะมีดังนี้

1. หากนโยบายสุราก้าวหน้าผ่านอาจจะส่งผลให้เกิดการดื่มที่เพิ่มขึ้นและอาจจะส่งผลเสียในทางสุขภาพของคนในประเทศ แต่นโยบายสุราก้าวหน้าอาจจะเป็นตัวกฎหมายหนึ่งที่ส่งผลให้เกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจในระดับท้องถิ่น อาจรวมไปถึงการทะลายทุนผูกขาดในประเทศ ดังนั้นอยากจะแนะนำให้ผู้วิจัยศึกษานโยบายรวมถึงนำเสนอข้อดีข้อเสียของการเกิดสุราที่เพิ่มขึ้นหากนโยบายนี้ผ่าน

2. การที่นโยบายสุราก้าวหน้าได้มีการยอมรับ จะทำให้สุราพื้นบ้านจะได้มีรายได้ต่อประชาชน และทำให้ได้มีสินค้าพื้นบ้านนำออกสู่ต่างประเทศ

3. นโยบายสุราก้าวหน้า เป็นสิ่งที่ดี หากเป็นสินค้าของชุมชนก็ดีแต่หากมีสินค้าตัวเลือกที่มากอาจทำให้เกิดการแข่งขันในการขายในประเทศไทยหรือชุมชน อาจส่งเสริม โฆษณายกระดับพัฒนา ส่งออกต่างประเทศเพื่อเพิ่มรายได้มากขึ้นกว่าเดิม

4. เป็นนโยบายที่ดีแต่ควรมีการควบคุมในการโฆษณาและการจำหน่ายแก่เยาวชนที่อายุไม่ถึงสิบปี
5. นโยบายสุราก้าวหน้ามีแนวคิดในการลดทุนผูกขาด แต่ควรศึกษาข้อดีข้อเสียที่จะเกิดขึ้นที่จะตามมาให้ดีกว่าเสียก่อน

อภิปรายผล

จากผลของการวิจัยในครั้งนี้ทำให้ค้นพบซึ่งสามารถนำมาอภิปรายผล จากผลการศึกษา พบว่าความคิดเห็นของประชาชนต่อนโยบายสุราก้าวหน้าอำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีด้านนโยบาย ด้านกฎหมาย ด้านสังคม อยู่ในระดับมาก และด้านการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับนโยบายสุราก้าวหน้าอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อแยกแบบสอบถามในด้านต่าง ๆ แต่อย่างไรก็ตาม ผลจากการศึกษา ความคิดเห็นของประชาชนต่อนโยบายสุราก้าวหน้า อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง พบว่าความคิดเห็นของประชาชนค่อนข้างมีความพึงพอใจที่แตกต่างกันไป ทำให้ประชาชนประเมินความพึงพอใจออกมาในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศรีรัช ลาภใหญ่ (2566) ศึกษาเรื่องพฤติกรรมมารดามดและทัศนคติที่มีต่อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ประเด็นสุราชุมชนและสุราก้าวหน้า พบว่า ทัศนคติต่อสุราชุมชนที่มีผู้เห็นด้วยมากที่สุด คือ ควรสนับสนุนสุราพื้นบ้าน หากทัศนคติในด้านการเห็นว่าสุราชุมชนเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นยกระดับการเกษตร เป็นทัศนคติที่มีผู้เห็นด้วย นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างยังเห็นด้วยมากที่สุดเกี่ยวกับ พรบ.สุราก้าวหน้า ที่สอดคล้องกับทัศนคติที่ว่าด้วยการทำเหล้าเปียร์เองได้คืออาชีพใหม่ของประชาชน คือสิทธิประชาชน และรัฐบาลควรอนุญาตตั้งการทำและเปิดขายรายเล็ก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะของปัญหาจากการทำวิจัยในครั้งนี้ มีดังนี้

1. ประชาชนไม่เข้าใจคำถามในข้อบางข้อที่ให้ประเมินอย่างชัดเจนและถูกต้อง จึงทำให้ประชาชนมีการเข้าใจผิดในแบบสอบถาม ทำให้มีการประเมินความเห็นส่วนตัวผิดระดับไป
2. ประชาชนบางกลุ่มไม่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม เนื่องจากมองว่าแบบสอบถามอาจจะเป็นประเด็นที่ร้อนแรงเกี่ยวกับการเมืองมากเกินไป
3. แบบสอบถามบางข้อสอบถามแบบไม่ครอบคลุมทำให้ผู้ตอบแบบสอบถามไม่เข้าใจในคำถาม ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป มีดังนี้
4. ควรมีการศึกษางานวิจัยให้มีความเข้าใจ เพื่อที่จะสามารถตอบคำถามเกี่ยวกับแบบสอบถามให้กับผู้ตอบแบบสอบถามได้กระชับและเข้าใจ
5. เป้าหมายของข้อเสนอแนะ ให้ผู้ที่ประเมินแบบสอบถามเขียนข้อเสนอแนะมากขึ้นเพื่อจะได้ทราบความคิดเห็นของประชาชนได้มากยิ่งขึ้น
6. ควรมีการวางแผนและเตรียมความพร้อมในการลงพื้นที่เก็บข้อมูล

เอกสารอ้างอิง

- ศรีรัช ลาภใหญ่. (2566). รายงานพฤติกรรมการดื่มและทัศนคติที่มีต่อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ประเด็นสุราชุมชน และสุราก้าวหน้า. โครงการการศึกษา Drinker persona การศึกษาตัวตนนักดื่มและการผลิตสื่อสร้างสรรค์ รู้เท่าทันธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์. ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา (ศวส.). มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. สืบค้นจาก <https://cas.or.th/Mp=11653>.
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.(2566).รายงานผลการรับฟังความคิดเห็น และรายงานผลการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดจากร่างพระราชบัญญัติ.เข้าถึงได้จาก.<https://shorturl.asia/tc3WJ>.
- สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา พระราชบัญญัติ สุรา พ.ศ. 2493 (แก้ไขเพิ่มเติมถึงพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493 (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2556).(ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 67 ตอนที่ 16 ลงวันที่ 21 มีนาคม 2493).<https://shorturl.asia/hKY5j>.

สำนึกนิเวศในนิทานปู่เกราขาว

Ecology Consciousness in Pu Khrao Khao Folktales

Wu Yan¹

Guan Yukao²

ทัตพิชา สกุลสืบ³ Tatpicha Sakulsueb³

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการให้ความสำคัญกับธรรมชาติจากนิทานพื้นบ้านของชาวจีนจากนิทานชุด ปู่เกราขาว เขียนโดย Yang Guangcheng แปลเป็นภาษาไทยและจัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์แสงดาว จำนวน 11 เรื่อง แต่ในการศึกษาครั้งนี้เลือกแบบเจาะจงเฉพาะนิทานพื้นบ้านชาวไต จำนวน 5 เรื่อง จากนั้นวิเคราะห์ด้วยกระบวนการ 4 ประการ ได้แก่ ธรรมชาติยิ่งใหญ่กว่ามนุษย์ มนุษย์ยิ่งใหญ่กว่าธรรมชาติ มนุษย์เรียนรู้จากธรรมชาติ และนักเขียนเคารพต่อธรรมชาติ ผลการศึกษาพบว่า นิทานพื้นบ้านชนชาติไตที่คัดเลือกมามีเนื้อหาที่แสดงถึงความสำคัญของธรรมชาติทั้ง 4 ด้านทั้งความยิ่งใหญ่ของธรรมชาติคุณค่าของสัตว์ป่า อีกทั้งยังแสดงแนวคิดที่ธรรมชาติยิ่งใหญ่กว่ามนุษย์ มนุษย์จึงควรเคารพและพึ่งพาธรรมชาติ นอกจากนี้นิทานพื้นบ้านชาวไตยังแสดงให้เห็นถึงความเชื่อในสิ่งเหนือธรรมชาติเช่น เทวดา ของวิเศษและมีแบบเรื่องคล้ายคลึงกับนิทานพื้นบ้านของไทย

คำสำคัญ: นิทานพื้นบ้าน, ชนชาติไทย, สำนึกนิเวศ, ปู่เกราขาว

¹ นักศึกษาวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารสำหรับชาวต่างประเทศ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
Email: ej2450374@gmail.com

² นักศึกษาวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารสำหรับชาวต่างประเทศ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
Email: guanyukao999@gmail.com

³ อาจารย์สาขาวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารสำหรับชาวต่างประเทศ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
Email: thatpic@hotmail.com

Abstract

This article aimed at studying the concept of giving an importance to nature from Chinese folktale in a set of folktales called ‘Pu Khrao Khao’ written by Yang Guangcheng and translated into Thai language by Saeng-dao publishing for 11 titles. In this study selected purposively only Tai ethnic. The total was 5. An analysis used 4 paradigms were 1) nature was 2 greater than human, 2) human was greater than nature, 3) human learned from nature, and 4) writer respected nature. The result of study found that the selected Tai folktales showed the importance of nature variously in 4 dimensions such as the greatness of nature, the values of wild animals. In addition, the folktales provided a thought that nature was greater than human so humans should respect and depend on it. Tai folklores also showed the supernatural beliefs such as angle, magic items, and some formulas were like Thai folktales.

Keywords: folktale, Tai ethnic, ecology consciousness, Pu Khrao Khao

บทนำ

สำนึกนิเวศ คือ แนวคิดเกี่ยวกับการให้ความสำคัญกับธรรมชาติ ดังนั้น การใช้แนวคิดสำนึกนิเวศวิจารณ์วรรณกรรมจึงมุ่งวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างวรรณคดีกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ตรีศิลป์ บุญขจร, ม.ป.ป.)

นิทานชุดปู่คราขาว เป็นหนังสือที่แสดงให้เห็นถึงความงดงามของการอยู่ร่วมกันอย่างกลมกลืนของมนุษย์สรรพสิ่ง และความมหัศจรรย์ของธรรมชาติ ปลุกเร้าความปรารถนาของผู้คนที่กำลังขัดกับธรรมชาติและบูรณาการเข้ากับธรรมชาติและถ่ายทอดอย่างละเอียดอ่อนถึงความตระหนักรู้ทางนิเวศแห่งความรักชีวิต การปกป้องสิ่งแวดล้อม และการดูแลบ้านเกิดของโลกเป็นแรงบันดาลใจแก่ผู้อาศัยอยู่ในเมืองใหญ่ที่โหยหาธรรมชาติ นิทานชุดปู่คราขาวแพร่หลายในหมู่ชาวจีนมีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับเรื่องราวพื้นบ้านของชนกลุ่มน้อยหลายชาติพันธุ์ เช่น ไป่ ยี่ ไต ฯลฯ บทความนี้เลือกวิเคราะห์นิทานพื้นบ้าน 5 เรื่องเกี่ยวกับชาวไตเพราะเรื่องราวเข้าใจง่าย เต็มเปี่ยมไปด้วยกลิ่นอายของธรรมชาติและชาติพันธุ์สะท้อนสภาพสังคมของชาวไต เช่น ความโหยหาและความคาดหวังในชีวิตอันไม่มีขอบเขต และความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ จึงมีความน่าสนใจที่จะศึกษาแนวคิดด้านการให้ความสำคัญกับธรรมชาติที่ปรากฏในนิทานชนชาติไตจากนิทานชุดปู่คราขาว

นิทานชุดนี้แปลเป็นภาษาไทยโดยสำนักพิมพ์แสงแดด โดยมีนิดดา หงส์วิวัฒน์ เป็นบรรณาธิการ นิทานทั้งชุดมี 11 เล่ม แบ่งเป็นนิทานพื้นบ้านของชนชาติต่าง ๆ แต่ในงานวิจัยนี้เลือกศึกษานิทานชนชาติไตเนื่องจากมีความใกล้ชิดกับการรับรู้ของคนไทย ดังจะเห็นได้จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชาวไต-ไทจำนวนมากที่ได้รับการศึกษาและเผยแพร่ เช่น มายาคติในนิทานพื้นบ้านของชนเผ่าไต (หวัง ชิงหัว และจันทร์สุตาไชยประเสริฐ, 2566) การศึกษาอัตลักษณ์ที่ปรากฏในนิทานไทใหญ่ อำเภอมะเอยี จังหวัดเชียงใหม่(พงษ์ศักดิ์ คนขยัน, 2552) การดำรงอยู่ของอัตลักษณ์ชาติพันธุ์ไทใหญ่ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน (จันทกานต์ สิทธิราชและคณะ, 2564) การคงอยู่ของ

วัฒนธรรมพื้นบ้านของชาวไทยใหญ่(สุทัศน์ กันทะมา, 2542) โลกทัศน์ที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านไทลื้อ
อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา (เอื้อมพร จรนามล, 2556)

งานวิจัยที่มีการศึกษามาก่อนหน้านี้เกี่ยวกับการศึกษาธรรมชาติและสำนักนิเวศมีจำนวนทั้งสิ้น
10 รายการ แบ่งเป็น สถานภาพของงานวิจัยด้านนิเวศสำนัก 1 เรื่อง การบรรยายทางวิชาการ 4 เรื่อง งานวิจัย
ผลงานด้านสำนักนิเวศเฉพาะเรื่อง เฉพาะนักเขียน แต่ละบุคคล 3 เรื่อง และงานวิจัยวรรณกรรมนิเวศแต่ละสมัย
2 เรื่อง การศึกษาสถานภาพการวิจัยวรรณกรรม โดยใช้แนวคิดนิเวศสำนักในช่วง พ.ศ. 2537 –2563
(ปัสสรา แก้วสีและคณะ, 2564) ผลการศึกษาพบว่า มีการนำแนวคิดการวิจารณ์วรรณกรรมเชิงนิเวศมาศึกษาวิจัย
จำนวน 44 เรื่อง ประเภทของวรรณกรรมที่ศึกษาโดยใช้แนวคิดนิเวศสำนัก พบประเภทนวนิยายมากที่สุด
ด้านผลงานวิชาการที่นำเสนอในนิเวศสำนัก พบประเภทบทความมากที่สุด ด้านสาขาที่นิยมวิจัยโดยใช้แนวคิดนิเวศ
สำนัก พบสาขาภาษาไทยมากที่สุด และด้านวิธีวิทยามีการนำศาสตร์สาขาวิชาอื่น ๆ ทั้งแนวคิดสตรีนิยม
แนวคิดองค์ความรู้แบบนิเวศดั้งเดิม แนวคิดวาทกรรมมาผสมผสาน ทำให้เห็นการวิจัยวรรณกรรมโดยใช้แนวคิด
นิเวศสำนักที่มีความหลากหลายและน่าสนใจมากขึ้นส่วนการบรรยายทางวิชาการ 4 เรื่อง ประกอบด้วย
1) หัวข้อ ปลุกต้นไม้ในใจคน: การเรียนการสอนวรรณคดีแนวนิเวศสำนัก” (ตรีศิลป์ บุญขจร, 2559)
2) “การวิจารณ์วรรณกรรมแนวนิเวศ (Ecocriticism) : บทแนะนำเบื้องต้น” (ดารินทร์ ประดิษฐ์ทัศนีย์, 2559)
3) “ใช่เพียงแต่รักงาน : สัตวศึกษาในมุมมองของการวิจารณ์แนวนิเวศ” (ธัญญา สังขพันธานนท์, 2561)
และ 4) นิเวศสำนักกับวรรณคดีศึกษา (ตรีศิลป์ บุญขจร, ม.ป.ป) การศึกษาวรรณกรรมเชิงนิเวศเฉพาะเรื่อง
เฉพาะบุคคล มี 2 เรื่อง ประกอบด้วย 1) แนวคิดนิเวศสำนักในงานวรรณกรรมของนิรันดร์ศักดิ์ บุญจันทร์
(ศุภิสรา เทียนสว่างชัย, 2560) ผลการศึกษาพบว่า มีการนำเสนอปัญหาสิ่งแวดล้อมที่แปรผกผันกับความเจริญของ
สังคมมนุษย์ เพราะมนุษย์ยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง และแสดงให้เห็นกระบวนทัศน์อื่น ๆ ของธรรมชาติที่มีต่อมนุษย์
ในฐานะสิ่งฟื้นฟู สิ่งควบคุม เพื่อให้เกิดการอนุรักษ์และอยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างเหมาะสม 2) เปรียกวร่าจากไพร
พฤษะ:แนวคิดนิเวศสำนักในรวมบทกวี “ที่ใดมีรัก ที่นั่นมีรัก” ของ ไพโรจน์ ไข่มุกด์ (กุลสตรี มันทิกะและคณะ,
2564) ผลการศึกษาพบว่า องค์ประกอบของบทกลอน คือ โครงเรื่อง ตัวละคร ฉาก มีบทบาทอย่างเด่นชัดในการ
นำเสนอสำนักนิเวศและตัวตนของกวี 3) งานวิจัยของปิยนันท์ สารธรรมและคณะ (2563) ที่ศึกษาเรื่องสั้น
วิญญานสะอื้น พบว่า วาทกรรม 4 แบบเกี่ยวกับสำนักนิเวศ ได้แก่ กฎหมายเกี่ยวกับป่าและสัตว์ป่า
การต่อต้านทุนนิยม ความเชื่อและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ มนุษย์คือผู้ทำลายธรรมชาติ ส่วนการศึกษาสำนักนิเวศใน
วรรณกรรมแต่ละยุคสมัยมี 2 เรื่อง ได้แก่ วาทกรรมธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในวรรณกรรมไทย
(ธัญญา สังขพันธานนท์, 2553) พบ 3 กระบวนทัศน์ คือ จิตสำนักนิเวศดั้งเดิม 4 จิตสำนักนิเวศทางศาสนา และ
จิตสำนักนิเวศชนชั้น อาทิตย์ ผ่านพูล (2548) ศึกษา พระพุทธศาสนากับความสำนักทางนิเวศวิทยา พบ
กระบวนกรปลูกฝังสำนักทางนิเวศ 2 ประการ คือ กฎหมาย จริยธรรม โดยศาสนามีส่วนช่วยในเชิงการปลูกฝัง
จริยธรรม 3 ระดับ คือ พฤติกรรม จิตใจและปัญญา

การศึกษาครั้งนี้มีความมุ่งหมายที่จะวิเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับการให้ความสำคัญกับธรรมชาติจากนิทาน
พื้นบ้านขุนนางของชาวไท จำนวน 5 เรื่อง ด้วยกระบวนทัศน์ 4 ประการของตรีศิลป์ บุญขจร ซึ่งการศึกษานี้
แตกต่างจากงานวิจัยอื่นด้านกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา การศึกษานี้จึงเป็นประโยชน์ในการสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับ

นิเวศสำนึกในนิทานพื้นบ้านปูเกราขาวซึ่งเป็นนิทานพื้นบ้านของชนเผ่าต่าง ๆ ในยูนนานที่ได้รับความนิยมบอกเล่าและสืบทอดกันมาเป็นเวลายาวนาน และยังทำให้เข้าใจถึงวิถีคิดและวิถีปฏิบัติของชาวจีนที่มีต่อธรรมชาติ ตลอดจนสามารถวิเคราะห์เปรียบเทียบกับสภาพการณ์ในปัจจุบันได้

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการให้ความสำคัญกับธรรมชาติจากนิทานพื้นบ้านของชาวจีน

วิธีการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. รวบรวมข้อมูลนิทานปูเกราขาว จำนวน 5 เรื่อง ได้แก่ การค้นทางช้างทอง เจ้าหญิงนกยูง ตำนานบ้านเรือนไม้ไผ่ ที่มาของเชียงรุ่ง เมืองแห่งรุ่งอรุณ และเทศกาลสาดน้ำ
2. สืบค้น เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนิทานพื้นบ้าน
3. ศึกษากระบวนการทัศน์นิเวศสำนึก กำหนดเป็นประเด็นในการวิเคราะห์ 4 ประเด็น (ตรีศิลป์ บุญขจร , ม.ป.ป) ได้แก่ ความยิ่งใหญ่ของธรรมชาติที่มนุษย์เป็นเพียงส่วนหนึ่งของธรรมชาติ มนุษย์เห็นว่าตนเองยิ่งใหญ่เหนือกว่าธรรมชาติจึงมุ่งหาประโยชน์จากธรรมชาติจนเกิดความสูญเสีย มนุษย์สามารถเรียนรู้ปรัชญาชีวิตได้จากธรรมชาติ และนักเขียนให้ความเคารพต่อธรรมชาติในฐานะของผู้ให้กำเนิดทุก สิ่งบนโลก
- 4 . วิเคราะห์ข้อมูลและแสดง ผลแบบพรรณนาวิเคราะห์
- 5 . สรุปผลในรูปแบบของตารางและอภิปรายผล

ผลการวิจัย

นิเวศสำนึกในนิทาน การค้นทางช้างทอง

นิทานพื้นบ้านชาวดไตเรื่อง การค้นทางช้างทอง เล่าเรื่องราวของชีวิตของพี่น้องสองคนที่ชายคนโตชื่อว่า ชูน่าตาคุณเลี้ยงสาวชื่อ เจียนฮงหลังจากที่พ่อแม่ตายไป พี่ชายดูแลน้องสาวอย่างดี เขาไม่อยากให้น้องสาวเหงา จึงเล่านิทาน เรื่อง งาช้างทองให้น้องฟัง ชูนางที่แอบได้ยินคิดว่าพี่ชายมีของวิเศษ จึงจับตัวน้องสาวของเขาไปและบังคับให้เขาไปตามหาช้างมาไถตัวน้องสาวคืน เทวดาพ่หายาฮิงสงสารจึงลงมาช่วยด้วยการแปลงเป็นนกยูงบาดเจ็บ ชูน่าตาเห็นเข้าก็สงสารรีบช่วยเหลือ พ่หายาฮิงให้รองเท้ามีปีกและดาบวิเศษแก่เขาพร้อมกับบอกให้เขามุ่งหน้าไปในทิศทางที่พระอาทิตย์ขึ้น ชูน่าตาได้พบกับพ่าลาซีเขาบอกว่างาช้างทองอยู่ที่เมืองต่งพ่าดง แต่เจ้าเมืองถูกปีศาจกักขังไว้ ดังนั้น ชูน่าตาต้องช่วยเจ้าเมืองให้สำเร็จก่อน ชูน่าตาบุกไปยังเมืองต่งพ่าดง ได้พบกับเสือร้ายสี่ตัวเขาใช้ดาบต่อสู้ ดาบกลายร่างเป็นมังกรต่อสู้กับปีศาจเสือจนชนะพระราชาได้รับการปล่อยตัว จึงมอบเจ้าหญิงน่านถ่าหนี ให้แก่เขา ทั้งสองเข้าพิธีโยนถุงติวเปาหลังแต่งงานชูน่าตาขอกลับไปช่วยน้องสาว เจ้าหญิงขอตามกลับไปด้วยเมื่อสู้รบกับพระราชาเมืองเหม่งปั่วหลานจนแตกพ่ายหนีไปแล้ว ชูน่าตาช่วยเหลือน้องสาวได้สำเร็จและชาวเมืองขอให้เขาและเจ้าหญิงครองเมืองต่อไป

กระบวนการทัศน์ที่ 1 ธรรมชาติยิ่งใหญ่กว่ามนุษย์

ในนิทานเรื่อง การค้นทางช้างทอง มีเนื้อความที่แสดงให้เห็นว่า ธรรมชาติยิ่งใหญ่กว่ามนุษย์ ได้แก่ “แต่ขณะที่เจียนฮงเพิ่งจะเริ่มเดินได้ เกิดภัยพิบัติทำลายทั้งความสุข ทำลายทั้งชีวิต สามภรรยาคู่นี้ได้จากโลกนี้ไปแล้ว” (น. 9) นอกจากนี้ ยังแสดงให้เห็นความยิ่งใหญ่ของสิ่งเหนือธรรมชาติ เช่น เทวดาที่แปลงกายลงมาเพื่อ

ทดสอบจิตใจของมนุษย์ ก่อนที่จะให้รางวัลเป็นการตอบแทน ดังใจความว่า “เด็กน้อย...เจ้ามีหัวใจเปรียบดังทองคำเจ้าจะได้ในสิ่งที่เจ้าขอ ฉันให้ดาบวิเศษและรองเท้าหေးได้แก่เจ้า ...” (น. 27)

เมื่อมนุษย์ได้พบกับสิ่งเหนือธรรมชาติเช่น เทวดา ก็แสดงความเคารพต่อสิ่งนั้น เพื่อให้เห็นว่า สิ่งเหนือธรรมชาติยิ่งใหญ่กว่าตนเอง เช่น ชู่นาตาคูกเขาลงไหว้พาลาซีด้วยความเคารพแล้วเล่าเรื่องที่ประสบพบเจอให้พาลาซีฟัง พร้อมขอร้องให้พาลาซีช่วยเหลือ (น. 30)

กระบวนทัศน์ที่ 2 มนุษย์ยิ่งใหญ่กว่าธรรมชาติ

ในนิทานเรื่อง การค้นทางช้างทอง มีเนื้อความที่แสดงให้เห็นว่า มนุษย์ยิ่งใหญ่กว่าธรรมชาติ เพราะมนุษย์เป็นผู้ล่าและใช้ทรัพยากรจากธรรมชาติ เช่น “เขาต้องแบกปิ่นและถั่วหวานของพ่อขึ้นเขาไปล่าสัตว์” (น. 9)

“ชู่นาตากลัวน้องสาวหิว รีบหยิบข้าวห่อใบไม้กลิ่นหอมออกมาจากกระเป๋... ช้างในมีข้าวร้อน ๆ กับปลาย่างกลิ่นหอม” (น. 12)

กระบวนทัศน์ที่ 3 มนุษย์เรียนรู้ชีวิตจากธรรมชาติ

ในนิทานเรื่อง การค้นทางช้างทอง มีเนื้อความที่แสดงให้เห็นว่ามนุษย์และธรรมชาติต่างเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ดังเช่น เหตุการณ์ที่ชู่นาตาเห็นนกยูงบาดเจ็บแล้วเข้าไปช่วยเหลือเพื่อให้คลายความเจ็บปวด “นำสารจิ้งเหลนจิ้งก้านน้อย เตี้ยฉ้นพาเจ้าไปหาแม่เจ้านะ” (น. 25) การกระทำของชู่นาตาคือเป็นการรับรู้ความเจ็บปวดและให้ความสำคัญกับสัตว์เทียบเท่ากับตนเองที่เป็นมนุษย์ จึงต้องฟังพาลาซี ช่วยเหลือกัน

กระบวนทัศน์ที่ 4 นักเขียนเคารพธรรมชาติ

ในนิทานเรื่อง การค้นทางช้างทอง มีกระบวนทัศน์ที่แสดงให้เห็นว่านักเขียนเคารพต่อธรรมชาติ คือการบรรยายฉากและเหตุการณ์ต่าง ๆ โดยเน้นให้เห็นถึงธรรมชาติ เช่น ดินแดนแห่งนี้กว้างใหญ่และอุดมสมบูรณ์ (น. 6) เมื่อตะวันค่อย ๆ ลับขอบฟ้า... (น. 11) นานมาแล้ว ... ณ ดินแดนอันไกลโพ้น มีทะเลสาบที่สวยงามอยู่แห่งหนึ่ง ที่นั่นมีไกลสีทองอยู่ฝูงหนึ่ง เมื่อใดที่ไกลสีทองฝูงนี้ออกมาอวดขนสีทองงดงามพลางเปล่งเสียงขันอันไพเราะให้พระอาทิตย์ยามเช้า ดอกบัวสีทองในทะเลสาบก็เบ่งบาน ปรากฏสีทองผ่องอำไพไปทั่วบริเวณ ...(น. 14)

นิเวศสำนึกในนิทาน เจ้าหญิงนกยูง

นิทานพื้นบ้านชาวไตเรื่อง เจ้าหญิงนกยูง เล่าเรื่องราวของเจ้าหญิงเจ็ดองค์ที่มีชุดนกยูงวิเศษเมื่อสวมแล้วจะสามารถบินได้ วันหนึ่ง เจ้าชายชาวชู่ถุนมาพบเจ้าหญิงทั้งเจ็ดกำลังอาบน้ำเขาหลงรักเจ้าหญิงองค์ที่เจ็ดชื่อนาน หมูนั่นนำจึงนำชุดของนางไปซ่อนไว้ เจ้าหญิงนกยูงบินหนีไม่ได้ เมื่อพบเจ้าชายก็ตกหลุมรัก ทั้งสองจึงแต่งงานกันต่อมา เจ้าชายไปออกรบและมีข่าวว่าเสียชีวิต พ่อของเจ้าชายถูกยุยงให้คิดว่าเป็นเพราะเจ้าหญิงนกยูงนำโชคร้ายมาให้ จึงจะลงโทษด้วยการเผาเจ้าหญิง เจ้าหญิงขอสวมชุดนกยูงร้ายรำก่อนตาย แล้วฉวยโอกาสนั้นหนีไปจากเมืองเหมิงป่านเจียเมื่อเจ้าชายได้ชัยชนะกลับมา จึงออกตามหา เจ้าชายได้พบเทพเจ้าวานร และได้รับมอบเข็มทองคำสามเล่มและธนูหนึ่งคันเจ้าชายใช้เข็มเล่มแรกเปิดช่องภูเขายใช้เข็มเล่มต่อมาฆ่างูยักษ์และใช้เข็มเล่มสุดท้ายยิงธนูเสียงทลายค้นหาเจ้าหญิง เมื่อทำสำเร็จ ทั้งสองจึงได้พบกันเจ้าชายชาวชู่ถุนพาเจ้าหญิงกลับมายังเมืองเดิมแก้ไขความเข้าใจผิด และครองคู่กันอย่างมีความสุข

กระบวนทัศน์ที่ 1 ธรรมชาติยิ่งใหญ่กว่ามนุษย์

ในนิทานเรื่องเจ้าหญิงนกยูง มีเนื้อความที่แสดงให้เห็นว่า ธรรมชาติยิ่งใหญ่กว่ามนุษย์ และมนุษย์ต้องพึ่งพาอาศัยธรรมชาติ โดยมีเจ้าหญิงนกยูง เป็นตัวแทนของธรรมชาติ และเป็นสิ่งวิเศษ ดังใจความว่า “ในอาณาจักรนั้นยังมีเจ้าหญิงนกยูงรูปร่างอยู่ถึงเจ็ดพระนาง เครื่องแต่งกายของทุกพระนางมีสีแสนสวยและประดับด้วยขนนกยูงที่มีความพิเศษแตกต่างกันไปตามแต่ละพระนาง เครื่องแต่งกายที่สวยงามนี้ทำให้เจ้าหญิงนกยูงทั้งเจ็ดสามารถบินได้อย่างอิสระ” (น. 8) และเจ้าหญิงนกยูงได้ใช้ความพิเศษนี้เอาตัวรอดจากการถูกรังแกโดยมนุษย์ คือ พ่อของเจ้าชายที่หลงเชื่อคำใส่ร้ายของขุนนางดังใจความว่า “เมื่อร้ายราได้ลักพาหนะท่ามกลางเสียงดนตรีบรรเลงอย่างไพเราะเจ้าหญิงน่านหม่นว่นาจึงถือโอกาสแปลงกายเป็นนกยูงบินจากไปทันที” (น. 27) นอกจากนี้ มนุษย์ยังต้องพึ่งพาสัตว์ในธรรมชาติในการฝ่าฟันอุปสรรคด้วย คือ เทพเจ้าวานร เทพเจ้าเวหน เจ้าชายชาวชุนจิ่งมอบของขวัญพิเศษให้ใช้ในการเดินทาง (น. 35)

กระบวนทัศน์ที่ 2 มนุษย์ยิ่งใหญ่กว่าธรรมชาติ

ในนิทานเรื่อง เจ้าหญิงนกยูง มีเนื้อความที่แสดงให้เห็นว่า มนุษย์ยิ่งใหญ่กว่าธรรมชาติ จากเหตุการณ์ที่เจ้าชายชาวชุนจิ่งใช้ของวิเศษมาต่อกรกับอุปสรรคต่าง ๆ ดังใจความว่า “เพิงผานด่านหินยักษ์มาได้ก็ต้องมาเผชิญกับยักษ์เจ้าชายทรงยิงธนูด้วยเข็มทองคำเล่มที่สองออกไปฆ่ายักษ์” (น.39)

กระบวนทัศน์ที่ 3 มนุษย์เรียนรู้ชีวิตจากธรรมชาติ

ในนิทานเรื่อง เจ้าหญิงนกยูง มีเนื้อความที่แสดงให้เห็นว่ามนุษย์และธรรมชาติต่างเรียนรู้ซึ่งกันและกัน จาก 2 เหตุการณ์เหตุการณ์แรก คือ เหตุการณ์ที่เจ้าหญิงนกยูงถูกพระราชขังไว้เมื่อพระราชบิดาได้ทราบความจริงว่าเจ้าชายได้รับชัยชนะเพราะอุบายของเจ้าหญิงก็รู้สึกผิดเป็นอย่างมาก จึงยอมสารภาพความจริง (น. 29) ส่วนเหตุการณ์ที่ 2 คือ พ่อของเจ้าหญิงไม่ยินยอมให้เจ้าหญิงกลับไปคืนดีกับเจ้าชายโดยง่าย จนกว่าเจ้าชายจะแสดงให้เห็นว่า มีความสามารถมากพอที่จะปกป้องดูแลเจ้าหญิงได้ จึงให้ทดสอบด้วยการยิงเข็มธนูเสี่ยงทายไปดับเทียนบนศีรษะของเจ้าหญิงน่านหม่นว่นาให้ถูกต้องท่ามกลางเทียนจำนวน 7 เล่มที่ยืนเรียงต่อกัน (น. 42) เมื่อเจ้าชายแสดงให้เห็นว่า พร้อมที่จะปกป้องเจ้าหญิง พ่อของนางจึงยินยอมให้คืนดีกัน และเมื่อทั้งสองกลับมายังอาณาจักรเหมิงปานเจีย พระราชาได้กล่าวขอโทษแก่นาง (น. 45) จึงถือเป็นการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน

กระบวนทัศน์ที่ 4 นักเขียนเคารพธรรมชาติ

ในนิทานเรื่อง เจ้าหญิงนกยูง มีกระบวนทัศน์ที่แสดงให้เห็นว่านักเขียนเคารพต่อธรรมชาติ ด้วยบทบรรยายที่กล่าวว่า “นับแต่นั้นเป็นต้นมา ประชาชนในอาณาจักรเหมิงปานเจียก็รักใคร่นกยูงเป็นอย่างมากและเคารพบูชา

นกยูง เชื่อว่านกยูงเป็นสัญลักษณ์ของความเป็นสิริมงคล นกยูงจึงเป็นสัญลักษณ์ของความสงบสุขและความสุข ตามตำนานที่เล่าขานกันในหมู่ชนชาติไต และยังคงสถิตอยู่ในจิตวิญญาณของผู้คนสืบต่อไป” (น.46)

นิเวศสำนึกในนิทาน ตำนานบ้านเรือนไม้ไผ่

นิทานพื้นบ้านชาวไต เรื่อง ตำนานบ้านเรือนไม้ไผ่ เล่าเรื่องราวของพระยาขางมูตี้ ที่จุติมาเป็นผู้นำของชนเผ่าไต ช่วยสอนการทำเครื่องมือประกอบอาชีพ และเครื่องใช้ไม้สอย ปัญหาสำคัญของชาวไตคือ ที่อยู่อาศัยจากเดิมอยู่ในถ้ำต้องประสบกับน้ำท่วม ทำให้ขางมูตี้คิดหาหนทางสร้างที่พักอาศัยอย่างถาวร แข็งแรง

และปลอดภัย ขางมู่ตีทดลองสร้างบ้านจากใบตองและหญ้าคาในครั้งแรก แต่ต้องพ่ายแพ้ต่อลมฝน ต่อมาขางมู่ตีสังเกตเห็นชนสุนัขไม่เปียกฝนเพราะความลาดเอียงของแผ่นหลัง จึงจำลองมาสร้างกระท่อมหญ้าคาที่มีความลาดชัน แต่ก็ยังพ่ายแพ้แก่ลมฝน เทพเจ้าสงสารจึงแปลงกายเป็นนกฟีนิกซ์ แสดงตนบนท้องฟ้าให้ขางมู่ตีเห็นรูปร่างของนกคล้ายอักษร 介 จึงออกแบบบ้านเป็นชั้นบนชั้นล่าง มีหญ้าคาและเสาเป็นส่วนประกอบ วันหนึ่งมีไม้คานตกลงมาจากฟ้าและทะลุลงไปได้น้ำถึงวังมังกร ราชามังกรบอกเคล็ดลับการตั้งตรงของเสาพิเศษว่าต้องใช้ใบและลำต้นของต้นตังค่าว และต้นตังหมางค้ายันเสาหลักเพื่อป้องกันการทรุดตัว จากนั้นจึงนำไม้ไผ่มาประกอบเป็นตัวเรือน บ้านลักษณะนี้เรียกว่า ฮงอิง เลียนแบบท่าทางของนกฟีนิกซ์ที่กางปีกบิน พระยาขางมู่ตีจึงเป็นผู้ริเริ่มสร้างที่อยู่อาศัยของชาวไต

กระบวนทัศน์ที่ 1 ธรรมชาติยิ่งใหญ่กว่ามนุษย์

นิทานพื้นบ้านชาวไต เรื่อง ตำนานบ้านเรือนไม้ไผ่มีเนื้อความที่แสดงให้เห็นว่า ธรรมชาติยิ่งใหญ่กว่ามนุษย์ จากเนื้อความที่เล่าถึงอุปสรรคในการสร้างบ้านเรือนของพระยาขางมู่ตีที่ถูกธรรมชาติทำลายหลายครั้ง ครั้งแรกเป็นการสร้างบ้านเรือนจากใบตองและหญ้าคา (น. 17) ต่อมามีการพัฒนาให้หลังลาดเอียง แต่ก็ยังไม่สามารถต้านทานลมพายุได้ (น. 23) จนในที่สุด เทพเจ้าเห็นใจในความมุ่งมั่นของพระยาขางมู่ตี จึงแปลงกายเป็นนกฟีนิกซ์เพื่อบอกใบ้ลักษณะการสร้างบ้านให้ทนทานต่อแรงลมและพายุ (น. 27) แต่กระนั้น การสร้างบ้านครั้งที่ 3 ของพระยาขางมู่ตีก็ยังไม่ประสบความสำเร็จ เพราะลมพายุพัดทำลายดังใจความว่า “... ลมแรงก็พัดโหมกระหน่ำ โครงบ้านถูกลมพัด โคลงเคลงไปมา จู่ๆ ก็มีเสียงดังสนั่นหวั่นไหวเกิดขึ้น นึกไม่ถึงว่าโครงสร้างหลังคาที่อยู่ ตรงกลางที่ซึ่งแข็งแรงและใหญ่ที่สุดนั้นกลับ ถูกลมบ่าระเห่พัดจนไม้แตกหัก เขาไม่รู้จะรับมืออย่างไร ได้แต่มองโครงหลังคาพังถล่มลงมาต่อหน้าต่อตา... (น. 31)

จากตัวอย่างที่ยกมาข้างต้นทำให้เห็นว่า นิทานเรื่องนี้แสดงให้เห็นว่า ธรรมชาติยิ่งใหญ่กว่ามนุษย์ โดยเป็นบททดสอบให้มนุษย์มีความพยายามที่จะเอาชนะต่ออุปสรรคที่เกิดขึ้น

กระบวนทัศน์ที่ 2 มนุษย์ยิ่งใหญ่กว่าธรรมชาติ

กระบวนทัศน์ที่แสดงให้เห็นว่ามนุษย์ยิ่งใหญ่กว่าธรรมชาติปรากฏขึ้นในตอนที่พระยาขางมู่ตีสามารถสร้างบ้านเรือนไม้ไผ่ได้สำเร็จ ด้วยความวิริยะอุตสาหะ และความช่วยเหลือจากสิ่งเหนือธรรมชาติ ทั้งเทพเจ้าและราชามังกร การบรรยายถึงลักษณะของบ้านเรือนไม้ไผ่ที่สวยงามและใช้ประโยชน์ได้หลากหลายตามความต้องการ จึงแสดงให้เห็นว่ามนุษย์นั้นยิ่งใหญ่สามารถเอาชนะภัยที่เกิดจากลมพายุได้สำเร็จ ดังใจความว่า “เรือนไม้ไผ่โดยทั่วไปแบ่งเป็นสองชั้น ชั้นบนไว้สำหรับให้คนพักอาศัย ทั้งยังป้องกันความชื้นและสัตว์ร้ายได้อีกด้วย ส่วนชั้นล่างไว้ใช้เลี้ยงสัตว์ หลังคาลายปีกนกฟีนิกซ์กำลังกาง เรือนไม้ไผ่ทำหลังคาแบบเอียงเพื่อให้ฝนไหลลงไปตามความลาดเอียง ช่วยลดแรงกดของหลังคาได้ รอบๆ ผนังบ้านใช้ไม้ไผ่ทำ กันน้ำฝนที่พัดมากับสายลมได้ คนที่อยู่ในบ้านก็จะรู้สึกสบาย...” (น. 45)

กระบวนทัศน์ที่ 3 มนุษย์เรียนรู้ชีวิตจากธรรมชาติ

นิทานพื้นบ้านชาวไต เรื่อง ตำนานบ้านเรือนไม้ไผ่ มีเนื้อความที่แสดงให้เห็นว่ามนุษย์เรียนรู้ชีวิตจากธรรมชาติ จากพฤติกรรมของพระยาขางมู่ตีที่สังเกตการหลบฝนของคนใต้ใบตองขนาดใหญ่ (น. 12) แล้วพบว่า

ร่างกายไม่เปียกฝน จึงลองออกแบบบ้านเรือนในครั้งแรกด้วยการตั้งเสาและทำหลังคา ต่อมาพระยาขางมู่ตั้งสังเกต ทำทางการนั่งของสุนัขล่าเนื้อ (น.19) จึงนำมาประยุกต์ใช้กับการสร้างบ้านเพื่อกันลมพายุพัดเข้าด้านข้าง และใน ครั้งสุดท้าย พระยาขางมู่ตั้งสังเกตปีกและขาของนกฟีนิกซ์จนสามารถสร้างบ้านเรือนที่คงทน แข็งแรงได้ (น. 28) นอกจากนี้ พระยาขางมู่ก็ยังรับฟังคำแนะนำของราชามังกรจนกระทั่งแก้ปัญหาการทรุดตัวของเสาคานได้สำเร็จ (น. 40) เพราะเข้าใจธรรมชาติของต้นไม้ ดังใจความว่า “นี่เป็นเสาแห่งการทรุดตัวมั่นคงทนข้างขึ้นก็เกย ถ้าจะใช้มัน เป็นเสาหลัก เพื่อให้มนุษย์ใช้การนั้น มันยอมทรุดตัวลงใต้ดินดีกว่า ถ้าไม่ยอมให้มันจมลงดินก็จักต้องใช้ใบและลำ ต้นของต้นตั้งตัวและต้นตงหมางสองชนิดวางอยู่ใต้ฐานของเสาหลัก แรงของใบต้นตั้งตัวสามารถค้ำยันให้เสาหลัก ไม่ทรุดลงใต้ดินได้” (น. 40)

กระบวนทัศน์ที่ 4 นักเขียนเคารพธรรมชาติ

การที่นักเขียนนำเสนอเรื่องราวการสร้างบ้านเรือนไม้ไผ่ของชาวไต แสดงให้เห็นว่า นักเขียนเลือกที่จะ นำเสนอความเป็นอยู่ของชาวไตที่สัมพันธ์กับธรรมชาติ โดยผูกเรื่องเข้ากับสิ่งเหนือธรรมชาติ เช่น เทพเจ้า ราชามังกร จากนั้นจึงอธิบายที่มาของการเลือกใช้ไม้ไผ่มาทำเป็นผนังเรือนว่า “ไม้ไผ่ที่มีความคงทนสร้างเป็น โครงประกอบกันจนกลายเป็นโครงสร้างบ้านที่แข็งแรง” (น. 42) นอกจากนี้ยังแสดงให้เห็นว่า ตัวละครสำคัญ คือ พระยาขางมู่ให้ความสำคัญเคารพต่อธรรมชาติและสิ่งเหนือธรรมชาติ ด้วยการปฏิบัติตามคำสั่งของเทพเจ้าที่ให้ไป จดเป็นผู้นำของชาวไต (น. 8) การสังเกตท่าทางของนกฟีนิกซ์เพื่อสร้างบ้าน (น. 28) และการขอบคุณราชามังกรที่ ช่วยส่งคืนเสาหลักกลับขึ้นมابนดิน (น. 39)

นิเวศสำนึกในนิทาน ที่มาของเชียงรุ่ง เมืองแห่งรุ่งอรุณ

นิทานพื้นบ้านชาวไต เรื่องที่มาของเชียงรุ่ง เมืองแห่งรุ่งอรุณ เล่าถึงความเป็นมาของการก่อตั้งรกรากของ ชาวไตที่เมืองเชียงรุ่ง โดยกล่าวว่า พญาลาอู่ เป็นผู้นำของชาวจ้านป่านาก่วน วันหนึ่งเกิดไฟป่าเผาไหม้แหล่งทำกิน จนผู้คนต้องอาศัยอยู่อย่างยากลำบาก พญาลาอู่เห็นความทุกข์ของผู้คนก็เกิดความคิดจะย้ายถิ่นฐานไปยังเมืองเล่อ ซึ่งมีตำนานเล่าขานถึงความอุดมสมบูรณ์ การออกเดินทางไปยังเมืองเล่อลำบากยากแค้นมาก ทำให้ผู้คนบางส่วน เริ่มหมดกำลังใจ ในขณะที่พญาลาอู่กำลังจะถอดใจนั้น พระอินทร์ได้แปลงกายลงมาเป็นเลียงผาทองให้พญาลาอู่และ ชาวบ้านไล่ล่า แต่เมื่อผู้ล่าหมดแรง เลียงผาทองจะหยุดรอ จนในที่สุด เมื่อถึงที่หมาย คือ เมืองเล่อ เลียงผาทองก็ หายไป พญาลาอู่ จึงได้ชักชวนให้ชาวบ้านจากเมืองจ้านป่านาก่วนย้ายที่ทำการมาตั้งรกราก ณ เมืองเชียงรุ่ง

กระบวนทัศน์ที่ 1 ธรรมชาติยิ่งใหญ่กว่ามนุษย์

ในนิทานเรื่อง ที่มาของเชียงรุ่งเมืองแห่งรุ่งอรุณ มีเนื้อความที่แสดงให้เห็นว่า ธรรมชาติยิ่งใหญ่กว่ามนุษย์ จากเหตุการณ์ไฟไหม้ป่าที่ทำให้อาหารจากธรรมชาติลดน้อยลงและมนุษย์ได้รับผลกระทบดังใจความว่า “ปีหนึ่งเกิด เหตุไฟไหม้ป่าเขารอบๆเมืองจ้านป่านาก่วนทำให้ป่าเขาที่เคยเขียวชอุ่มอุดมสมบูรณ์ถูกเผาไหม้เป็นหน้ากลองสัตว์ ป่าบ้างก็ตายบ้างก็หนีภัยถึงแม้พญาลาอู่จะมีความสามารถเพียงใดก็ไม่อาจหาอาหารมาเลี้ยงปากเลี้ยงท้องให้แก่ คนในหมู่บ้านได้อย่างเพียงพอเขาเฝ้าดูชีวิตของประชาชนที่ต้องมาตกทุกข์ได้ยากด้วยใจหดหู่” (น.13)

กระบวนทัศน์ที่ 2 มนุษย์ยิ่งใหญ่กว่าธรรมชาติ

ในนิทานเรื่อง ที่มาของเชียงรุ่งเมืองแห่งรุ่งอรุณ มีเนื้อความที่แสดงให้เห็นว่า มนุษย์ยิ่งใหญ่กว่าธรรมชาติ ด้วยการที่มนุษย์เข้าป่าล่าสัตว์ (น.23)และการออกหาดินแดนใหม่เพื่อการอยู่อาศัย แม้ว่าการเดินทางนั้นจะมี

อุปสรรคมากดังใจความว่า “ระหว่างทางที่วิ่งไล่ตามเสียงผาไปนั้น แม้ว่าทุกคนจะเหนื่อยล้าสักเพียงใด แต่ก็ยังยืนหยัดสู้ต่อไป บ้างก็เดินไม่ไหว บางคนเหนื่อยแทบขาดใจ แต่ต่างก็ช่วยกันพยุงซึ่งกันและกัน ...” (น. 37) แต่มนุษย์คือ พญาลาอู่และกองกำลังก็สามารถตามหาได้สำเร็จ และยังสามารถอพยพผู้คนจากดินแดนเดิมมาสู่พื้นที่ใหม่ที่มีความอุดมสมบูรณ์ทำให้มนุษย์มีความสุขดังเดิม (น. 44)

กระบวนทัศน์ที่ 3 มนุษย์เรียนรู้ชีวิตจากธรรมชาติ

ในนิทานเรื่อง ที่มาของเชียงรุ่งเมืองแห่งรุ่งอรุณ มีเนื้อความที่แสดงให้เห็นว่ามนุษย์เรียนรู้ชีวิตจากธรรมชาติ เมื่อพญาลาอู่เห็นผืนดินแห้งแล้งจากไฟป่า ไม่อาจจะฟื้นคืนได้ดังเดิม ก็ทราบทันทีที่ต้องออกผจญภัยตามหาดินแดนใหม่ เพื่อความอยู่รอดของเผ่า และเมื่อถึงเมืองเล่อแล้ว ความอุดมสมบูรณ์ของสิ่งแวดล้อมทำให้พญาลาอู่เข้าใจได้ทันทีว่า นี่คือแหล่งอยู่อาศัยแห่งใหม่ที่พวกเขาตามหา และยังเข้าใจสัญลักษณ์จากพระอินทร์ที่แปลงกายเป็นเสียงผามาแนะนำทางจึงสามารถติดตามเสียงผาทองไปถึงจุดหมายได้ ดังใจความว่า “...พระอินทร์ต้องการจะนำพวกเขาไปยังเมืองเล่อสวรรค์บนดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ท่านเชื่อว่าพญาลาอู่กับประชาชนของเขาจะต้องชอบที่นั่นและใช้ชีวิตกันอย่างมีความสุขตราบชั่วลูกชั่วหลาน...” (น. 40)

กระบวนทัศน์ที่ 4 นักเขียนเคารพธรรมชาติ

ในนิทานเรื่อง ที่มาของเชียงรุ่งเมืองแห่งรุ่งอรุณ มีใจความที่แสดงให้เห็นว่านักเขียนเคารพต่อธรรมชาติจากพิธีกรรมของคนในหมู่บ้านที่อธิษฐานขอพรจากเทวดาเพื่อให้ชนเผ่าพบแหล่งอาหารเพื่อยังชีพ “นี่เป็นเรื่องใหญ่ที่หมายถึงความเป็นความตายของคนในหมู่บ้านผู้คนที่นี่นับถือเทวดาก็อธิษฐานขอพรจากเทวดา” (น.21)รวมถึงการตระหนักรู้ในความงามของธรรมชาติ ดังใจความว่า “ขณะนั้นฟ้ากำลังรุ่งสาง ทิศตะวันออกเริ่มมีแสงสว่างเรืองรอง ... แสงสีทองสาดส่องพื้นดินเป็นประกายระยิบระยับคล้ายเสื้อผ้าสีทองที่พาดคลุมพื้นดิน...” (น. 43)

นิเวศสำนึกในนิทาน เทศกาลสาदन้า

นิทานพื้นบ้านชาวน้ำเตา เรื่อง เทศกาลสาदन้า เล่าว่า เดิมนั้นเมืองสิบสองปันนาอาศัยอยู่กันอย่างสงบสุข แต่วันหนึ่งมีปีศาจร้ายถือกำเนิดขึ้น มันเช่นฆ่าและแย่งชิงสิ่งของจากชาวบ้าน ทำให้ทุกคนได้รับความเดือดร้อน และไม่มีใครสามารถต่อกรกับมันได้ วันหนึ่ง ปีศาจลักพาตัวเจ้าหญิงนงกยู่ทั้งเจ็ดไปไว้ในปราสาท เพื่อบังคับให้แต่งงานกับมัน แต่เจ้าหญิงพากันปฏิเสธ เจ้าหญิงนงกยู่คนสุดท้ายพยายามหาทางหนีแต่ปีศาจจับตัวไว้ได้ ดังนั้น เธอจึงใช้วิธีการมอมเหล้าและหลอกถามเจ้าปีศาจถึงจุดอ่อนของมัน ปีศาจถูกเยินยอก็ลืมหูลืมตาบอกว่าถ้าใช้เส้นผมของมันรัดคอมัน มันก็จะตายอย่างง่ายดาย เจ้าหญิงทั้งเจ็ดรอเวลาให้ปีศาจหลับสนิท จึงลงมือฆ่า แต่ด้วยแรงมนุษย์ไม่เพียงพอ สัตว์วิเศษต่าง ๆ ล้วนพากันมาช่วยเหลือจนหัวของปีศาจหลุดออกจากตัว แต่หัวของมันนั้นกลับสร้างปัญหามากขึ้น เพราะกลายเป็นลูกไฟเผาไหม้ไปทั่วดินแดน เมื่อชุดคลุมผัก็จะส่งกลิ่นเหม็นจนทนไม่ได้ ในที่สุดเจ้าหญิงทั้งเจ็ดจึงยอมสละตนประคองหัวของปีศาจไว้ ชาวบ้านช่วยกันรดน้ำดับไฟอย่างต่อเนื่องจนกระทั่งลูกไฟมอดลงกลายเป็นเถ้าถ่าน เจ้าหญิงนงกยู่ทั้งเจ็ดต่างร่ายรำด้วยความสุข นับแต่นั้นชาวบ้านจึงถือเอาวันตายของปีศาจเป็นเทศกาลสาदन้าเพื่อระลึกถึงวีรกรรมของเจ้าหญิงนงกยู่และผู้เสียสละทุกคน

กระบวนทัศน์ที่ 1 ธรรมชาติยิ่งใหญ่กว่ามนุษย์

ในนิทานเรื่อง เทศกาลสาदन้ามีเนื้อความที่แสดงให้เห็นว่าธรรมชาติยิ่งใหญ่กว่ามนุษย์ จากการที่มีปีศาจเข้ามารุกรานผู้คนในดินแดนสิบสองปันนาจนได้รับความเดือดร้อนไปทุกพื้นที่ดังใจความว่า “เจ้าปีศาจเหิมเกริมมัน

กำเริบเลิบบานบุกเข้าทำลายดินแดนที่สวยงาม แห่งนี้อ่างเมามันเท้าของมันเหยียบย่ำทุ่งนาที่เต็มไปด้วยรวงข้าว กำลังสุก เต็มที่ เล็บอันแหลมคมของมันตึงรั้งกันกำแพงบ้าน ทุบบ้านของชาวบ้าน (น.8) “... มันได้แย่งลูกน้อยไป จากอ้อมอกผู้เป็นแม่ เหยียบคนแก่ที่วิ่งหนีไม่ทันจนตาย พ่นไฟออกจากปากเผาไหม้บ้านไม้ไผ่และยังฉวางของ ชาวบ้านเสียหายย่อยยับจนหมดสิ้น”(น.9) และ “เจ้าปีศาจทำลายความสุขของเมืองสิบสองป็นนา จาก ดินแดนที่สวยงามกลายเป็นดินแดนที่มีชาวบ้านเศร้าโศก หวาดกลัว ไม่ว่าไปทางไหน ได้ยินแต่เสียงร่ำร้อง สะอึกสะอื้นของผู้เป็นแม่กับลูก น้ำตาของชาวบ้านไหลนองแผ่นดินราวกับแม่น้ำ” (น. 11)

กระบวนทัศน์ที่ 2 มนุษย์ยิ่งใหญ่กว่าธรรมชาติ

ในนิทานชนชาติไต เรื่อง เทศกาลสาดน้ำ แสดงเนื้อความที่ทำให้เห็นว่า มนุษย์ยิ่งใหญ่กว่าธรรมชาติ ด้วยการที่เจ้าหญิงนกยูงองค์ที่เจ็ดพยายามจะต่อกรกับปีศาจด้วยการหลอกถามถึงจุดอ่อนของมัน (น. 49) เพื่อหาทางกำจัด แม้ว่าจะต้องใช้ความกล้าหาญ ความพยายาม ความร่วมแรงร่วมใจทั้งจากคนและสัตว์ในการตัด หัวปีศาจ แต่สุดท้ายก็สามารถทำได้สำเร็จ ดังใจความว่า “ณ เวลานั้น เสือโคร่ง เสือดาว หมูป่าควายแก่ สุนัขขนสี ทอง กวางแดงและสัตว์อื่น ๆ กรูกันมาช่วยจับเส้นผมเอาไว้ ทุกคนร้องประสานเสียง ‘ฮุยเลฮุย ฮุยเลฮุย’ จับเส้นผม แน่นขึ้นในที่สุดเสียงดังโครม หัวของมันถูกตัดขาดลง”(น. 52)

อย่างไรก็ดี ปัญหาของเจ้าปีศาจยังไม่เสร็จสิ้น เพราะแม้ปีศาจจะถูกทำลายได้ แต่ส่วนหัวของมันยังคง สร้างความเสียหายให้แก่บ้านเรือน และสิ่งแวดล้อม (น. 52-55) ดังนั้น เจ้าหญิงนกยูงทั้งเจ็ดองค์จึงต้องเสียสละ ตนเองประคองหัวของปีศาจไว้และทยอยพรมน้ำดับไฟ จนกระทั่งมอดดับลง (น. 61) หลังจากที่กำจัดปีศาจได้ราบคาบ ชาวสิบสองป็นนาจึงถือเอาวันนั้นเป็นวันเริ่มต้นใหม่ หรือวันขึ้นปีใหม่ และระลึกถึงวีรกรรมของเจ้าหญิง ทั้งเจ็ดองค์ด้วยการจำลองเหตุการณ์ร่วมแรงร่วมใจสาดน้ำดับไฟจากหัวของปีศาจนั้น

กระบวนทัศน์ที่ 3 มนุษย์เรียนรู้ชีวิตจากธรรมชาติ

หลังจากที่ปีศาจสร้างความเดือดร้อนไปทั่วพื้นที่ ทั้งมนุษย์และสัตว์ต่างเข้าใจถึงสภาวะอันคับขัน ดังนั้น เมื่อเจ้าหญิงนกยูงตัดสินใจที่จะฆ่าปีศาจเพื่อตัดต้นตอของปัญหา ทั้งสัตว์และชาวบ้านต่างพากัน เข้าช่วยเหลือทั้งใน เหตุการณ์ตัดหัวปีศาจ และเหตุการณ์ดับไฟหัวปีศาจ ดังใจความว่า “ณ เวลานั้น เสือโคร่ง เสือ ดาว หมูป่า ควายแก่ สุนัขขนสีทอง กวางแดง และสัตว์อื่นๆ กรูกันมาช่วยจับเส้นผมเอาไว้ ทุกคนร้องประสานเสียง ‘ฮุยเลฮุย ฮุยเลฮุย’ จับเส้นผมแน่นขึ้น ในที่สุดเสียงดังโครม หัวของมันถูก ตัดขาดลง” (น. 52) และใจความว่า “ชาวบ้านช่วยกันสาดน้ำไปที่หัวของเจ้าปีศาจที่ยังคงลุกเป็นไฟอย่างไม่หยุดในที่สุด ลูกไฟก็มอดดับไป และค่อยๆ กลายเป็นกองขี้เถ้าเมื่อเจ้าปีศาจตายแล้วก็ไม่สามารถทำให้ชาวบ้านได้รับอันตรายอีก” (น. 61)

จากเหตุการณ์ในเรื่องทำให้เห็นว่ามนุษย์เห็นว่าปีศาจเป็นสิ่งที่ผิดปกติไปจากธรรมชาติ แม้จะพยายาม กำจัดด้วยวิธีการต่าง ๆ ก็ไม่สามารถเอาชนะได้ เจ้าหญิงนกยูงองค์ที่เจ็ดจึงต้องใช้อุบายในการลวงความลับ และจัดการปีศาจนั้นด้วยวิธีระอุตสาเห และความร่วมมือร่วมใจจากทั้งคนและสัตว์

กระบวนทัศน์ที่ 4 นักเขียนเคารพธรรมชาติ

นักเขียนนำเสนอกระบวนทัศน์ในการเคารพต่อธรรมชาติผ่านเนื้อหาของนิทาน หลังจากปีศาจถูกกำจัด โดยร่างกายของปีศาจนั้นกลายเป็นต้นไม้และดอกไม้ ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของความอุดมสมบูรณ์ ดังใจความว่า “ส่วนร่างกายขนาดยักษ์ ของเจ้าปีศาจพอล้มลงก็งอกเป็นต้นไม้ บนซากปราสาทที่มีดวงเวงมีดอกไม้ขึ้นเต็มไปหมด

(น.61)รวมถึงการบรรยายถึงความเลวร้ายของการทำลายธรรมชาติจากอิทธิฤทธิ์ของปีศาจ ดังนั้น เมื่อปีศาจเป็นตัวแทนของการทำลายธรรมชาติ และสร้างความเดือดร้อนในมนุษย์ จึงเป็นสิ่งที่ต้องกำจัด นอกจากนี้ หลังจากปีศาจตายลง นักเขียนได้แสดงให้เห็นถึงความงดงามของธรรมชาติที่ฟื้นคืนกลับมาอีกครั้ง

อภิปรายผล

จากการศึกษาพบว่า นิทานชนชาติไททั้ง 5 เรื่องที่คัดเลือกมา ปรากฏกระบวนทัศน์เชิงสำนักนิเวศทั้ง 4 ด้าน โดยแสดงออกผ่านพฤติกรรมของตัวละครเอกเป็นสำคัญ การที่นักเขียน คือ หยาง กวงเฉิงนำเสนอเรื่องราว นิทานชนชาติไททั้ง 5 เรื่องในลักษณะนี้เป็นการเน้นย้ำให้เห็นว่า ชนชาติไทมีวิถีชีวิตที่ใกล้ชิดกับธรรมชาติ (เอี่ยมพร จรนามล, 2556)ทั้งการสร้างที่อยู่อาศัย (ตำนานบ้านเรือนไม้ไผ่และที่มาของเชียงรุ่ง เมืองแห่งรุ่งอรุณ) วัฒนธรรมประเพณี (เทศกาลสาดน้ำ) เช่นเดียวกับที่ปรากฏในนิทานของชนเผ่าไป (พัชรินทร์ บุรณะกร และ Gao Xilan, 2561)

นิทานพื้นบ้านของชนเผ่าต่าง ๆ เหล่านี้แสดงให้เห็นถึงความเชื่อที่สัมพันธ์กับธรรมชาติ และสิ่งเหนือธรรมชาติ เช่น สัตว์วิเศษ ของวิเศษ และเทพเจ้า(คมกฤษณ์ วรเดชนัยนา, 2562; ปิยนิชฐ์ สาธารณ์และคณะ, 2563; อาทิตย์ แวงโส, 2564.) ซึ่งสำนักนิเวศที่ปลูกฝังและถ่ายทอดผ่านเรื่องเล่าในรูปแบบของนิทานนี้มีบทบาทในการถ่ายทอดความเชื่อและพิธีกรรม(ศิราพร ณ ถลาง, 2552) ซึ่งนิทานชนชาติไทนี้มีลักษณะเป็นนิทานมหัศจรรย์ (fairy tale) ที่สามารถสอดแทรกความวิเศษต่าง ๆ ลงไปในเนื้อเรื่องได้ โดยไม่ขัดกับการยอมรับของผู้อ่าน (มูลนิธิโครงการสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน, 2567) โดยพฤติกรรมของตัวละครมีความเคารพและเชื่อฟังผู้วิเศษ หรือผู้ที่ให้ความช่วยเหลือ อันเป็นลักษณะหนึ่งของโครงสร้างนิทานจีน (วาสนา ศรีรักษ์, 2557) ที่แสดงให้เห็นว่านิทานพื้นบ้านชนชาติไทมีกระบวนทัศน์ของสำนักนิเวศที่เห็นว่าธรรมชาติยิ่งใหญ่กว่ามนุษย์

นอกจากนี้ยังพบแบบเรื่องสำคัญที่คล้ายคลึงกับนิทานของไทย โดยนิทานเรื่อง เทศกาลสาดน้ำมีเนื้อหาที่คล้ายคลึงกับตำนานสงกรานต์ของไทย แต่เปลี่ยนจากหัวของปีศาจเป็นเศียรของท้าวทิลพรหมแทน (หอสมุดแห่งชาติ, ม.ป.ป.) และแบบเรื่องการจับตัวเจ้าหญิงกยูงองค์ที่เจ็ดที่คล้ายคลึงกับการจับมโนราห์นางกนิรองค์ที่เจ็ดจากเรื่อง พระสุธน (ดาวรัตน์ ชูทรัพย์, ม.ป.ป.)

อย่างไรก็ดี การวิเคราะห์ด้วยกระบวนทัศน์สำนักนิเวศในการศึกษานี้ยังมีข้อจำกัดด้านความยาวของนิทาน ทำให้ความถี่ในการผลิตซ้ำไม่มากพอที่จะทำให้แน่ใจว่าเป้าหมายของการแสดงออกซึ่งสำนักนิเวศนั้นเป็นไปในทิศทางใดอย่างชัดเจน ดังนั้น ในการศึกษาครั้งต่อไปควรวิเคราะห์สำนักนิเวศในนิทานชุดปู่คราขาวทั้งชุดจำนวน 11 เล่ม เพื่อให้เห็นกระบวนทัศน์ที่ชัดเจนที่นักเขียนนำเสนอผ่านนิทานว่าเป็นไปในทิศทางใดมากที่สุด

เอกสารอ้างอิง

กุลสตรี มันทิกะ, อีริโซติ การสี, สุรเกียรติ มะสุใส, ศรัณย์ภัทร์ บุญฮก.(2564). *เพรียกพรำจากไพรพฤษ: แนวคิด*

นิเวศสำนักในรวมบทกวี “ที่ใดมีรัก ที่นั่นมีรัก” ของ ไพวรินทร์ ขาวงาม. วรณวิทัศน์.21(1).

105-144.

คมกฤษณ์ วรเดชนัยนา. (2562). *ธรรมชาติในวรรณกรรมนิทานอีสาน : การสร้างภูมินิเวศและการสื่อความหมาย.*

[วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุณบัณฑิต].

สืบค้นจาก 202.28.34.124/dspace/bitstream/123456789/59/1/56010161501.pdf

จันทกานต์ สิทธีราช, ธนพร หมูคำ, ศรีวิไล พลมณี, ประเทือง ทินรัตน์.(2564). *การดำรงอยู่ของอัตลักษณ์ชาติพันธุ์ไทใหญ่ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน*.วารสารรามคำแหง ฉบับมนุษยศาสตร์. 40(1). 23-48.

ดารินทร์ ประดิษฐ์ทัศนีย์. (ธันวาคม 29, 2559). การวิจารณ์วรรณกรรมแนวนิเวศ (Ecocriticism) : บทแนะนำเบื้องต้น. สืบค้นจาก <https://www.youtube.com/watch?v=OkLrd6vjNpw>.

ดาวรัตน์ ชูทรัพย์.(ม.ป.ป.).*พระสุธนคำฉันท์*.สืบค้นจาก www.sac.or.th/databases/thailitdir/detail.php?meta_id=16815

ตรีศิลป์ บุญขจร. (ม.ป.ป). นิเวศสำนึกกับวรรณคดีศึกษา. สืบค้นจาก http://pioneer.chula.ac.th/~btrsilp/litenviron/content/1_ecoconsci/ecoconsci.htm

ตรีศิลป์ บุญขจร. (ธันวาคม 29, 2559). ปลุกต้นไม้ในใจคน: การเรียนการสอนวรรณคดีแนวนิเวศสำนึก” สืบค้นจาก(<https://www.youtube.com/watch?v=l-jQiq-ptPE>

ธัญญา สังขพัฒน์ธานนท์. (มีนาคม 27, 2561). “ใช่เพียงแต่รจนา: สัตว์ศึกษาในมุมมองของการวิจารณ์แนวนิเวศ”. สืบค้นจาก <https://literary2499.blogspot.com/>.

ธัญญา สังขพัฒน์ธานนท์. (ม.ป.ป.). วาทกรรมธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในวรรณกรรมไทย. 10.14457/NU.the.2010.118

ปภัสรา แก้วสี, พัชรา นาคแก้ว, รัชฎากร ชูจันทร์ทอง, ณัฐธิดา วิริยะสัทธา, มาโนช ดินลานสกุลและพัชลินจีจันทน์. (มิถุนายน, 2564). สถานภาพการวิจัยวรรณกรรม โดยใช้แนวคิดนิเวศสำนึกในช่วง พ.ศ. 2537 –2563. [paper presentation]. การประชุมมหาดไทยวิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 12. สงขลา. ประเทศไทย. สืบค้นจาก [www.hu.ac.th/conference/conference2021/Proceeding/doc/02%20HU/065-HU%20\(P.418%20-%](http://www.hu.ac.th/conference/conference2021/Proceeding/doc/02%20HU/065-HU%20(P.418%20-%)

ปิยนธิ์ฐ์ สาธารณและราชันย์ นิลวรรณภา.(2563). วาทกรรมนิเวศสำนึกในรวมเรื่องสั้นลาวร่วมสมัยเรื่อง “วิญญาณสะอื้น”. วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ.5(8). 297-315.

พัชรินทร์ บุรณะกร และ Gao Xilan. (2561). วิเคราะห์นิทานพื้นบ้านชนเผ่าไป เมืองต้าหลี่ มณฑลยูนนาน สาธารณรัฐประชาชนจีน. DSpace at My University. สืบค้นจาก <https://has.hcu.ac.th/jspui/handle/123456789/481>

พงษ์ศักดิ์ คนขยัน. (2552). การศึกษาอัตลักษณ์ที่ปรากฏในนิทานไทใหญ่ อำเภอแม่ฮาด จังหวัดเชียงใหม่. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท]. CMU Intellectual Repository. สืบค้นจาก <http://cmuir.cmu.ac.th/jspui/handle/6653943832/12697>

ศิริพร ณ ถลาง. (2563). ทฤษฎีคติชนวิทยา : วิธีวิทยาในการวิเคราะห์ตำนาน-นิทานพื้นบ้าน(พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศุภิสรา เทียนสว่างชัย และสุรเดช โชติอุดมพันธ์. (กันยายน 20, 2566). แนวคิดนิเวศสำนึกในงานวรรณกรรมของนิรันดร์ศักดิ์ บุญจันทร์.[วิทยานิพนธ์ปริญญาโท]. CHULALONGKORN UNIVERSITY

THESES AND DISSERTATIONS (CHULA ETD).

สืบค้นจาก <https://digital.car.chula.ac.th/chulaetd/1683/>

สุทัศน์ กันทะมา. (2542). การคงอยู่ของวัฒนธรรมพื้นบ้านของชาวไทยใหญ่. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต].

CMU Intellectual Repository. สืบค้นจาก

<http://cmuir.cmu.ac.th/jspui/handle/6653943832/2386716>

หวัง ชิงหัว และจันท์สุดา ไชยประเสริฐ. (พฤษภาคม 2566). มายาคติในนิทานพื้นบ้านของชนเผ่าไต. [paper presentation]. การประชุมมหาดไทยวิชาการระดับชาติและนานาชาติ. ครั้งที่ 14. สงขลา. ประเทศไทย.

สืบค้นจาก [www.hu.ac.th/conference/proceedings/doc/04%20มนุษยศาสตร์%20Hu/18-Hu-107%20\(%20452-463\).pdf](http://www.hu.ac.th/conference/proceedings/doc/04%20มนุษยศาสตร์%20Hu/18-Hu-107%20(%20452-463).pdf)

หอสมุดแห่งชาติ.(ม.ป.ป.).ตำนานสงกรานต์ สืบสานวัฒนธรรมไทยสู่ภาค. www.nlt.go.th/service/1288-

ตำนานสงกรานต์-สืบสานวัฒนธรรมไทยสู่ภาค

อาทิตย์ ผ่านพูล. (2548). พระพุทธศาสนากับความสำนึกทางนิเวศวิทยา. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

กรุงเทพฯ. สืบค้นจาก <https://dric.nrct.go.th/Search/SearchDetail/157979>.

อาทิตย์ แวงโส. (2564). เรื่องเล่าเชิงนิเวศกับการสร้างภูมิทัศน์วัฒนธรรมในชุมชนจังหวัดบึงกาฬ. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต]. 202.28.34.124/dspace/bitstream/123456789/801/1/58010180010.pdf

เอี่ยมพร จรนามล. (2556). โลกทัศน์ที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านไทลื้อ อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา. 1(3). 28-38.

G. C. Yang. [ผู้เขียน], นิดดา หงษ์วิวัฒน์, [บรรณาธิการ], (ม.ป.ป.). การค้นทางช้างทอง. กรุงเทพฯ. แสงแดด.

G. C. Yang. [ผู้เขียน], นิดดา หงษ์วิวัฒน์, [บรรณาธิการ], (ม.ป.ป.). เจ้าหญิงนกยูง. กรุงเทพฯ. แสงแดด.

G. C. Yang. [ผู้เขียน], นิดดา หงษ์วิวัฒน์, [บรรณาธิการ], (ม.ป.ป.). ตำนานบ้านเรือนไม้ไผ่. กรุงเทพฯ. แสงแดด.

G. C. Yang. [ผู้เขียน], นิดดา หงษ์วิวัฒน์, [บรรณาธิการ], (ม.ป.ป.). ที่มาของเชียงรุ่ง เมืองแห่งรุ่งอรุณ. กรุงเทพฯ. แสงแดด.

G. C. Yang. [ผู้เขียน], นิดดา หงษ์วิวัฒน์, [บรรณาธิการ], (ม.ป.ป.). เทศกาลสาदन้า. กรุงเทพฯ. แสงแดด.

อาหารต้องห้ามในแต่ละช่วงวัยของชาวจีน

Forbidden Food in Each Period of Life for Chinese People

Fang Lixiang¹

Jiang Meimei²

Yang Runxiang³

ทัตพิชา สกุลสืบ | Tatpicha Sakulsueb⁴

รายงานฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเชื่อและข้อห้ามที่สัมพันธ์กับการรับประทานอาหารในช่วงวัยต่าง ๆ ของชาวจีนโดยการเก็บข้อมูลจากเอกสารและเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้องจำนวน 200 รายชื่อ และคัดเลือกเฉพาะรายชื่ออาหารต้องห้ามที่สัมพันธ์กับความเชื่อและช่วงชีวิต 5 ระยะ ได้แก่ วัยเด็ก วัยกลางคน วัยชรา ขณะตั้งครรภ์ และขณะเจ็บป่วย แนวคิดในการวิเคราะห์ ประกอบด้วย ความเชื่อ แพทย์แผนจีน และแพทย์แผนปัจจุบัน ผลการศึกษาพบว่า อาหารต้องห้ามแต่ละช่วงวัยของชาวจีนแต่ละช่วงชีวิต มีทั้งสิ้น 50 รายชื่อ แบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ ความเชื่อที่สัมพันธ์กับมนต์ทางภาษา 36 ชื่อ เช่น ตีนไก่ กินแล้วจะทำให้ลายมือไม่สวย ข้อห้ามทางการแพทย์ 14 ชื่อ เช่น น้ำตาล กินแล้วเลือดจะข้น อาหารต้องห้ามเหล่านี้จึงสัมพันธ์กับความหมายทางภาษามากกว่าผลพิสูจน์ทางการแพทย์

คำสำคัญอาหารต้องห้าม ชาวจีน การแพทย์แผนจีน ความเชื่อ อาหารเป็นยา

¹ นักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารสำหรับชาวต่างประเทศ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

Email: lixiangfang59@gmail.com

² นักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารสำหรับชาวต่างประเทศ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

Email: 2523254798@qq.com

³ นักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารสำหรับชาวต่างประเทศ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

Email: 482600180@qq.com

⁴ อาจารย์สาขาวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารสำหรับชาวต่างประเทศ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

email: thatpic@hotmail.com

Abstract

This report aimed at studying the beliefs and prohibition relating to eating food in each period of life for Chinese people. The data collected from involved documents and websites for 200 lists in total and preliminary classified into 5 periods were childhood, middle age, old age, pregnant, and sick. Concepts for analysis consisted of beliefs, Chinese medicine, and modern medicine. The result found that the forbidden food in each period of life for Chinese people had 50 lists divided into 2 types were 1) 36 of beliefs related to language concept such as chicken feet related to bad handwriting 2) 14 of medical prohibition such as sugar related to blood thickness. This forbidden food related to the meaning of language more than the medical approve.

Keywords: forbidden food, Chinese, Chinese medicine, belief, medical food

บทนำ

ปรัชญาการแพทย์แผนจีนถือว่า “อาหารเป็นยา” การเลือกรับประทานอาหารให้เหมาะสมเป็นศาสตร์และศิลป์ที่ต้องประยุกต์เปลี่ยนแปลงให้สอดคล้องกับภาวะในขณะนั้นของบุคคล ทั้งช่วงวัย ช่วงเวลาและสภาวะแวดล้อม จึงจะเกิดผลที่ดีต่อสุขภาพหลักการรับประทานอาหารเป็นยาใช้แนวคิดสำคัญ 3 ประการคือ รับประทานอาหารในปริมาณที่พอดี ไม่รับประทานอาหารซ้ำซาก การรับประทานอาหารตามสภาวะของร่างกาย รวมถึงข้อห้ามในการรับประทานอาหารบางประเภทในขณะที่เจ็บป่วย เช่น อาการไข้ไม่ควรรับประทานอาหารไขมันสูง อาหารทอด เพราะจะเป็นดั่งเชื้อเพลิง เผาผลาญให้ร่างกายมีความร้อนมากขึ้น ผู้ที่นอนหลับไม่สนิทควรหลีกเลี่ยงชา กาแฟ เพราะจะกระตุ้นให้ร่างกายตื่นตัว ผู้ที่เป็นโรคหัวใจ โรคไต ให้หลีกเลี่ยงอาหารเค็มจัด เพราะร่างกายจะกักเก็บน้ำ ทำให้เกิดภาวะร้อนขึ้นส่งผลเสียลามไปยังตับและถุงน้ำดี(ภาสกิจ วัฒนวิบูล, ม.ป.ป.)

อาหารต้องห้าม หรืออาหารแสลง ใช้คำว่า 发物 แปลว่า อาหารที่รับประทานแล้วกระตุ้นอาการป่วยหรือก่อให้เกิดโรค การดูแลรักษาด้วยแพทย์แผนจีนจะพิจารณาจากสภาวะร่างกายของแต่ละบุคคลในขณะนั้นเพื่อปรับแก้ธาตุต่าง ๆ ให้สมดุล อาหารต้องห้ามมีการกล่าวถึงครั้งแรกในคัมภีร์โบราณชื่อ 普济方 โดยระบุประเภทของอาหารที่ไม่ควรรับประทาน เช่น เนื้อแกะ เนื้อสัตว์ปีก ลูกท้อ ลูกพรุน ต่อมาจึงมีวิวัฒนาการด้านการรักษาโรคที่มีผลพิสูจน์ทางการแพทย์ และมีการจัดกลุ่มรายการอาหารที่ก่อให้เกิดอาการแพ้ เป็นของแสลงสำหรับแต่ละโรคได้มากขึ้น แบ่งตามประเภทของผลกระทบที่มีต่อธาตุในร่างกายได้ 6 ประเภท คือ อาหารฤทธิ์ร้อน อาหารฤทธิ์เย็น อาหารฤทธิ์ร้อนชื้น อาหารอุคกชื้น อาหารกระตุ้นชื้น และอาหารกระตุ้นเลือดลม สิ่งสำคัญคือการวิเคราะห์สภาพร่างกายเพื่อให้สามารถรับประทานอาหารบำรุงสุขภาพได้อย่างเหมาะสม (อาหารแสลงที่ควรจดช่วงทานยาจีน, 2566)

ในรายงานฉบับนี้จะรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิดในการรักษาสุขภาพด้วยอาหารตามแนวทางแพทย์แผนจีนและการแพทย์สมัยใหม่ เพื่อให้เข้าใจองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและรักษาสุขภาพ และนำเสนอองค์ความรู้เกี่ยวกับอาหารต้องห้าม ตามความเชื่อของชาวจีน โดยการเก็บข้อมูลจากสารสนเทศที่ปรากฏในเอกสาร ตำรา และอินเทอร์เน็ต จำนวน 200 รายชื่อ ดังปรากฏในภาคผนวก จากนั้นจึงจัดแบ่งประเภทของข้อมูลออกเป็น 5 กลุ่มตามแต่ละช่วงวัย ประกอบด้วยวัยแรกเกิด-วัยเด็ก วัยกลางคน วัยชรา ขณะตั้งครรภ์ และขณะเจ็บป่วยก่อนจะสืบค้นข้อมูลอาหารต้องห้ามตามแต่ละช่วงวัยจำนวน 10 รายชื่อต่อกลุ่มรวมทั้งสิ้น 50 รายชื่อ จากนั้นจึงเก็บข้อมูลเกี่ยวกับอาหารต้องห้ามนั้นมาวิเคราะห์ซ้ำทำให้เห็นว่าอาหารต้องห้ามตามแต่ละช่วงวัย นอกจากจะมีผลพิสูจน์ทางการแพทย์แผนจีนรองรับแล้วยังเกี่ยวเนื่องกับมโนทัศน์ทางภาษาที่ทำให้เกิดข้อห้ามดังกล่าวด้วย ดังนั้น ในรายงานฉบับนี้จะนำเสนอผลการศึกษารวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวเพื่อให้เห็นถึงมโนทัศน์ของอาหารต้องห้าม

เนื้อหา

ประวัติและปรัชญาการรักษาด้วยแพทย์แผนจีน

หนังสือชื่อ ตำรับยาจีนที่ใช้บ่อยในประเทศไทย ให้รายละเอียดของพัฒนาการการแพทย์แผนจีนไว้ ดังนี้ (กระทรวงสาธารณสุข, 2554)

ตำรายาจีนค้นพบครั้งแรกในยุคสัณฐิตศักราช ประมาณ 1600 ปี ก่อนคริสต์ศักราช ในปี ค.ศ. 1979 มีการค้นพบหลักฐานตำรับยารักษาโรค 52 ขนานที่บริเวณสุสานหม่าหวางตุยในสมัยราชวงศ์ฮั่น จึงนับเป็นตำรายาที่เก่าแก่ที่สุดของการแพทย์แผนจีน ในราชวงศ์ต่อมา เช่น จั๋นกั๋ว ฉิน และฮั่น มีการใช้ **คัมภีร์หวงตี้เนย์จิง** ที่มีตำรับยาเพิ่มเติมอีก 13 ชนิด ต่อมาใน **คัมภีร์เสินหนงเป็นเฉ่า** จึงมีการบันทึกชื่อสมุนไพรที่ใช้เป็นยารักษาโรคไว้ 365 ชนิด

ตำราที่มีชื่อเสียงอีกเล่มหนึ่งคือ **คัมภีร์ซางหานจาปิงลุ่น** เขียนโดยจางจิ้งจิงผู้ได้รับการยกย่องให้เป็นบิดาแห่งตำรับยาจีนเพราะเขียนตำราที่มีความสมบูรณ์ของเนื้อหา รวมทั้งรายละเอียดของตัวยา วิธีปรุงยา และขนาดยาที่ใช้ ในสมัยราชวงศ์ถังการรวบรวมและเรียบเรียงตำรายาเป็นที่นิยมมากทำให้มีคัมภีร์ยาเพิ่มขึ้นเป็นเท่าตัว ได้แก่ **เปย์จี้เขียนจินเอี้ยวฟาง** **เขียนจินอีฟาง** **ซุนซือเหมียว** **ไวไถหมี่เอี้ยว** คัมภีร์ที่เพิ่มขึ้นมานี้ทำให้มีตำรับยาเพิ่มขึ้นกว่า 6,000 ตำรับ

ในยุคราชวงศ์ซ่ง มีการจัดประชุมคณะแพทย์จีนและรวบรวมข้อมูลเพื่อทำตำรายา 16,834 ตำรับ ชื่อว่า **ไทผิงเซ่งหุ่ยฟางตามด้วยตำราเซ่งจี้จิงลู่** ที่มีตำรับยา 20,000 ตำรับ และ **ตำราไทผิงหุ่ยหมินเหอจี้จหวีฟาง** ที่เพิ่มตำรับยาอีก 788 ตำรับ ต่อมาได้มีการกำหนดให้ตำราไทผิงหุ่ยหมินเหอจี้จหวีฟางเป็นยาตำราหลวงเล่มแรกของราชวงศ์ซ่ง และเป็นต้นกำเนิดของเภสัชตำรับเล่มแรกของจีนให้รายละเอียดเกี่ยวกับสรรพคุณ ส่วนประกอบ วิธีแปรรูป และการนำไปใช้

เมื่อถึงราชวงศ์จิน **ตำราซางหานหมินหลี่ลุ่น** ได้คัดเลือกตำรับยา 20 ขนานจาก **ตำราซางหานลุ่น** มาศึกษาวิจัยเพื่อกำหนดเป็นทฤษฎีตำรับยาจีน จนกระทั่งถึงราชวงศ์หมิง **ตำราฝูจี้ฟางจิง** ได้ถูกเขียนขึ้นโดยจู่สือเพื่อรวบรวมตำรับยาทั้งหมดที่มีมาก่อนหน้านี้จำนวน 61,739 ขนานและมีการพัฒนาเนื้อหาของตำรายาให้มีคุณภาพสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องเช่น **อีฟางเช่า** **อีฟางจี้เจีย** ในยุคราชวงศ์ซ่ง ดังนั้น ทันทีที่รัฐบาลยุคใหม่ของจีนให้ความสำคัญกับการแพทย์แผนจีน ร่องรอยหลักฐานของตำรายาจีนที่กล่าวมาข้างต้น จึงเป็นข้อมูลที่ช่วยให้รัฐบาลนำไปต่อยอดเป็นหลักสูตรการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังทำให้เกิดการยอมรับในหลักวิชาอย่างกว้างขวาง

ในประเทศไทย มีเว็บไซต์ให้ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับการแพทย์แผนจีนจำนวนมากเช่นเดียวกับในประเทศจีน ซึ่งในรายงานฉบับนี้ใช้คำในการสืบค้น 3 คำสำคัญ คือ อาหารต้องห้าม อาหารแสลง และแพทย์แผนจีน พบรายละเอียดชื่ออาหารต้องห้ามจากเว็บไซต์ต่าง ๆ จะนำมาใช้เป็นข้อมูลประกอบการนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้

อาหารต้องห้ามแต่ละช่วงวัย

การแบ่งประเภทของอาหารต้องห้ามตามลักษณะความเป็นไปในช่วงชีวิต 5 ช่วงวัย ได้แก่ อาหารต้องห้ามวัยทารกและเด็ก อาหารต้องห้ามวัยกลางคน อาหารต้องห้ามวัยชรา อาหารต้องห้ามขณะตั้งครรภ์และอาหารต้องห้ามขณะเจ็บป่วย

อาหารต้องห้ามวัยทารกและเด็ก

จากการศึกษารวบรวมอาหารต้องห้ามจำนวน 10 ชนิด พบว่า เป็นข้อห้ามที่เกิดจากมโนทัศน์อุปลักษณ์ที่สัมพันธ์กับลักษณะหรือพฤติกรรมของสัตว์ชนิดต่าง ๆ คือ ดินไก่ สมอหนู จมูกหนู หางหนู กีบตีนหนู ไข่ปลา คางไก่-เปิด เนื่องจากแม่ไก่ที่กำลังวางไข่ ไข่ไก่ หัวนก โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. **ดินไก่**เป็นข้อห้ามที่เกิดจากการสังเกตพฤติกรรมของไก่ ขณะคุ้ยเขี่ยพื้นดินหาอาหารแล้วทำให้เกิดลายเส้นบนพื้นดินวนกันไปมา จึงถูกนำมาเปรียบเทียบกับลายมือของคน และเป็นความเชื่อว่าการรับประทานดินไก่ในวัยแรกเริ่มเขียนหนังสือจะทำให้ลายมือไม่สวย

2. **สมอหนู**เป็นข้อห้ามที่เกิดจากการสังเกตพฤติกรรมของหนูที่ชอบกินกับนอน จึงเปรียบเทียบว่าไม่มีความคิด ดังนั้น ถ้าหากรับประทานสมอหนูก็จะทำให้สมองคนไม่ดีเหมือนสมองของหนู หรือไม่มีความคิดอาจถูกหลอกได้ง่าย

3. **จมูกหนู** เป็นข้อห้ามที่เกิดจากการสังเกตพฤติกรรมของหนูที่หายใจแรง ส่งเสียงร้องดัง น้ำมูกน้ำลายไหล ไม่สวยงาม และรูปร่างจมูกของหนูก็ไม่สวยงาม ดังนั้น จึงไม่นิยมให้รับประทานตอนเด็ก เพราะเป็นช่วงที่ร่างกายกำลังเจริญเติบโต

4. **หางหนู** เป็นข้อห้ามที่เกิดจากการสังเกตลักษณะหางของหนูที่อยู่ในตำแหน่งสุดท้ายของร่างกายจึงนำมาเปรียบเทียบว่า หากรับประทานหางหนูจะทำให้พ่ายแพ้ในการแข่งขัน การศึกษาเล่าเรียนทุกประเภท โดยจะได้ผลเป็นลำดับสุดท้าย

5. **กีบตีนหนู**เป็นข้อห้ามที่เกิดจากการสังเกตลักษณะท่าทางของกีบตีนของหนูที่แยกออกเป็นสองกีบ การรับประทานกีบตีนหนูอาจส่งผลให้นิ้วมือและนิ้วเท้าของเด็กติดกันเป็นพังผืดและไม่สวยงาม

6. **ไข่ปลา**เป็นข้อห้ามที่เกิดจากความเชื่อที่ว่าปลามีความจำสั้น เมื่อรับประทานไข่ปลาซึ่งมีลูกปลาจำนวนมากจะทำให้ยังมีความจำที่ไม่ดี

7. **คางไก่-เปิด** เป็นข้อห้ามที่เชื่อว่าถ้ารับประทานคางไก่และเปิดแล้วจะชอบพูดแทรกเหมือนลักษณะของสัตว์ขณะที่ส่งเสียงร้องตลอดเวลา สร้างความน่ารำคาญ

8. **เนื่องจากแม่ไก่ที่กำลังออกไข่** เป็นข้อห้ามที่เกิดจากการสังเกตผิวหนังของไก่ในขณะที่วางไข่จะย่นและเป็นริ้วรอยไม่สวยงาม ดังนั้น จึงห้ามรับประทานเพราะจะส่งผลให้ผิวพรรณของคนไม่สวยงามตามไปด้วย

9. **ไส้ไก่** เป็นข้อห้ามที่สัมพันธ์กับสำนวนที่ว่า 小肚鸡肠 (xiǎodùjīcháng) แปลว่า ใจแคบเหมือนไส้ไก่ ดังนั้น สำนวนนี้จึงกลายเป็นข้อห้ามของการรับประทานไส้ไก่ เนื่องจากลักษณะของไส้เป็นเส้นเรียวเล็ก เปรียบเทียบกับความคับแคบของใจคน

10. **หัวนก**เป็นข้อห้ามที่สัมพันธ์กับลักษณะรูปร่างของหัวนกที่มีขนาดเล็ก เมื่อกะโหลกเล็กสมองก็จะเล็กตามไปด้วย ดังนั้น การรับประทานหัวนกจึงทำให้ไม่ฉลาด

อาหารต้องห้ามวัยกลางคน

จากการศึกษารวบรวมอาหารต้องห้ามจำนวน 10 ชนิด พบว่า มีข้อห้ามที่เกิดจากผลการพิสูจน์ทาง การแพทย์แผนจีน 4 ชนิดคือ กาแฟ อาหารกระป๋อง ชา และสุรา ส่วนอาหารต้องห้าม หมา แมว เต้า ห่านป่า เป็นความเชื่อที่สัมพันธ์กับคุณสมบัติของอุปลักษณ์ต้นทางส่วนมะม่วง สาลี่นั้นเป็นเพราะชื่อเรียกสัมพันธ์กับความหมายที่ไม่ดีทำให้กลายเป็นอาหารต้องห้าม รายละเอียดการวิเคราะห์เป็นดังนี้

อาหารที่สัมพันธ์กับผลพิสูจน์ทางการแพทย์ 4 ชนิด มีรายละเอียด ดังนี้

1. กาแฟการแพทย์แผนจีนระบุไว้ในบทความเรื่อง คนประเภท 6 ไม่ควรดื่มกาแฟเป็นอันตรายอย่างยิ่งโดยเฉพาะประเภทที่ 2 ระวังโรคหลอดเลือดสมอง(2023) ว่ากาแฟมีผลให้ความสดชื่น แต่เมื่อดื่มหลังจากการคว่ำจะต้านทานผลการรักษาของการแพทย์แผนจีน เพราะยาจีนโบราณจะมีฤทธิ์เป็นต่างจากสารประกอบชาไปนินเมื่อผู้ป่วยดื่มกาแฟจะเพิ่มค่าความเป็นด่างในเลือดทำให้เกิดสารเชิงซ้อนที่ต่อต้านประสิทธิภาพของยาจีนโบราณ

2. อาหารกระป๋อง สาเหตุหลักที่อาหารกระป๋องถือเป็นอันตรายก็คืออาหารเหล่านี้มีสารอาหารต่ำและอาจสูญเสียสารอาหารที่สำคัญบางอย่างในระหว่างการผลิตและการเก็บรักษา ตัวอย่างเช่น การแปรรูปที่อุณหภูมิสูงอาจทำให้เกิดความเสียหายต่อสารอาหาร เช่น วิตามินซี และเมื่อเวลาผ่านไปและสภาวะการเก็บรักษาเปลี่ยนแปลง คุณค่าทางโภชนาการก็จะลดลงอีก นอกจากนี้ อาหารกระป๋องมักประกอบด้วยสารเติมแต่งหลายชนิด เช่น สีสังเคราะห์ สารกันบูด และสารปรุงแต่งรสชาติ หากสารเติมแต่งเหล่านี้สลายตัวในร่างกายมนุษย์เพื่อผลิตสารอันตรายก็อาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพของมนุษย์ได้ เนื่องจากอาหารกระป๋องไม่สามารถรักษาความสดของจุลินทรีย์ได้ง่ายหลังจากการปิดผนึก จึงอาจเสี่ยงต่อการปนเปื้อนของจุลินทรีย์ ซึ่งอาจนำไปสู่ความเสี่ยงที่เพิ่มขึ้นของการเจ็บป่วยในทางเดินอาหารและระบบทางเดินหายใจ หากการปิดผนึกอาหารกระป๋องไม่ดีจะนำไปสู่การปนเปื้อนในกระป๋องทำให้เกิดสารที่เป็นอันตราย (健康大新疆, 2023)

3. ชา ในบทความเรื่องชาเหล่านาง หากร่างกายของคุณมีอาการเหล่านี้อย่าดื่มชา!(2022) กล่าวว่า ชามีสารต่างๆ เช่น คาเฟอีน และชาโพลีฟีนอล หากผู้ป่วยดื่มชามากเกินไปอาจกระตุ้นระบบย่อยอาหารและระบบประสาท ทำให้เกิดอาการต่างๆ เช่น ปวดท้อง นอนไม่หลับ ปวดศีรษะ และเหนื่อย

4. สุรา แอลกอฮอล์เป็นสารระคายเคือง และหลังจากดื่มแล้วอาจทำให้เนื้อเยื่อระบบทางเดินหายใจบวมมากขึ้นนำไปสู่การไอ เจ็บคอ และอาการไม่สบายอื่นๆ อาจทำให้เกิดความร้อนในร่างกายมากเกินไปและทำให้สุขภาพแย่ลง (靖旭荔, 2022)

อาหารต้องห้ามที่สัมพันธ์กับคุณสมบัติของอุปลักษณ์ต้นทาง4 ชนิดคือ หมา แมว เต้า ห่านป่า มีรายละเอียด ดังนี้

1. หมาชาวจีนเชื่อว่าการกินสุนัขอาจก่อให้เกิดโรคและทำให้อายุสั้นลง ในขณะที่การปล่อยสัตว์และการเป็นมังสวิรัตินั้นมีประโยชน์ต่อสุขภาพและอายุยืนยาวขึ้นอยู่กับความเชื่อพื้นบ้านและวัฒนธรรมดั้งเดิม

2. แมวเนื่องจากคนเชื่อว่า แมวมีเก้าชีวิต และมองเห็นภูติผีวิญญูญาณได้ ดังนั้น การเลี้ยงแมวไว้ที่บ้านจึงป้องกันการรุกรานของผีและสัตว์ประหลาดได้ นอกจากนี้ แมวยังช่วยกำจัดหนูและแมลงอื่น ๆ ได้

3. **เต่า** ความหมายและสัญลักษณ์ของเต่าคือ อายุยืน และเป็นสัตว์เสริมดวงด้านสุขภาพ หากทำลายชีวิตเต่าจะทำให้เกิดโชคร้ายต่อคนในครอบครัว

4. **ห่านป่า** ห่านป่าเป็นสัตว์ประเภทรักเดียวใจเดียว เป็นตัวแทนของความรักดังนั้นหากทำลายชีวิตห่านป่าเพื่อนำมาเป็นอาหารคู่รักจะเสียชีวิตไปก่อน

อาหารที่สัมพันธ์กับความหมายที่ไม่ดี มี 2 ชนิด คือ มะม่วง ลูกท้อดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1. **มะม่วง** การกินมะม่วงอาจไม่ใช่ทางเลือกที่ดีขณะทำงาน โดยเฉพาะเมื่องานต้องมีสมาธิ เนื่องจากคำว่า 芒 (máng) ในมะม่วงเป็นคำพ้องเสียงกับคำว่า 忙 (máng) บางคนจึงคิดว่าการกินมะม่วงอาจทำให้ทำงานยุ่ง

2. **สาเลี** การออกเสียงสาเลีในภาษาจีนคล้ายกับคำว่า 离 (lí) ดังนั้น จึงมีความหมายแฝงที่ไม่ดี เชื่อกันว่าการกินสาเลีในช่วงเทศกาลลงขุยจะทำให้สมาชิกในครอบครัวแตกแยกกัน

อาหารต้องห้ามวัยชรา

จากการศึกษารวบรวมอาหารต้องห้ามจำนวน 10 ชนิด พบว่า เป็นข้อห้ามที่เกิดจากความเชื่อทั้งหมด จำนวน 10 รายการ ได้แก่ ข้าวฟ่าง มันเทศ หมูตุ๋น เต่า ลูกท้อ เต้าหู้ ลิ่นจี้ สาเลี พลับ ขนบั้งข้าวโพด โดยรายละเอียดมีดังนี้

1. **ข้าวฟ่าง** เป็นหนึ่งใน "ธัญพืชห้าชนิด" ของจีนโบราณ ข้าวฟ่างไม่ได้รับอนุญาตให้รับประทาน ในวันที่ 27 เนื่องจากข้าวฟ่างเป็นอาหารหลักในสมัยโบราณ ดังนั้น การรับประทานข้าวฟ่างในช่วงเดือนแรกของปี ในเทศกาลวันผู้สูงอายุการรับประทานข้าวฟ่างในวันดังกล่าวจะถูกดูหมิ่นว่ายากจนด้วย

2. **มันเทศ** วันที่ 27 เดือนกรกฎาคมของทุกปี ห้ามกินมันเทศ เพื่อนบ้านจะเยาะเย้ยและดูถูกว่าฐานะไม่ดี

3. **หมูตุ๋น** เนื่องจากหมูตุ๋นเป็นอาหารชั้นเลิศ และนิยมรับประทานในงานเฉลิมฉลอง ซึ่งคนวัยชราจะยังคงยึดมั่นต่อการปฏิบัติ ดังนั้น หากมีการนำหมูตุ๋นมาจัดเลี้ยงในงานอวมงคล คนชราจะห้ามปรามและหลีกเลี่ยงเพราะขัดต่อความเชื่อเรื่องอาหารมงคล

4. **เต่า** เป็นสัตว์มงคล สัญลักษณ์ของอายุยืนยาวและความมั่งคั่ง ดังนั้น การรับประทานเต่าจึงถือว่าโชคร้ายและอาจส่งผลเสียตามมา ในประเทศไทย เต่ายังเป็นสัญลักษณ์ของการมีอายุยืนยาวและไม่สามารถรับประทานได้ ดังนั้นผู้คนจึงเชื่อว่าการกินเต่าจะทำให้อายุขัยสั้นลง

5. **ลูกท้อ** เป็นสัญลักษณ์ของการมีอายุยืนยาวและความโชคดีในวัฒนธรรมจีน อย่างไรก็ตาม ในโอกาสพิเศษ เช่น ในเทศกาลลงขุยจะใช้ลูกท้อเป็นอาหารบูชาดวงวิญญาณบรรพบุรุษ ดังนั้น ควรหลีกเลี่ยงการกินลูกท้อเมื่อบูชาบรรพบุรุษในช่วงเทศกาลลงขุย เพื่อหลีกเลี่ยงการรุกรานดวงวิญญาณขอบรรพบุรุษ

6. **ลิ่นจี้** เป็นผลไม้ฤดูร้อน แต่ถือเป็นสัญลักษณ์แห่งความโชคร้ายในช่วงเทศกาลลงขุย ลิ่นจี้มีลักษณะคล้ายกับใบหน้าของคนตาย และผู้คนเชื่อว่าการกินลิ่นจี้จะนำมาซึ่งความโชคร้ายและความโชคร้าย แนวคิดนี้แพร่สะพัดในหมู่ผู้คนมาเป็นเวลานาน ดังนั้นในช่วงเทศกาลลงขุย ผู้สูงอายุจะหลีกเลี่ยงการกินลิ่นจี้เพื่อหลีกเลี่ยงโชคร้าย

7.ขนมปังข้าวโพด ในสังคมเก่า ขนมปังข้าวโพดเป็นอาหารที่กินเพื่อประทังชีวิตแม้จะมีคุณค่าทางโภชนาการ แต่เป็นอาหารต้องห้ามสำหรับการเฉลิมฉลองในเทศกาลผู้สูงอายุ (中元节 zhōngyuánjié) เพราะเป็นสัญลักษณ์ของความยากจน

อาหารที่สัมพันธ์กับความหมายที่ไม่ดี มี 3 ชนิด คือเต้าหู้ สาเล่ และพลับดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1. **เต้าหู้** สีของเต้าหู้เป็นสีขาวซึ่งสัมพันธ์กับสีของความตายและความโศกเศร้า มีความเชื่อว่าการรับประทานเต้าหู้ทำให้ครอบครัวยากจนและเสียหน้า นอกจากนี้เต้าหู้ยังประกอบด้วยคำว่า 腐 (fǔ)ซึ่งมีความหมายแฝงที่ไม่ดีแสดงถึงการขาดความเคารพต่อผู้ตาย
2. **สาเล่** การออกเสียงสาเล่ในภาษาจีนคล้ายกับคำว่า 离 (lí) ดังนั้นจึงมีความหมายแฝงที่ไม่ดี เชื่อกันว่าการกินสาเล่ในช่วงเทศกาลลงขุ่ยจะทำให้สมาชิกในครอบครัวแตกแยกกัน ผู้สูงอายุจะไม่กินสาเล่โดยเฉพาะสาเล่ที่ใช้ในพิธีงขุ่ย
3. **พลับ** การออกเสียงลูกพลับคล้ายกับคำว่า 失 (shī) และถือว่าเกี่ยวข้องกับความโชคร้ายและความสูญเสีย ตามความเชื่อดั้งเดิม การกินลูกพลับอาจนำมาซึ่งความยากลำบากและความทุกข์ยากมาสู่ทั้งครอบครัว ดังนั้นผู้สูงอายุจึงมักหลีกเลี่ยงการบริโภคลูกพลับ 9

อาหารต้องห้ามขณะตั้งครรภ์

จากการศึกษารวบรวมอาหารต้องห้ามจำนวน10 รายชื่อ พบว่า ปู หัวไก่ กระต่าย เนื้อวัวเป็นข้อห้ามที่เกิดจากมโนทัศน์อุปลักษณ์ที่สัมพันธ์กับลักษณะหรือพฤติกรรมของสัตว์ชนิดต่าง ๆ ส่วนไอสกริม ส้ม ซีอิ๊ว ผักชีเป็นความเชื่อที่สัมพันธ์กับคุณสมบัติของผลิตภัณฑ์ ส่วนเนื้อแกะ ลูกท้อ นั้นเป็นเพราะชื่อเรียกสัมพันธ์กับความหมายที่ไม่ดีทำให้กลายเป็นอาหารต้องห้าม รายละเอียดการวิเคราะห์เป็นดังนี้

ข้อห้ามที่เกิดจากมโนทัศน์อุปลักษณ์ที่สัมพันธ์กับลักษณะหรือพฤติกรรมของสัตว์ชนิดต่าง ๆ

1. **ปู** เป็นสัตว์ที่เดินยกก้ามไว้ตลอดเวลา ทำให้เปรียบเทียบกับท่าทางของคนที่มีนิสัยอวดแบ่งวางอำนาจ ในภาษาไทยมีสำนวนที่เกี่ยวข้องกับปูด้วยเช่นกัน คือ วางก้าม
2. **หัวไก่** เป็นข้อห้ามที่เกิดจากการสังเกตตาของไก่ที่มองแยกทิศทางได้ แต่เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับมนุษย์จึงกลายเป็นลักษณะด้อยไม่สวยงามการห้ามรับประทานหัวไก่จึงเชื่อว่าช่วยป้องกันไม่ให้ตาเหล่ ตาเข
3. **กระต่าย** เป็นสัตว์ที่มีลักษณะของปากเป็นแฉกแยกสามกีบ ดังนั้น ข้อห้ามนี้จึงสัมพันธ์กับรูปลักษณ์ของกระต่าย เพื่อป้องกันความพิการที่อาจเกิดขึ้นกับเด็กในครรภ์
4. **เนื้อวัว** เป็นข้อห้ามที่เกิดจากการสังเกตพฤติกรรมสัตว์ ซึ่งวัวเป็นสัตว์ที่ถูกใช้งานด้านการขนส่งและการปลูสัตว์ ดังนั้น ในเวลาปกติ วัวจะไม่ตื้อด้น แต่หากเวลาที่ไม่ปกติเป็นติดโรคระบาดวัวบ้า พฤติกรรมของวัวจะเปลี่ยนแปลงไป ก้าวร้าวขึ้น (สุทธิศักดิ์ นพวิญญูวงศ์, 2539) จึงเป็นที่มาของข้อห้ามนี้

ข้อห้ามที่มาจากความเชื่อที่สัมพันธ์กับคุณสมบัติของผลิตภัณฑ์ได้แก่ ไอสกริม ส้ม ซีอิ๊ว ผักชี

1. **ไอสกริม** เป็นข้อห้ามที่เกิดจากความเชื่อว่าถ้าหากรับประทานไอสกริมขณะตั้งครรภ์ลูกจะตัวสั้นเป็นสันนิบาต
2. **ส้ม** เป็นข้อห้ามที่เกิดจากความเชื่อว่าถ้าหากรับประทานส้มขณะตั้งครรภ์ลูกจะมีผิวสีเหลือง

3. **ซีอว** เป็นข้อห้ามที่เกิดจากความเชื่อว่าถ้าหากรับประทานซีอวขณะตั้งครรภ์ ลูกจะมีผิวสีดำ

4. **ผักซี** เป็นข้อห้ามที่เกิดจากความเชื่อว่าถ้าหากรับประทานผักซีจะมีกลิ่นตัวเหม็นเหมือนกลิ่นผักซี นอกจากนี้ ยังเป็นข้อห้ามสำหรับชาวจีนที่รับประทานอาหารเจด้วย

ข้อห้ามที่มาจากชื่อเรียกสัมพันธ์กับความหมายที่ไม่ดีคือ เนื้อแกะ และลูกท้อ

1. **เนื้อแกะ** เป็นข้อห้ามที่เกิดจากชื่อเรียก เนื่องจาก เนื้อแกะ ภาษาจีนใช้คำว่า 羊 (yang) เพราะตรงกับคำว่า 羊癫疯 (yang diān fēng) ที่แปลว่า คนบ้า

2. **ลูกท้อ** เป็นข้อห้ามที่เกิดจากชื่อเรียก เนื่องจาก 逃 (táo) แปลว่า หลีกหนี จึงไม่สามารถรับประทานได้

อาหารต้องห้ามขณะเจ็บป่วย

จากการศึกษารวบรวมอาหารต้องห้ามจำนวน 10 ชนิด พบว่า เป็นข้อห้ามที่เกิดจากผลการพิสูจน์ทางการแพทย์แผนจีนทั้งหมด ได้แก่ น้ำหวาน รสเผ็ด รสเปรี้ยว อาหารไขมันสูง ไข่ น้ำตาล เป็ด อาหารทะเล เครื่องในสัตว์ รายละเอียดการวิเคราะห์เป็นดังนี้

1. **น้ำหวาน** เครื่องดื่มที่มีรสหวานส่งผลเสียต่อสุขภาพร่างกาย เนื่องจากการเพิ่มระดับน้ำตาลในเลือด เมื่อร่างกายเกิดภาวะน้ำตาลท่วมจะส่งผลกระทบต่อการทำงานของตับอ่อนที่ต้องผลิตอินซูลินเพื่อกำจัดน้ำตาลที่มาจากเครื่องดื่มรสหวาน นอกจากนี้ ไม่ควรดื่มน้ำที่มีน้ำตาลในช่วงเป็นหวัด เพราะน้ำที่มีน้ำตาลจะมีรสหวานกว่า จะทำให้ผู้ป่วยที่เป็นหวัดมีอาการไม่สบายคอแห้ง หรือทำให้อาการไอรุนแรงขึ้นจึงไม่ควรดื่มน้ำที่มีน้ำตาล (邢艳丽, 2009)

2. **รสเผ็ด** สารประกอบ เช่น แคปไซซิน ที่ทำให้เกิดรสเผ็ด แม้ว่าจะช่วยเร่งการเผาผลาญของร่างกาย แต่การรับประทานรสเผ็ดมากเกินไปจะส่งผลกระทบต่อกระเพาะอาหารและลำไส้ทำให้เกิดการระคายเคืองต่อเยื่อบุช่องท้องเป็นแผลในกระเพาะอาหาร ปวดเสียดแน่น และทำให้ระบบการย่อยอาหารทำงานผิดปกติ ดังนั้น การบริโภคอาหารรสเผ็ดระหว่างเจ็บป่วยอาจทำให้เกิดการระคายเคืองต่อระบบทางเดินอาหาร ส่งผลให้ระบบทางเดินอาหารไม่สบาย จึงส่งผลต่อการดูดซึมยาของร่างกายซึ่งไม่เอื้อต่อการฟื้นตัวของโรค (聂志扬, 2023)

3. **รสเปรี้ยว** สารประกอบไฮโดรเจนจากอาหารที่เป็นกรดทำให้เกิดรสเปรี้ยวแม้จะกระตุ้นการทำงานของตับและถุงน้ำดี แต่การรับประทานรสเปรี้ยวมากเกินไปทำให้เกิดร้อนใน ท้องเสีย และระบบน้ำเหลืองของร่างกายแปรปรวน อีกทั้งทำลายสารเคลือบฟันทำให้เสียฟันได้ง่าย ผู้ป่วยโรคกระเพาะเรื้อรังไม่สามารถรับประทานอาหารที่เป็นกรดได้สาเหตุหลักมาจากการรับประทานอาหารที่เป็นกรดอาจทำให้เยื่อกระเพาะอาหารระคายเคืองจนทำให้อาการรุนแรงขึ้นซึ่งไม่เอื้อต่อการฟื้นตัวของอาการ (闵荣华, 2022)

4. **อาหารไขมันสูง** การรับประทานอาหารที่มีไขมันสูงบางชนิดอาจทำให้เกิดการสะสมไขมันที่เกิดจากโรคอ้วน ช่วยให้ผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง คอเลสเตอรอลในเลือดสูง เบาหวาน โรคหลอดเลือดหัวใจ โรคหลอดเลือดสมองตีบ และโรคเรื้อรังอื่นๆ เช่น ตอนของร่างกายมนุษย์ได้รับอันตรายร้ายแรง (郑涛, 2022)

5. **ไข่** เป็นอาหารในกลุ่มโปรตีน มีคุณสมบัติย่อยยากผู้ป่วยห้ามรับประทาน เพราะจะทำให้อาการป่วยฟื้นตัวช้า เพราะทางเดินอาหารแย่งและไม่สามารถเอื้อต่อการฟื้นตัวของโรค (赵立垠, 2022)

6. น้ำตาลเพราะการกินน้ำตาลอาจทำให้ระดับน้ำตาลในเลือดผันผวนซึ่งไม่เอื้อต่อการควบคุมโรคสาเหตุที่ไม่ควรกินน้ำตาลขณะไอก็เพราะว่าการกินน้ำตาลอาจทำให้มีเสมหะเพิ่มขึ้นซึ่งไม่เอื้อต่อการฟื้นตัว อาการไอมักเกิดจากการติดเชื้อทางเดินหายใจ หลอดลมอักเสบ และโรคอื่นๆ และควรหลีกเลี่ยงน้ำตาลในช่วงที่ป่วยเพราะเป็นอาหารแคลอรีสูง น้ำตาลสูง การรับประทานอาหารในช่วงที่เจ็บป่วยอาจส่งผลให้ เสมหะซึ่งไม่เอื้อต่อการฟื้นตัวของอาการ (赵英帅, 2021)

7. **เปิดในช่วงที่เป็นหวัด** ระบบทางเดินอาหารของผู้ป่วยค่อนข้างอ่อนแอ แม้ว่าเนื้อเปิดจะอุดมไปด้วยสารอาหาร แต่ก็มีความเยิ้ม หลังจาก que ผู้ป่วยรับประทานเข้าไปแล้วอาจเกิดการย่อยและดูดซึมในทางเดินอาหารได้ยาก เพิ่มภาระต่อระบบทางเดินอาหาร ทำให้ ส่งผลต่อภูมิคุ้มกันของร่างกาย นอกจากนี้เนื้อเปิดยังมีแคลอรีสูงและทำให้อาการไอและเสมหะรุนแรงขึ้นได้ง่ายในช่วงที่เป็นหวัด (刘莎莎,2022)

8. อาหารทะเล อาหารทะเลมีแนวโน้มที่จะเกิดอาการแพ้ได้ คนที่ป่วยจะอ่อนแอและรับประทานเข้าไปอาจทำให้เกิดอาการแพ้ได้ เช่น ผื่นแดง หายใจลำบาก อาการไม่สบายทางเดินอาหาร และอาการอื่น ๆ ที่ทำให้อาการแย่ลง (生病期间能否吃海鲜, 2011) เนื่องจากร่างกายของบุคคลเสื่อมถอยลงในช่วงที่เจ็บป่วย การรับประทานอาหารทะเลในเวลานี้จึงอาจทำให้เกิดอาการแพ้และอาการอื่นๆ ได้ง่าย

9. เครื่องในสัตว์ เมื่อคุณป่วยโดยเฉพาะผู้ที่มีความดันโลหิตสูง โรคหัวใจ ฯลฯ ควรหลีกเลี่ยงการรับประทานเครื่องในสัตว์ เนื่องจากเครื่องในสัตว์มีคอเลสเตอรอลและไขมันสูง ซึ่งอาจเพิ่มภาระต่อระบบหัวใจและหลอดเลือดและเป็นอันตรายต่อโรคได้สำหรับผู้ป่วยโรคไตอักเสบ จำเป็นต้องจำกัดปริมาณสารอาหารเนื่องจากภาวะไตไม่เพียงพอ เครื่องในสัตว์มีคอเลสเตอรอลสูง และการรับประทานมากเกินไปอาจทำให้ไตอักเสบรุนแรงขึ้นและเป็นภาระต่อไต ส่งผลให้การทำงานของไตของผู้ป่วยแย่ลงไปอีก(杨光, 2023)

10. บาร์บีคิวไม่แนะนำให้บริโภคบาร์บีคิวสำหรับโรคหัวใจ บาร์บีคิวเป็นอาหารมันเยิ้มชนิดหนึ่ง และมีแคลอรีสูง ในช่วงเย็นภูมิคุ้มกันของร่างกายจะลดลง ระบบทางเดินอาหารจะอ่อนแอลง หากรับประทาน ในช่วงบาร์บีคิวนี้ อาจทำให้ภาระในระบบทางเดินอาหารแย่ลง ซึ่งอาจทำให้เกิดอาการแน่นท้อง ปวดท้อง คลื่นไส้ อาเจียน และอาการอาหารไม่ย่อยอื่นๆ ไม่เอื้อต่อการฟื้นตัวของโรค (石生观, 2022)

อาหารต้องห้าม การผสมผสานระหว่างความเชื่อกับวิทยาศาสตร์

จากการศึกษาอาหารต้องห้ามตามแต่ละช่วงวัยในทัศนะของชาวจีนพบว่า อาหารต้องห้ามดังกล่าวมีที่มาจากแนวคิด 2 ประการ คือ มโนทัศน์อุปลักษณ์ทางภาษา และผลพิสูจน์ทางการแพทย์

อาหารต้องห้ามที่มีที่มาจากมนต์ศรัทธาอุปถัมภ์ทางภาษา มีจำนวนทั้งสิ้น 36 รายชื่อ แบ่งเป็น 4 มโนทัศน์ กล่าวคือลักษณะท่าทางของสัตว์ สี่ และกลิ่นของอุปถัมภ์ต้นทาง เทศกาลและประวัติศาสตร์ เสียงและความหมายของคำพ้อง ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1. ลักษณะท่าทางของสัตว์ มโนทัศน์อุปลักษณะที่มาจากสัตว์ได้แก่ตีนไก่ สมองหมู จมูกหมู หางหมู กีบตีนหมู ขี้ปลา คางไก่-เป็ด เนื่องจากแม่ไก่ที่กำลังวางไข่ ไข่ไก่ หัวนกหมา แมว เต่า ห่านป่าปู หัวไก่ กระต่าย เนื้อวัว

2. สีและกลิ่นของอุปลักษณ์ต้นทาง มโนทัศน์อุปลักษณ์ที่มีสีและกลิ่นไม่น่าพึงพอใจ ได้แก่ ไอศกรีม ส้ม ซี้วี่ ผักชี

3. เทศกาลและประวัติศาสตร์ มโนทัศน์อุปลักษณ์ที่มาจากเรื่องเล่าตามเทศกาลต่าง ๆ และประวัติศาสตร์ ได้แก่ ข้าวฟ่าง มันเทศ หมูตุ๋น เต้า ลูกท้อ เต้าหู้ ลีนจี้ สาลี่ พลับ ขนบั้งข้าวโพด

4. เสียงและความหมายของคำพ้อง มโนทัศน์อุปลักษณ์ที่เกิดจากคำพ้องเสียง ได้แก่ มะม่วง สาลี่ เต้าหู้พลับ เนื้อแกะ ลูกท้อ

เมื่อจำแนกตามช่วงวัยพบข้อสังเกตที่น่าสนใจว่า อาหารต้องห้ามขณะตั้งครรภ์ และอาหารวัยทารกและวัยเด็ก มีข้อห้ามที่สัมพันธ์กับมโนทัศน์อุปลักษณ์เป็นจำนวนมาก เพราะขณะตั้งครรภ์ขงัวและกำลังใจของแม่เป็นสิ่งสำคัญ ตลอดจนความปรารถนาของแม่ที่ต้องการให้ลูกเกิดมามีสุขภาพสมบูรณ์ แข็งแรง

อาหารต้องห้ามที่มาจากผลพิสูจน์ทางการแพทย์ มีจำนวนทั้งสิ้น 14 รายการ ได้แก่ กาแฟ อาหารกระป๋อง ชา สุราน้ำหวาน รสเผ็ด รสเปรี้ยว อาหารไขมันสูง ไข่ น้ำตาล เป็ด อาหารทะเล เครื่องในสัตว์และบาร์บีคิว เป็นที่น่าสนใจว่า อาหารต้องห้ามในขณะเจ็บป่วยมาจากความเชื่อที่เกิดจากผลพิสูจน์ทางการแพทย์ทั้งสิ้นแสดงให้เห็นว่าในแง่ของการดูแลสุขภาพขณะเจ็บป่วย การแพทย์แผนจีนน่าเชื่อถือและได้รับการยอมรับอย่างมาดังที่ปรากฏในคัมภีร์ตำรายาต่าง ๆ ที่สืบทอดกันมาจนถึงปัจจุบัน

ความแตกต่างระหว่างอาหารต้องห้ามในสังคมวัฒนธรรมจีนกับไทย

อาหารต้องห้ามในสังคมไทยสามารถแบ่งตามช่วงวัยได้เช่นกัน สำหรับวัยทารกและเด็ก อาหารต้องห้าม ได้แก่ ถั่ว ถั่วลิสง น้ำผึ้ง อาหารกระป๋อง สัตว์น้ำมีเปลือกและหอย น้ำตาล ไข่ขาว ปลา ผลไม้ขนาดเล็ก ผลไม้รสเปรี้ยว ชีส ช็อกโกแลต ลูกอม เยลลี่ อาหารสุกดิบ อาหารอุ่นไมโครเวฟ เพราะจะก่อให้เกิดอาการแพ้ได้ (5 อาหารที่ทารกและเด็กเล็กห้ามทานเด็ดขาด, ม.ป.บ.; 14 อาหารอันตรายที่ทารกห้ามกิน ห้ามกินเพราะอะไร, 2566)

สำหรับอาหารต้องห้ามในวัยกลางคน มีข้อห้าม 20 ชนิด ได้แก่ อาหารกระป๋อง อาหารสำเร็จรูป โปรตีนแท่ง น้ำอัดลม คุกกี้ แอลกอฮอล์ ขนบั้งขาว เบียร์เกอร์ผัก กาแฟเย็น ของว่างปราศจากน้ำตาล เครื่องเทศ เนยเทียม กาแฟลดน้ำหนัก ป๊อปคอร์นสำเร็จรูป พายสำเร็จรูป ซอสถั่วเหลือง อาหารแปรรูป ขนบขบเคี้ยว เครื่องดื่มสำหรับนักกีฬา เนื่องจากอาหารเหล่านี้มีส่วนผสมของโซเดียม ไขมันทรานส์ และน้ำตาลสูง ซึ่งจะก่อให้เกิดโรคทางสุขภาพตามมา เช่น โรคหัวใจและหลอดเลือด (อาหาร 20 อย่างที่ไม่ควรทานหลังอายุ 30, 2566)

ส่วนอาหารต้องห้ามวัยชรา (วัยทอง) ได้แก่ เครื่องดื่มที่มีคาเฟอีนและแอลกอฮอล์ เพราะทำให้ร่างกายดูดซึมแคลเซียมได้น้อยลง เสี่ยงต่อการเป็นโรคกระดูกพรุนรวมถึงอาหารที่มีไขมันสูง อาหารรสจัดหรือเผ็ดร้อน ขนบขบเคี้ยว ขนบหวาน และอาหารแปรรูป เนื่องจากฮอร์โมนเอสโตรเจนและเทสโทสเตอโรนลดต่ำลง ส่งผลให้ไขมันสะสมที่หน้าท้อง อ้วนได้ง่าย ความอ้วนทำให้เกิดความเสี่ยงหลายโรคเช่น โรคหลอดเลือดและหัวใจ โรคเบาหวาน(อาหารสุขภาพ ควรกิน-ควรงด สำหรับ "วัยทอง", 2566)

อาหารต้องห้ามขณะตั้งครรภ์ ได้แก่ อาหารที่ก่อให้เกิดการแพ้ อาหารรสจัด อาหารสำเร็จรูป ผักเคี้ยว ผลไม้ย่อยยาก (มะม่วง ทุเรียน) ผลไม้หวานจัดยาจีนหรือยาตอง เครื่องดื่มประเภทขง และแอลกอฮอล์ (คนท้องห้ามกินอะไรบ้าง, 2563)

ในขณะเจ็บป่วย ร่างกายไม่แข็งแรง อาหารต้องห้ามให้หลีกเลี่ยงอาหารทอด อาหารรสจัด และอาหารไขมันสูง อาหารหวานจัด (อาหารต้องห้าม! จด ละ เลี่ยง เมื่อป่วย 10 โรคฮิตนี้, 2565) ข้อสังเกตประการหนึ่งของ

อาหารต้องห้ามขณะเจ็บป่วยในประเทศไทย ข้อมูลในอินเทอร์เน็ตนี้แนะนำให้เสนอตามชื่อโรค เช่น เมื่อปวดท้องห้ามรับประทานผลิตภัณฑ์จากนม รำข้าว ถั่ว เพราะระคายเคืองระบบย่อยอาหาร (อาหารที่ควร “หลีกเลี่ยง” หากมีอาการป่วย, 2567)

จากที่กล่าวมาข้างต้น อาหารต้องห้ามที่ปรากฏในสื่อสารสนเทศออนไลน์ของไทยจึงอ้างอิงกับผลพิสูจน์ทางการแพทย์เพียงอย่างเดียวแต่รายชื่ออาหารต้องห้ามจะเปลี่ยนไปหากสัมพันธ์กับประเพณีชีวิต เช่น งานแต่งงานศพ ดังรายละเอียดที่ปรากฏในบทความเรื่อง ความเชื่อในอาหาร 4 ภาค (MGRONLINE, 2551) ดังนี้

คนภาคเหนือ เมื่อเจ็บป่วยจะไม่รับประทานเนื้อวัว เพราะจะทำให้รักษาไม่หาย หากเป็นผีหนองจะไม่รับประทานของหมักดอง ของเค็ม ส่วนคนใกล้คลอดห้ามรับประทานหอย เพราะจะคลอดลูกข้า และเมื่อคลอดแล้วลูกจะพุดมากเป็นต่อยหอย ห้ามกินเต่าเพราะเด็กจะอายุสั้น ห้ามกินผักที่มีหนามเกาะเพราะจะคลอดยากสำหรับคนภาคใต้ มีข้อห้ามสำหรับคนท้องคือ ห้ามกินปลาไม่มีเกล็ด และผักเลื้อย ผู้ป่วยโรคจิตสับสนหวาดห้ามรับประทานปลาไหล ปลากระเบน ส่วนคนภาคอีสานมีข้อห้ามสำหรับทุกช่วงวัยคือ ไม่กินอาหารเหลือ แม่ลูกอ่อนห้ามกินอาหารทะเล ของหมิ่น ของหมักดอง และสัตว์ที่อยู่ใต้ดิน เช่น ตุ่น เต่า ต่อ แตน เพื่อป้องกันลูกอายุสั้นและอารมณ์ร้าย ส่วนคนภาคกลางมีข้อห้ามโดยรวมเกี่ยวกับการรับประทานเนื้อสัตว์ โดยยึดตามหลักพุทธศาสนา ได้แก่ คนช่างมังงูสิงห์ เสือสุนัขแมวหอยขม หอยโข่งเต่า ตะพาบน้ำ นกแร้ง นกแสก นกเค้า รวมถึงสัตว์ที่โดนฟ้าผ่าตายห้ามกินของเหลือจากสัตว์ และห้ามกินของเช่นไวก่กล่าวเฉพาะความเชื่อเกี่ยวกับเพศหญิง ได้แก่ ห้ามกินมะเฟืองขณะมีประจำเดือนห้ามกินอาหารรสจัดขณะตั้งครรภ์เพราะลูกจะหัวล้าน ห้ามกินขนมชั้นหมากเพราะจะไม่มีคนมาขอ

เมื่อเปรียบเทียบความเชื่อเกี่ยวกับอาหารต้องห้ามของไทยและของจีนจะพบว่ามีบางส่วนเหมือนกันในเชิงมนต์คุณูปลักษณ์ โดยเฉพาะการเปรียบเทียบอุปลักษณ์ต้นทางกับปลายทางเพื่อผลลัพธ์ที่ต้องการ ทั้งยังแสดงให้เห็นถึงสำนึกนิเวศเกี่ยวกับสัตว์และสิ่งแวดล้อม เช่น ห้ามรับประทานเต่า เพราะเป็นสัตว์อายุยืน ห้ามรับประทานห่านป่าเพราะคู่รักจะต้องตายจากกัน

นอกจากนี้อาหารยังกลายเป็นสัญลักษณ์ของพิธีกรรมของงานมงคลและงานอวมงคล เช่น งานศพของไทยไม่รับประทานอาหารที่มีเส้นสายยืดยาวเพราะเชื่อว่าจะทำให้มีการสูญเสียไม่จบสิ้น ในขณะที่อาหารจีน เช่น ข้าวฟ่าง มันเทศ ขนบ่งข้าวโพด เป็นสัญลักษณ์ของความยากจน และเป็นอาหารต้องห้ามสำหรับวัยชราทั้งนี้เพื่อให้เกิดความสบายใจว่าผู้เฒ่าผู้แก่ของครอบครัวจะมีอายุยืนยาว

บทสรุป

ปรัชญาอาหารจีนกล่าวว่า“อาหารคือยา” ดังนั้น การเลือกรับประทานอาหารอย่างเหมาะสมจะช่วยให้ร่างกายดี มีสุขภาพแข็งแรงด้วยแนวคิด “ฉีฉุพิซสร้าง ผลไม้บำรุง เนื้อสัตว์ให้ประโยชน์ ผักซ่อมแซม” นอกจากอาหารเป็นยาแล้วในวัฒนธรรมจีน ยังมีอาหารต้องห้ามเพื่อป้องกันการลุกลามของโรค ด้วยหลักคิดที่สืบทอดมาจากคัมภีร์ตำรายาโบราณ5 ประการผสมผสานสร้างสมดุลระหว่างฤทธิ์ร้อน-เย็นของอาหารกับธาตุในร่างกาย กล่าวคือ โรคตับ-ห้ามกินเผ็ด โรคหัวใจ-ห้ามกินเค็ม โรคม้าม-ห้ามกินเปรี้ยว โรคไต-ห้ามกินหวาน และโรคปอด-ห้ามกินขม (พัชนี ตั้งยืนยง, 2555)

การรับประทานอาหารของจีน ไม่ได้อาศัยหลักทางการแพทย์เพียงประการเดียว แต่ยังรวมเอาความเชื่อ ด้านโหราศาสตร์อุปลักษณ์สัญลักษณ์ คำพ้องเสียง เข้าไว้ด้วยเพื่อสร้างความหมายพิเศษเช่น พุทธาจีน ตัวแทนของความร่ำรวยและเงินทอง หมู ตัวแทนของความมั่งคั่ง มั่นคง และไก่ ตัวแทนของความเจริญรุ่งเรืองในหน้าที่ การงานยิ่งไปกว่านั้น ความเชื่อในการรับประทานอาหารของชาวจีนยังขึ้นอยู่กับสถานะทางสังคม 5 ลักษณะกล่าวคือ ชนชั้นชาวนาและกรรมกรกินเพื่อประทังชีวิตชนชั้นผู้น้อยกินให้เกิดประโยชน์และอิ่มท้องชนชั้นคหบดี และข้าราชการกินอาหารรสชาติดี พิถีพิถัน ชนชั้นขุนนาง กินเพื่อสร้างอัตลักษณ์และชนชั้นราชสำนัก กินอย่าง ทรงเกียรติเพื่อแสดงอำนาจวาสนา (สุริวิธสา กล่อมเดช. (ม.ป.ป.) ดังนั้น อาหารต้องห้ามบางประเภท จึงสัมพันธ์ กับการเลื่อนสถานะทางสังคม เช่น การห้ามรับประทานอาหารชนิดนั้นเพื่อป้องกันการถูกดูแคลน ไม่ว่าอาหารจีน จะแตกต่างกันไปตามพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ และสถานะทางสังคมอย่างไร แต่สิ่งสำคัญคือ การได้รับอิทธิพลจาก ปรัชญาเต๋าของเหลาจื๊อ คือ หยิน-หยาง ทำให้การเลือกวัตถุดิบและกรรมวิธีปรุงอาหารต้องคำนึงถึงผลลัพธ์และ การปรับสมดุลของร่างกาย จึงอาจกล่าวได้ว่า อาหารจีนเป็นอาหารเพื่อสุขภาพอย่างแท้จริง (อติญา ลิ้มดุลย์, 2560)

เอกสารอ้างอิง

กุยลิ้มฮึง คลินิกแพทย์แผนจีน. (กรกฎาคม 30, 2566). "อาหารแสลง ที่ไม่ควรทานช่วงที่ทานยาจีน".

<https://www.youtube.com/watch?v=Abu3HhoM5qA>

คนท้องห้ามกินอะไรบ้าง ?. (กรกฎาคม 18, 2563).

www.petcharavejhospital.com/th/Article/article_detail/what_food_pregnant_do_not_eat

เย็นจิตร เตชะดำรงสิน (บรรณาธิการ). (2554). *ตำรับยาจีนที่ใช้บ่อยในประเทศไทย ฉบับสมบูรณ์*. กรมพัฒนา

การแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กระทรวงสาธารณสุข.

ทฤษฎีธาตุห้า:วัฒนธรรมอาหารจีน. (ธันวาคม 1, 2555). [https://www.komchadluek.net/kom-](https://www.komchadluek.net/kom-lifestyle/146221)

[lifestyle/146221](https://www.komchadluek.net/kom-lifestyle/146221).

ผู้จัดการออนไลน์. (พฤษภาคม 19, 2566). *นักวิจัยจีนชี้ ‘การบริโภคน้ำตาล’ เอี่ยวหลายปัญหาสุขภาพ*.

mgronline.com/china/detail/9660000045859

ภาสกิจ วัฒนวิบูล. (ม.ป.ป.). *อาหารแสลง อาหารต้องห้าม*. samluangclinic.com/อาหารแสลง-อาหาร

[ต้องห้าม/](http://samluangclinic.com/อาหารแสลง-อาหาร).

มะยุรา ยะทา. (มกราคม 31, 2563). *อำนาจ ความเชื่อ สิ่งแฝงอยู่ในวัฒนธรรมจีน*.

www.bangkokbiznews.com/news/864371

โรงพยาบาลหนองฉาง. *อาหารแสลง ต้องห้าม 10 โรค*. <http://www.nch.go.th/article-heal/114--10->

[วิทวัส \(ภาสกิจ\) วัฒนวิบูล. \(ธันวาคม, 2540\). อาหารแสลง : ต้องห้าม](http://www.nch.go.th/article-heal/114--10-).

<https://www.doctor.or.th/article/detail/291616>

เวทพงศ์โอสธ. *อาหารแสลงที่ห้ามรับประทานกับยาจีน*. (กุมภาพันธ์ 28, 2563).

www.youtube.com/watch?v=lruPug5xWno

สุริวัธสา กล่อมเดช. (ม.ป.ป.).ความเชื่อในอาหารจีน เมื่ออาหารเป็นมากกว่าอาหาร.

https://krua.co/food_story/chinese-culinary-beliefs

หัวเฉียวแพทย์แผนจีน. "อาหารแสลง" กับการกินยาจีน. (ตุลาคม 10, 2566).

www.huachiewtcm.com/content/6122/อาหารแสลง-กับการกินยาจีน.

หัวเฉียวแพทย์แผนจีน. ประวัติการแพทย์จีนโดยสังเขป. (ม.ป.ป.). www.huachiewtcm.com/การแพทย์แผนจีนคืออะไร.

5 อาหารที่ทารกและเด็กเล็กห้ามทานเด็ดขาด. (ม.ป.ป.). www.dumex.co.th/baby/baby-nutrition/5foods-to-avoid.html

14 อาหารอันตรายที่ทารกห้ามกิน ห้ามกินเพราะอะไร. (มกราคม 10, 2566).

women.trueid.net/detail/r5jBOMzKbEj5

อดิญา ลิ่มคุลย์. (2560). *ปรัชญากับอาหารจีนเพื่อสุขภาพ*. ฐานข้อมูลบทความวิจัยเอเชียศึกษา.

<http://isas.arts.su.ac.th/wp-content/uploads/2560/philosophy/05570580.pdf>

อาหาร 20 อย่างที่ไม่ควรทานหลังอายุ 30. (พฤษภาคม 27, 2566). www.sanook.com/health/5557/

อาหารต้องห้าม! งด ละ เลี่ยง เมื่อป่วย 10 โรคฮิตนี้. (พฤษภาคม 5, 2565).

www.gedgoodlife.com/health/116380-food-to-avoid/

อาหารที่ควร “หลีกเลี่ยง” หากมีอาการป่วย. (กุมภาพันธ์ 20, 2567). www.sanook.com/health/23489/

อาหารและของแสลงต่อโรคที่จะต้องระวังระหว่างที่รักษาตัวด้วยยาจีน. (พฤษภาคม 9, 2557).

jiankangherbs.com/content-อาหารและของแสลงต่อโรคที่จะต้องระวังระหว่างที่รักษาด้วยยาจีน-4-2850-32389-1.html

อาหารและเครื่องดื่มต้องห้ามระหว่างรับประทานยาสมุนไพรจีน. (มีนาคม 3, 2557).

jiankangherbs.com/content-อาหารและเครื่องดื่มต้องห้ามระหว่างรับประทานสมุนไพรจีน-4-2850-28283-1.html

อาหารสุขภาพ ควรกิน-ควรงด สำหรับ "วัยทอง". (กุมภาพันธ์ 5, 2566). www.sanook.com/health/15709/

LIU YAN. (2563). *วัฒนธรรมและบทบาทของอาหารจีนแต่จีวที่มีต่อวิถีชีวิตของชาวจีนย่านเยาวราช*.

[วิทยานิพนธ์ปริญญาโท]. <https://has.hcu.ac.th/jspui/handle/123456789/639>.

MGRONLINE. (2551). *ความเชื่อในอาหาร 4 ภาค*. mgronline.com/qol/detail/9510000095651

Standley, L. (September 16, 2023). What foods shouldn't be eaten together according to traditional Chinese medicine? It depends on your body.

www.scmp.com/yp/discover/lifestyle/food/article/3234740/what-foods-shouldnt-be-eaten-together-according-traditional-chinese-medicine-it-depends-your-body

Summers, J. (January 9). 20 Dangerous Food Combinations (according to Chinese tradition).

www.farwestchina.com/blog/crazy-chinese-health-notice-answers/

郝姐说. (2022,25日8月). 为什么不能吃芒果

https://mp.weixin.qq.com/s?__biz=MzU4NzYzODk5Nw==&mid=2247502503&idx=1&sn=4a1369c14f9cc60732c4e7a81b0a6a6a&chksm=fdea7b1dca9df20b62f3250f0f15346248d4c93c623572b77f70dd184abadf7f125d13518305&scene=27

健康大新疆. (2023. 7 日 9 月). 罐头食品的危害有哪些？这就是它不受欢迎的原. <https://wapask-mip.39.net/bdsshz/question/110337034.html>

老黄茶事. (2022,5日2月). 身体出现这些情况，就千万别喝茶了！ - 知乎

https://zhuanlan.zhihu.com/p/464081820?utm_id=06

类人不宜喝咖啡，危害极大，尤其是第二类，小心中风. (2023,07,20) TOKOHANA (- 知乎)

https://zhuanlan.zhihu.com/p/644847517?utm_id=0

刘莎莎. (2022,30日5月). 感冒为什么不能吃鸭肉. https://m.baidu.com/bh/m/detail/qr_1630

闵荣华. (2022,24日2月). 慢性胃炎为什么不能吃酸的

<https://wapaskmip.39.net/bdsshz/question/103287592.html>

聂志扬. (2023,22日6月). 为什么很多疾病不能吃辛辣的食物

https://m.baidu.com/bh/m/detail/qr_16859778933333337120

石生观. (2022,22日4月). 感冒烧烤可以吃吗

https://m.baidu.com/bh/m/detail/qr_12558355586486511955

刑艳丽. (2009,18日10月). 感冒期间不应该喝糖水

https://zhuanlan.zhihu.com/p/464081820?utm_id=0

杨光. (2023,3日1月). 为什么不能吃动物内脏

https://m.baidu.com/bh/m/detail/qr_12558355586486511955

赵立垠. (2022,25日3月). 生病的时候为什么不能吃鸡蛋

<https://wapask-mip.39.net/bdsshz/question/106545369.html> 18

郑涛. (2022, 1日1月). 为什么不能吃高脂食物

https://m.baidu.com/bh/m/detail/qr_16859778933333337120

张瑞刚. (2009,18日10月). 生病期间能否吃海鲜

https://m.baidu.com/bh/m/detail/qr_12373136629368511295

赵英帅. (2021,21日7月). 咳嗽为什么不能吃糖

https://m.baidu.com/bh/m/detail/qr_1630957526594870449719

แนวคิดการสอนร้องเพลงสำหรับเด็กเล็ก

The concept of teaching singing to young children

นงนภัส ปันนา¹ Nongnapat Panna¹

ทยากร สุวรรณภูมิ² Tayakron Suwannabhum²

บทคัดย่อ

การร้องเพลงสำหรับเด็กเป็นกิจกรรมที่สร้างความสนุกสนาน และยังเป็นวิธีการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ เพราะการร้องเพลงช่วยเสริมสร้างทักษะทางด้านภาษา ความคิดสร้างสรรค์ และการแสดงออกทางอารมณ์ นอกจากนี้ การเรียนรู้เพลงยังสามารถพัฒนาความมั่นใจและการทำงานร่วมกันในกลุ่มได้อีกด้วย ในบทความนี้ ได้นำเสนอแนวคิดเบื้องต้นในการสอนเด็กร้องเพลงให้มีประสิทธิภาพ โดยอธิบายเรื่องความสำคัญในการสอนเด็ก ร้องเพลง องค์ประกอบของการสอนร้องเพลงให้เด็ก การฝึกร้องเพลงสำหรับเด็ก จิตวิทยาในการสอนร้องเพลงเด็ก ปัญหาที่พบและวิธีแก้ปัญหา ประโยชน์ของการร้องเพลงสำหรับเด็ก และบทเพลงที่เหมาะสม เพราะการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่สนุกสนาน และการใช้เทคนิคการสอน ที่สามารถกระตุ้นให้เด็กมีส่วนร่วมและเรียนรู้ ได้อย่างมีความสุข นอกจากนี้ยังได้เชื่อมโยงระหว่างการศึกษาวิธีการสอนเด็กร้องเพลงไปถึงจิตวิทยาเด็กที่ผู้สอนควรมี ความเข้าใจในตัวเด็กให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

คำสำคัญ : แนวคิด, การสอนร้องเพลง

¹ นักศึกษาศาสนาวัฒนธรรมศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี E-mail: Nongnapatpanna@gmail.com

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี E-mail: Tamjassman@gmail.com

Abstract

Singing for children is a fun activity and it is also an effective way of learning because singing helps strengthen language skills creativity and emotional expression, etc. Singing can also develop confidence and group cohesion. In this article, basic ideas for teaching children to sing effectively are presented by explaining the importance of teaching children to sing, elements of teaching singing to children, singing training for children, psychology in teaching children's singing, problems encountered and how to solve them, benefits of singing for children and appropriate songs, because of creating a fun learning atmosphere and use of teaching techniques that can encourage children to participate and learn happily. It also explains child psychology that teachers should have an understanding of children in order to make teaching and learning more effective.

Keywords : concept, teaching singing

ความสำคัญในการสอนเด็กร้องเพลง

การร้องเพลงมีหลายรูปแบบ เช่น การร้องเดี่ยว การร้องประกอบดนตรี การร้องประสานเสียง การร้องประกอบการแสดงละคร เป็นต้น อีกทั้งเสียงร้องของมนุษย์แบ่งแยกออกได้ออกเป็น 4 ประเภท คือ โซปราโน (Soprano) เสียงสูงของผู้หญิง อัลโต (Alto) เสียงต่ำของผู้หญิง เทเนอร์ (Tenor) เสียงสูงของผู้ชาย และเบส (Bass) เสียงต่ำของผู้ชาย (ภรภัสสรณ์ ชัยอนันต์นิธ, 2564)

การร้องเพลงเป็นกิจกรรมทางดนตรีที่ใช้เสียงมนุษย์เป็นเครื่องมือหลักในการสร้างสรรค์ท่วงทำนองและเนื้อร้อง การร้องเพลงไม่เพียงแต่เป็นการแสดงออกทางอารมณ์ ความรู้สึก และความคิดเท่านั้น แต่ยังเป็นวิธีการสื่อสารที่มีพลัง สามารถเชื่อมโยงผู้คนเข้าด้วยกันได้ การร้องเพลงยังช่วยพัฒนาทักษะหลายด้าน ทั้งการฟัง การควบคุมลมหายใจ และการออกเสียงอย่างถูกต้อง นอกจากนี้ การร้องเพลงยังมีบทบาทสำคัญในวัฒนธรรม การเรียนรู้และการเสริมสร้างความมั่นใจให้กับผู้ร้องอีกด้วย

การสอนร้องเพลงให้เด็กเป็นเรื่องที่มีความสำคัญ เนื่องจากการร้องเพลงสามารถช่วยพัฒนาเด็กในหลายมิติ ไม่ว่าจะเป็นด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และสติปัญญา ดังนี้ ประการแรกพัฒนาการทางด้านร่างกาย การฝึกร้องเพลงช่วยเสริมสร้างการควบคุมการหายใจ การออกเสียง และการใช้กล้ามเนื้อใบหน้าและลำคออย่างถูกวิธี ซึ่งเป็นพื้นฐานที่ดีต่อการพัฒนาทักษะการพูดและการสื่อสารของเด็ก ประการที่สองพัฒนาการทางด้านจิตใจและอารมณ์ การร้องเพลงช่วยให้เด็กได้แสดงออกถึงความรู้สึกและอารมณ์ ทำให้เด็กเกิดความผ่อนคลาย ความสนุกสนานและยังช่วยลดความเครียดได้อีกด้วย ประการที่สามเสริมสร้างความมั่นใจในตนเอง การร้องเพลงในที่สาธารณะหรือร่วมกับผู้อื่น ช่วยให้เด็กกล้าแสดงออก เกิดความภาคภูมิใจในความสามารถของตนเอง และเสริมสร้างความมั่นใจ ประการที่สี่พัฒนาการด้านสังคม การร้องเพลงร่วมกับผู้อื่น เช่น ในวงประสานเสียง ช่วยให้เด็กเรียนรู้การทำงานร่วมกับผู้อื่น การฟัง และการประสานงานอย่างมีประสิทธิภาพ ประการสุดท้าย การพัฒนาสติปัญญาและการเรียนรู้เพลงช่วยกระตุ้นการเรียนรู้ของเด็กผ่านเนื้อหาที่มีคำศัพท์ จังหวะและทำนอง ทำให้เด็กสามารถจดจำเนื้อหาได้ง่ายขึ้นและพัฒนาความจำที่ดีขึ้น ซึ่งจากการศึกษา นัตยา ทองคง กล่าวว่า การสอนร้องเพลงเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญต่อการจัดการเรียนรู้ในระดับปฐมวัย ช่วยส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์และ สติปัญญา อีกทั้งยังช่วยเตรียมความพร้อมเพื่อสร้างสมาธิให้กับเด็กก่อนจัดการเรียนรู้หรือใช้เพลงในระหว่างทำกิจกรรม เช่น กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ หรือกิจกรรมเสริมประสบการณ์ ซึ่งเพลงยังสามารถช่วยให้เด็ก มีความจำความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาการเรียนมากขึ้น ช่วยส่งเสริมทักษะทางด้านภาษา การเรียนรู้คำศัพท์ในเพลง และยังให้เด็กเกิดทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้มีความจำได้อย่างยาวนาน (นัตยา ทองคง, 2565)

การสอนร้องเพลงเด็กจึงเป็นสิ่งที่สำคัญ เพราะจะช่วยให้ผู้ปกครองและครูผู้สอนเข้าใจถึงประโยชน์ของการร้องเพลง และนำไปสู่การพัฒนาเด็กอย่างรอบด้านทั้งทางร่างกายและจิตใจ รวมถึงสร้างความรักและความสนใจในดนตรีให้กับเด็กตั้งแต่วัยเยาว์

ช่วงวัยของเด็กที่เหมาะสมกับการเริ่มต้นฝึกร้องเพลง

ในบทความนี้ขอเสนอการฝึกร้องเพลงสำหรับเด็กอายุประมาณ 3-5 ปี เนื่องจากเป็นช่วงวัยที่เด็กเริ่มมีพัฒนาการทางการพูด การออกเสียง และความสามารถในการจดจำที่ดี ซึ่งเหมาะสมกับการเรียนรู้ทักษะพื้นฐานในการร้องเพลง นอกจากนี้ การเรียนร้องเพลงในวัยนี้ยังช่วยพัฒนาความสนใจในดนตรี การควบคุมลมหายใจ และการฟังจังหวะได้อย่างเป็นธรรมชาติ อีกทั้งยังช่วยสร้างความสนุกสนานและความผ่อนคลายในการเรียนรู้ ทำให้เด็กมีความสุขกับการร้องเพลงและเกิดความรักในดนตรีตั้งแต่วัยเยาว์ จากข้อเขียนเรื่องใช้ดนตรีอย่างไรให้ลูกมีพัฒนาการที่ดี ระบุว่า การเรียนดนตรีควรเริ่มในวัยที่เหมาะสม ซึ่งแนะนำเริ่มเรียนในวัยประมาณอนุบาล 3 - ป.1 (รพ. เด็กสินแพทย์. 2563. ออนไลน์.)

องค์ประกอบของการสอนร้องเพลงให้เด็ก

องค์ประกอบในการสอนร้องเพลงแก่เด็กให้ประสบความสำเร็จและเกิดประสิทธิภาพสูงสุดสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. การเลือกเพลงที่เหมาะสม ควรเลือกเพลงที่มีเนื้อหาสั้น กระชับ มีความง่าย และมีความสนุกสนานเหมาะสมกับวัยและความสามารถของเด็ก เพื่อให้เด็กได้รับความสนุก และเข้าใจเนื้อหาของเพลงได้ง่ายขึ้น ซึ่งจะช่วยพัฒนาการเรียนรู้และจดจำง่าย เพราะเด็กมักสมาธิสั้นและยังไม่มีความสามารถในการจดจำข้อมูลในปริมาณที่มากได้ การเลือกเพลงที่มีเนื้อหาสั้นและง่าย ช่วยให้เด็กจดจำคำร้อง ทำนอง และจังหวะได้เร็วขึ้น ส่งผลให้เกิดความมั่นใจในการร้องเพลง กระตุ้นความสนใจ เช่น บทเพลงที่มีเนื้อหาสนุกสนานและจังหวะสนุกจะทำให้เด็กมีความสุขกับการเรียนรู้ ไม่รู้สึกเบื่อ และยังช่วยเสริมสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ผ่อนคลาย เด็กจะอยากร่วมในกิจกรรมการร้องเพลง อีกทั้งบทเพลงที่มีการส่งเสริมทักษะทางภาษาและการออกเสียงที่มีเนื้อหาง่าย และ คำไม่ซับซ้อนจะช่วยให้เด็กฝึกการออกเสียงคำต่าง ๆ ได้ชัดเจนขึ้น และยังเป็นการฝึกฝนทักษะทางภาษาทั้งคำศัพท์และการเชื่อมโยงประโยคสั้น ๆ ได้ดียิ่งขึ้น นอกจากนี้การเลือกเพลงที่เหมาะสมยังเป็นสร้างความมั่นใจในการแสดงออก เพราะเมื่อเด็กสามารถร้องเพลงได้จะช่วยเพิ่มความภาคภูมิใจและความมั่นใจในการแสดงออก ส่งผลดีต่อการเรียนรู้ในขั้นต่อไป และการเลือกเพลงที่เหมาะสมกับเด็กยังส่งผลดีต่อพัฒนาการของวัยเด็ก เพราะเด็กเล็กยังไม่สามารถเข้าใจเนื้อเพลงที่ซับซ้อนหรือมีความหมายลึกซึ้ง เพลงที่มีเนื้อหาสั้นและตรงไปตรงมา จะช่วยให้เด็กเข้าใจเนื้อหาของเพลงได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งสอดคล้องกับพัฒนาการทางความคิดและอารมณ์

2. การฝึกการหายใจที่ถูกต้อง การสอนให้เด็กฝึกหายใจเข้า-ออกลึก ๆ อย่างถูกวิธี ช่วยให้เด็กควบคุมลมหายใจและร้องเพลงได้ยาวนานขึ้น เนื่องจากการหายใจเป็นพื้นฐานสำคัญของการใช้เสียง โดยมีประโยชน์ดังนี้

2.1 ควบคุมลมและเสียงได้ดีขึ้น เพราะการหายใจเข้า-ออกลึก ๆ ด้วยกระบังลมช่วยให้เด็กสามารถเก็บลมหายใจไว้ได้นานขึ้น ทำให้ควบคุมการปล่อยลมขณะร้องเพลงได้ดี เสียงที่ออกมาจะมีความต่อเนื่องไพเราะไม่ขาดช่วงและเป็นการเพิ่มพลังเสียง การหายใจลึกและถูกวิธีช่วยให้ลมถูกส่งผ่านออกมาจากปอดอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้เด็กสามารถร้องเพลงได้กังวานและชัดเจน มีพลังเสียงมากขึ้น เมื่อเด็กฝึกหายใจลึกและควบคุมลมได้ดี การร้องโน้ตยาว ๆ หรือวลีเพลงที่ต้องใช้ลมหายใจมากจะทำให้ราบรื่นขึ้น เสียงจะไม่สะดุดและมีความ

กลมกลืน การฝึกหายใจลึก ๆ จะช่วยให้ระบบหายใจทำงานได้เต็มประสิทธิภาพ ลดความตึงเครียด และทำให้เด็กสามารถร้องเพลงได้อย่างสบายและนานขึ้น

2.2 พัฒนาท่าทางการร้องเพลง การฝึกหายใจอย่างถูกวิธีทำให้เด็กรู้จักจัดระเบียบร่างกาย เช่น การยืนตัวตรง ยืดไหล่ และผ่อนคลายกล้ามเนื้อ ซึ่งช่วยให้การหายใจและการร้องเพลงมีประสิทธิภาพมากขึ้น

2.3 เสริมสร้างความผ่อนคลายและลดความประหม่าการฝึกหายใจเข้า-ออกลึก ๆ ช่วยทำให้ร่างกายและจิตใจสงบ ลดความประหม่าหรือความกังวลในระหว่างการร้องเพลง ส่งผลให้เด็กกล้าร้องเพลงอย่างมั่นใจมากขึ้น

3. การฝึกการออกเสียงและการใช้เสียง ควรสอนการออกเสียงที่ถูกต้อง ชัดเจน การเปล่งเสียงจากช่องปากและลำคออย่างเหมาะสม เพื่อป้องกันการใช้เสียงผิดวิธี การออกเสียงที่ดีจะส่งผลต่อการร้องเพลงและพัฒนาการทางภาษาของเด็ก มีเหตุผลดังนี้

3.1 ทำให้เพลงมีความไพเราะและสื่อความหมายได้ การออกเสียงคำชัดเจนจะช่วยให้ผู้ฟังเข้าใจเนื้อหาของเพลงได้อย่างถูกต้อง ทำให้การสื่อสารผ่านการร้องเพลงมีประสิทธิภาพ เด็กจะเรียนรู้ว่าการร้องเพลงไม่ได้มีเพียงทำนองที่ไพเราะ แต่ยังต้องคำนึงถึงความหมายของคำและการสื่อสารด้วย

3.2 ช่วยพัฒนาการใช้ภาษาและการออกเสียงคำให้ถูกต้อง การฝึกออกเสียงอย่างชัดเจนช่วยให้เด็กเรียนรู้การออกเสียงพยัญชนะ สระ และคำต่าง ๆ อย่างถูกวิธี ซึ่งมีประโยชน์ต่อทักษะการพูดและการอ่าน ช่วยเสริมสร้างพัฒนาการทางภาษาให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น การฝึกออกเสียงชัดเจนช่วยให้เด็กเรียนรู้การใช้กล้ามเนื้อปาก ลิ้น และอวัยวะที่เกี่ยวข้องกับการเปล่งเสียงได้อย่างถูกต้อง ลดการออกเสียงผิดเพี้ยน ซึ่งเป็นพื้นฐานที่ดีในการฝึกร้องเพลงหรือพูดในชีวิตประจำวัน

3.3 ช่วยพัฒนาความมั่นใจในการแสดงออกเมื่อเด็กออกเสียงได้ถูกต้องและชัดเจน จะทำให้พวกเขามีความมั่นใจในการร้องเพลงหรือแสดงออกมากขึ้น เพราะรู้สึกว่าคุณเองสามารถสื่อสารให้คนฟังเข้าใจได้อย่างชัดเจน

4. การใช้ท่าทางประกอบการร้องเพลง การเคลื่อนไหวร่างกายหรือท่าทางประกอบเพลงช่วยเพิ่มความสนุกสนาน ทำให้เด็กสนใจและเข้าใจเพลงได้ดียิ่งขึ้น

4.1 ช่วยเพิ่มความสนุกสนานและความสนใจในการเรียนรู้ การเคลื่อนไหวร่างกายหรือการทำท่าทางประกอบเพลงทำให้การเรียนรู้ร้องเพลงไม่น่าเบื่อ เด็กจะรู้สึกสนุกและเพลิดเพลินไปกับบทเพลงมากขึ้น ช่วยกระตุ้นความสนใจและสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ผ่อนคลาย

4.2 เสริมสร้างการจดจำเนื้อร้องและจังหวะ การเคลื่อนไหวร่างกายหรือท่าทางประกอบไปกับจังหวะของเพลงช่วยให้เด็กจดจำเนื้อร้องและจังหวะของเพลงได้ง่ายขึ้น เนื่องจากการเคลื่อนไหวทำให้สมองเชื่อมโยงเพลงกับการกระทำ ช่วยเพิ่มความเข้าใจและการจดจำในระยะยาว การร้องเพลงพร้อมกับการเคลื่อนไหวร่างกาย ช่วยพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างการทำงานของสมอง (การจดจำเพลงและจังหวะ) กับการควบคุมกล้ามเนื้อให้เคลื่อนไหวไปพร้อม ๆ กัน ซึ่งเป็นการฝึกการประสานงานของร่างกายและสมอง

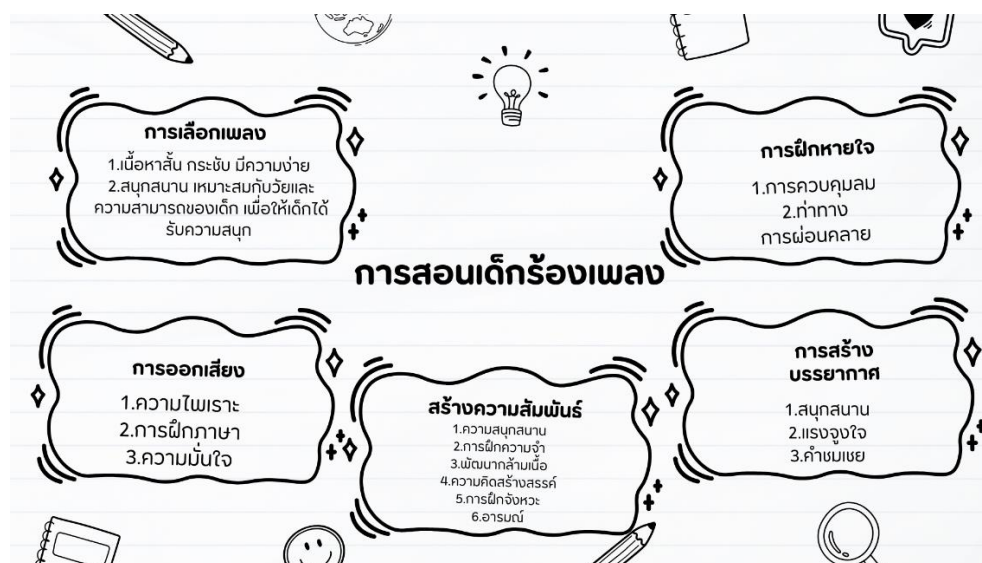
4.3 พัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่และมัดเล็กการเคลื่อนไหวไปพร้อมกับการร้องเพลง เช่น การตบมือ การก้าวเท้า การทำท่าทางตามเนื้อเพลง ช่วยฝึกกล้ามเนื้อมัดใหญ่ (แขน ขา) และมัดเล็ก (นิ้วมือ) ซึ่งมีประโยชน์ต่อการพัฒนาการทางร่างกายของเด็ก

4.4 กระตุ้นความคิดสร้างสรรค์การให้เด็กใช้ท่าทางประกอบเพลง ช่วยให้เด็กได้ใช้จินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์ในการแสดงออก เช่น คิดท่าทางใหม่ ๆ ให้เข้ากับเพลง หรือแสดงบทบาทตามเนื้อหาของเพลง

4.5 ช่วยพัฒนาทักษะการฟังและจังหวะการเคลื่อนไหวที่สอดคล้องกับจังหวะของเพลงช่วยให้เด็กเรียนรู้เรื่อง จังหวะ (Rhythm) และ ความเร็ว (Tempo) ได้ดีขึ้น ทำให้เด็กสามารถจับจังหวะและร้องเพลงได้ตรงกับดนตรี

4.6 เชื่อมโยงอารมณ์และความรู้สึกเข้ากับบทเพลงการเคลื่อนไหวท่าทางประกอบเพลงช่วยให้เด็กเข้าใจและแสดงอารมณ์ของเพลงได้ดีขึ้น เช่น เพลงสนุก ๆ ก็อาจมีการกระโดดโลดเต้น ส่วนเพลงที่ช้าและอ่อนโยน ก็อาจมีท่าทางที่สงบนิ่ง ช่วยพัฒนาทักษะการตีความเพลงและการสื่อสารอารมณ์

5. การสร้างบรรยากาศที่สนุกสนานและผ่อนคลาย การสอนในบรรยากาศที่เป็นกันเองและสนุกสนาน จะช่วยให้เด็กกล้าแสดงออกและมีความสุขกับการร้องเพลง และการให้กำลังใจและคำชมเชย การสร้างแรงจูงใจด้วยคำชมเชยและกำลังใจ จะทำให้เด็กเกิดความมั่นใจและมีกำลังใจในการฝึกฝนต่อไป

ภาพที่1 องค์ประกอบของการสอนร้องเพลงให้เด็ก

การฝึกร้องเพลงสำหรับเด็ก

การฝึกให้เด็กร้องเพลง ต้องคำนึงถึงบทเรียนร้องเพลงที่เหมาะสมสำหรับเด็ก เด็กควรได้รับการฝึกอย่างสม่ำเสมอตั้งแต่อายุน้อย อย่างไรก็ตามผู้เชี่ยวชาญคิดว่าการฝึกเทคนิคการใช้เสียงในการร้องเพลงให้เด็กยังเป็นเรื่องที่ต้องปฏิบัติเป็นลำดับถัดไป สิ่งที่ต้องเน้นในการสอนเด็กร้องเพลงคือ ความมั่นใจ ดังนั้นการฝึกร้องเพลง

สำหรับเด็กควรเป็นกิจกรรมที่สนุกและไม่เคร่งเครียดจนเกินไป แล้วค่อยสอดแทรกการฝึกการพัฒนาในด้านเสียง จังหวะและการแสดงออกอย่างเป็นธรรมชาติ

การสอนร้องเพลงให้เด็กอายุ 3-5 ปี ควรเน้นความสนุกสนานและการเรียนรู้ผ่านการเล่น โดยมีวิธีและขั้นตอนดังนี้ ประการแรกการเลือกเพลงที่เหมาะสมกับวัย เลือกเพลงที่มีเนื้อหาง่าย สั้น จดจำได้ง่าย ทำนองสนุกสนานและจังหวะชัดเจน เช่น เพลงเด็กที่มีทำนองประกอบ ประการที่สองการสร้างบรรยากาศที่สนุกสนาน สร้างบรรยากาศการเรียนการสอนที่ผ่อนคลายและเต็มไปด้วยความสนุกสนาน เด็กจะรู้สึกสนใจและอยากมีส่วนร่วมในการเรียนร้องเพลง ประการที่สามการสอนการหายใจอย่างถูกต้อง แนะนำวิธีการหายใจเข้า-ออกให้ลึกและถูกต้อง เพื่อช่วยในการควบคุมลมหายใจขณะร้องเพลง ประการที่สี่ การฝึกการออกเสียงให้ชัดเจน เน้นการออกเสียงที่ชัดเจน การเปล่งเสียงที่ถูกต้อง เช่น การร้องคำสั้น ๆ หรือพยางค์ที่เข้าใจง่าย ประการที่ห้า การใช้ทำนองและการเคลื่อนไหวประกอบเพลง: สอนทำนองง่าย ๆ ประกอบเพลงเพื่อช่วยให้เด็กสนุกสนานและเข้าใจจังหวะของเพลงได้ดียิ่งขึ้น ประการที่หกการเรียนรู้ผ่านการเลียนแบบ: ร้องเพลงให้เด็กฟังและสอนเด็กให้ร้องตามทีละท่อน เพื่อให้เด็กเข้าใจเนื้อร้องและทำนองอย่างค่อยเป็นค่อยไป ประการที่เจ็ดการใช้เครื่องมือประกอบการสอนใช้เครื่องดนตรีง่าย ๆ เช่น กลองขนาดเล็ก หรือเครื่องเคาะจังหวะต่าง ๆ เพื่อช่วยเสริมจังหวะและสร้างความสนุกสนานให้กับเด็ก ประการที่แปด การให้คำชมและกำลังใจ ชื่นชมเด็กเมื่อสามารถร้องเพลงได้ถูกต้อง หรือมีความพยายามในการร้องเพลง เพื่อเสริมสร้างความมั่นใจและกำลังใจในการเรียนรู้ต่อไป

จิตวิทยาในการสอนร้องเพลงเด็ก

การสอนเด็กร้องเพลงสามารถใช้หลักจิตวิทยาได้หลายอย่าง เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ดังนี้

1. ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์ การให้เด็กมีส่วนร่วมในการฝึกร้องและการแสดงจะช่วยให้เด็กเรียนรู้จากประสบการณ์จริง ซึ่งการเรียนรู้จากประสบการณ์ผ่านการฝึกร้องเพลงและการแสดง จะช่วยให้เด็กได้เรียนรู้จริงจากการปฏิบัติ เพื่อเสริมสร้างความมั่นใจ การทำงานร่วมกัน และการสะท้อนตนเองอย่างมีคุณค่า เด็กจะพัฒนาทักษะทั้งด้านดนตรี อารมณ์ และสังคมไปพร้อมกัน เป็นการเรียนรู้ที่ครอบคลุม

2. การเสริมแรง (Reinforcement) การให้คำชมและรางวัลเล็กน้อยเมื่อเด็กทำได้ดี จะช่วยกระตุ้นให้เด็กมีความมั่นใจและพัฒนาทักษะต่อไป เพราะการเสริมแรงด้วยคำชมและรางวัลเล็กน้อยช่วยกระตุ้นความมั่นใจและแรงจูงใจในการพัฒนาทักษะการร้องเพลงของเด็ก ทำให้เด็กรู้สึกสนุก มีเป้าหมาย และกล้าพัฒนาตัวเองต่อไป ในทาง ที่ดี เป็นวิธีการเรียนรู้ที่ส่งผลดีได้

3. การตั้งเป้าหมายที่ชัดเจน การช่วยเด็กตั้งเป้าหมายที่สามารถทำได้ เช่น ร้องเพลงได้โดยไม่ผิดทำนอง จะช่วยให้เด็กมีแรงจูงใจในการพัฒนา และการตั้งเป้าหมายที่ชัดเจนและเหมาะสมช่วยให้เด็กมีแรงจูงใจในการพัฒนาทักษะการร้องเพลงอย่างต่อเนื่อง และเสริมสร้างความมั่นใจ ความมีวินัย และความภาคภูมิใจในตนเอง ทำให้เด็กพร้อมรับมือกับความท้าทายและประสบความสำเร็จในด้านอื่น ๆ

4. การสร้างบรรยากาศที่ปลอดภัย การสร้างบรรยากาศที่ไม่ตึงเครียดและเปิดโอกาสให้เด็กแสดงออก จะช่วยให้เด็กกล้าที่จะลองและไม่กลัวที่จะผิดพลาด บรรยากาศที่ผ่อนคลายช่วยให้เด็กไม่รู้สึกกดดันเมื่อ

ลองร้องเพลงหรือแสดงออก เด็กจะเข้าใจว่าความผิดพลาดเป็นเรื่องปกติและเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ และจะกล้าทดลองและเรียนรู้จากข้อผิดพลาดของตนเอง ซึ่งจะช่วยกระตุ้นความกล้าแสดงออก ทำให้มีสร้างความมั่นใจในตัวเอง เพราะบรรยากาศที่ดีและสนุกสนานช่วยเสริมความมั่นใจให้เด็ก เพราะพวกเขาารู้สึกว่าตนเองมีคุณค่าและได้รับการยอมรับ ดังนั้นเมื่อเด็กรู้สึกมั่นใจ พวกเขาจะกล้าลองสิ่งที่ทำหยาบมากขึ้น

5. การใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ การให้เด็กได้ทำงานร่วมกันในกลุ่ม เช่น ร้องประสานเสียง จะช่วยสร้างทักษะทางสังคมและความร่วมมือ ช่วยพัฒนาเด็กทั้งในด้านทักษะทางสังคม ความรับผิดชอบ และการทำงานร่วมกัน เด็กจะได้ฝึกการสื่อสาร การฟัง การแก้ปัญหา และการสร้างความสัมพันธ์ที่ดี ซึ่งเป็นทักษะสำคัญที่มีประโยชน์

6. การใช้การเรียนรู้แบบเชิงบวก สอนเด็กให้รู้จักกับการแสดงออกทางอารมณ์และความรู้สึกผ่านเพลง จะช่วยให้เด็กเข้าใจตนเองและผู้อื่นมากขึ้น เพราะการสอนเด็กให้แสดงออกทางอารมณ์และความรู้สึกผ่านเพลงในรูปแบบการเรียนรู้เชิงบวก ช่วยพัฒนาทักษะด้านอารมณ์ ความเข้าใจตนเอง และการเชื่อมโยงกับผู้อื่น เด็กจะเรียนรู้ที่จะสื่อสารความรู้สึกอย่างสร้างสรรค์ เข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น และพัฒนาความมั่นใจในการแสดงออก

ปัญหาที่พบในการฝึกเด็กร้องเพลง และวิธีแก้ปัญหา

1. การร้องเพี้ยน

สาเหตุของการร้องเพลงเพี้ยน เด็กบางคนมีปัญหาในการแยกแยะเสียงสูง-ต่ำ ทำให้ไม่สามารถจับคู่เสียงที่ได้ยินกับเสียงที่ต้องร้องออกมาได้ เพราะขาดการฝึกฟังเสียงและจดจำโน้ตที่ถูกต้อง และขาดการควบคุมกล้ามเนื้อเสียงไม่ดี เป็นการใช้กล้ามเนื้อคอ เส้นเสียง และช่องปากที่ไม่ถูกต้อง หรือขาดการฝึกฝนการควบคุมความยาวของสายเสียงก็ส่งผลให้เสียงที่ออกมาผิดเพี้ยนไป ปัญหาการการหายใจไม่ถูกต้องก็เป็นอุปสรรคทำให้ลมหายใจไม่พอหรือควบคุมลมไม่สม่ำเสมอส่งผลให้เสียงสั้นหรือเพี้ยน เพราะการใช้ลมมากเกินไปอาจจะทำให้เสียงตึงและเพี้ยนได้ นอกจากนี้ ความตื่นเต้น ความเครียด และความกังวล ก็ส่งผลให้ขาดความมั่นใจทำให้ร้องไม่เต็มเสียง

วิธีแก้การร้องเพลงเพี้ยน ฝึกการฟังและเลียนแบบเสียง (Ear training) คือการ ฝึกฟังโน้ตหรือทำนองเพลงอย่างสม่ำเสมอ แล้วเลียนเสียงตามที่ได้ยินให้ตรงมากที่สุด และการฝึกควบคุมเสียง เช่นการร้องบันไดเสียงเมเจอร์ เพื่อฝึกควบคุมสูงต่ำของเสียง ฝึกการหายใจอย่างถูกต้องเพื่อให้มีลมเพียงพอและควบคุมลมได้ดี และฝึกปล่อยลมอย่างช้า ๆ ในการร้องโน้ตยาวเพื่อเสริมความเสถียรของเสียง ฝึกลดความตื่นเต้นและเพิ่มความมั่นใจฝึกการร้องหน้ากระจกหรือกับเพื่อนที่สนิทเพื่อสร้างความมั่นใจ ทำสมาธิฝึกผ่อนคลายกล้ามเนื้อก่อนการแสดงฝึกซ้อมอย่างสม่ำเสมอ สิ่งสำคัญที่สุดคือการแบ่งเวลาฝึกร้องเพลงทุกวันเพื่อเพิ่มความคุ้นเคยกับทำนองและโน้ตเพลง

2. สมาธิสั้น

เด็กสมาธิสั้นอาจมีปัญหากับการจดจ่อและควบคุมอารมณ์ แต่การร้องเพลงสามารถเป็นเครื่องมือที่ดีในการส่งเสริมทักษะด้านสมาธิและการพัฒนาทางอารมณ์ หากใช้วิธีการที่เหมาะสม จะช่วยให้เด็กเพลิดเพลินและมีส่วนร่วมได้ดีขึ้น เทคนิคและแนวทางการฝึกคือ

2.1 ทำให้การฝึกสนุกและมีส่วนร่วมเลือกเพลงที่มีจังหวะสนุก เนื้อเพลงสั้น หรือมีท่าทางประกอบ เพื่อดึงดูดความสนใจ ให้เด็กมีส่วนร่วม เช่น การตบมือ การเคาะจังหวะ หรือเคลื่อนไหวตามจังหวะเพลง

2.2 แบ่งเวลาเรียนเป็นช่วงสั้น ๆ เด็กสมาธิสั้นอาจมีปัญหาเกี่ยวกับการจดจ่อเป็นเวลานาน ควรแบ่งการฝึกเป็นช่วงสั้น ๆ (5-10 นาที) หยุดพักสั้น ๆ ระหว่างการฝึกแต่ละครั้ง เพื่อให้เด็กไม่รู้สึกอึดอัดและมีสมาธิมากขึ้น

2.3 ฝึกผ่านการ เล่น ใช้เกมดนตรี เช่น การร้องเพลงตอบโต้หรือเกมทายเสียงโน้ตใช้ของเล่นดนตรี เช่น เครื่องเคาะจังหวะ หรือเปียโนของเล่น เพื่อเสริมความสนใจ

2.4 สร้างบรรยากาศการเรียนที่ผ่อนคลายลดสิ่งรบกวนรอบข้าง เช่น ปิดทีวีหรือเสียงอื่น ๆ ที่อาจดึงดูดความสนใจ เลือกสถานที่ฝึกที่สงบและมีบรรยากาศสบาย ๆ เพื่อช่วยให้เด็กโฟกัสกับดนตรี

2.5 กำหนดเป้าหมายเล็ก ๆ และให้รางวัลกำหนดเป้าหมายง่าย ๆ เช่น “ร้องท่อนแรกให้จบ” แล้วให้คำชมเชยหรือรางวัลเล็ก ๆ รางวัลอาจเป็นการเลือกเพลงโปรดของเด็กเอง หรือทำกิจกรรมที่เด็กชอบ

2.6 ฝึกการหายใจและการผ่อนคลายสอนเด็กให้ฝึกหายใจลึก ๆ ซ้ำ ๆ ก่อนเริ่มร้องเพลง เพื่อช่วยให้สงบและจดจ่อ เลือกใช้เพลงที่มีจังหวะช้าและผ่อนคลาย เพื่อฝึกสมาธิผ่านการฟังและร้องตาม

2.7 ใช้เพลงเป็นเครื่องมือจัดการอารมณ์เพลงช่วยให้เด็กได้ระบายอารมณ์ เช่น เลือกเพลงที่เข้ากับอารมณ์ของเด็กในขณะนั้น สอนเด็กให้สังเกตความรู้สึกของตัวเองผ่านเพลง เพื่อเสริมทักษะการจัดการอารมณ์

2.8 เด็กได้มีส่วนร่วมในการเลือกเพลงให้เด็กเลือกเพลงที่ชอบเอง จะช่วยให้มีแรงจูงใจในการฝึกมากขึ้น อาจสร้างโอกาสให้เด็กแสดงเพลงที่ฝึกในงานเล็ก ๆ เช่น ร้องให้เพื่อนหรือครอบครัวฟัง

ประโยชน์ของการร้องเพลงสำหรับเด็ก

การร้องเพลงส่งเสริมพัฒนาการของเด็กทั้งในด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ซึ่งมีผลดีอย่างมากต่อการเติบโตและพัฒนาคุณภาพ ได้ดังนี้

1. พัฒนาทักษะทางภาษาและการสื่อสาร

การร้องเพลงช่วยให้เด็กเรียนรู้คำศัพท์และประโยคใหม่ๆ ได้ง่าย ช่วยพัฒนาการออกเสียงและปรับปรุงสำเนียงในการพูด เสริมสร้างความสามารถในการฟังและเข้าใจภาษา ซึ่งการฝึกเด็กร้องเพลงไม่เพียงแต่ช่วยพัฒนาทักษะการร้อง แต่ยังเสริมสร้างทักษะทางภาษาและการสื่อสารในรูปแบบที่สนุกสนานและได้ผลลัพธ์ที่ยั่งยืน เด็กจะเรียนรู้การออกเสียง คำศัพท์ การสื่อสารอารมณ์ และความมั่นใจในการใช้ภาษา ซึ่งมีความสำคัญต่อการพัฒนาทักษะด้านภาษาในชีวิตประจำวัน

2. ส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจ

การร้องเพลงช่วยให้เด็กได้แสดงออกและระบายอารมณ์อย่างสร้างสรรค์ ส่งเสริมความมั่นใจและการกล้าแสดงออก โดยเฉพาะเมื่อร้องต่อหน้าผู้อื่น ช่วยลดความเครียดและทำให้เด็กผ่อนคลาย

3. พัฒนาทักษะการเข้าสังคมและความสัมพันธ์

การร้องเพลงร่วมกับกลุ่ม เช่น ในขณะนักร้องประสานเสียงหรือห้องเรียน ช่วยส่งเสริมการทำงานเป็นทีม ช่วยให้เด็กฝึกการรอคอย การร่วมมือ และการเคารพผู้อื่น การร้องเพลงในกิจกรรมร่วมกับเพื่อนยังสร้างความสามัคคีและความสนุกสนาน

4. พัฒนาทักษะทางสติปัญญา

การจดจำเนื้อเพลงและทำนองช่วยพัฒนาความจำ เพลงที่มีจังหวะและทำนองซับซ้อนช่วยพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาและการคิดเชิงตรรกะและการร้องเพลงช่วยส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ

5. พัฒนากล้ามเนื้อและการควบคุมลมหายใจ

การร้องเพลงช่วยฝึกการหายใจอย่างมีประสิทธิภาพและเพิ่มความจุของปอด ช่วยพัฒนากล้ามเนื้อในระบบการพูด เช่น กล้ามเนื้อลิ้นและปากและ ช่วยให้เด็กมีสมาธิมากขึ้นผ่านการควบคุมลมหายใจ

6. ส่งเสริมความรักในดนตรีและศิลปะ

การร้องเพลงทำให้เด็กคุ้นเคยกับทำนองและจังหวะ ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของดนตรี สร้างความสนใจในดนตรีและอาจพัฒนาไปสู่การเรียนรู้เครื่องดนตรีอื่น ๆ ส่งเสริมการเรียนรู้ด้านศิลปะและวัฒนธรรมผ่านเพลงที่เกี่ยวข้องกับประเพณีต่าง ๆ

7. สร้างวินัยและสมาธิ

การฝึกซ้อมร้องเพลงช่วยให้เด็กเรียนรู้เรื่องวินัยและการทำงานอย่างสม่ำเสมอ ช่วยฝึกสมาธิและการจดจ่อในกิจกรรมที่ทำ

บทเพลงที่เหมาะสมในการฝึกร้องเพลงของเด็กวัย

การเลือกเพลงสำหรับเด็ก ควรพิจารณาหลายปัจจัยเพื่อให้เหมาะสมและสนุกสนาน ดังนี้ ประการแรก เนื้อเพลงที่เข้าใจง่าย ควรเลือกเพลงที่มีเนื้อหาเรียบง่ายและสามารถเข้าใจได้ เช่น เพลงเด็กหรือเพลงที่เกี่ยวกับธรรมชาติและชีวิตประจำวัน ประการที่สอง เพลงจังหวะสนุกสนาน เพลงที่มีจังหวะเร็วและสนุก เช่น เพลงป๊อปหรือเพลงฟังสบาย ช่วยให้เด็กมีความสนใจและอยากร้องตาม ประการที่สาม ทำนองที่น่าจดจำ เพลงที่มีทำนองที่จับใจและง่ายต่อการจำ เช่น เพลงที่มีการซ้ำหรือคอรัสชัดเจน ประการที่สี่ การมีความหมายดี เลือกเพลงที่สอนให้เด็กเรียนรู้คุณค่า เช่น มิตรภาพ ความรัก หรือการเคารพ ประการที่ห้า เพลงที่ส่งเสริมการเคลื่อนไหว เพลงที่มีจังหวะสามารถเต้นตามได้ จะช่วยให้เด็กได้แสดงออกและมีพลัง เช่น เพลงที่ใช้ในกิจกรรมเต้นรำ ตัวอย่างเพลงที่เหมาะสมได้แก่ เพลง Do-Re-Mi (จาก The Sound of Music) เพลงนี้มีทำนองที่เป็น scale (เช่น Do-Re-Mi) ช่วยให้เด็กเรียนรู้ระดับเสียงได้ง่าย จังหวะเรียบง่ายและสม่ำเสมอ ทำให้เด็กฝึกการร้องให้ตรงกับจังหวะและทำนอง เพลง Old MacDonald Had a Farm เนื้อเพลงซ้ำ ทำให้ง่ายและสร้างความสนุกสนานใช้คำศัพท์เกี่ยวกับสิ่งรอบตัว ทำให้เด็กเชื่อมโยงกับชีวิตประจำวันและเสริมพัฒนาการด้านภาษา และเพลงพื้นบ้านหรือเพลงวัฒนธรรมท้องถิ่นอย่างเพลงช้าง จะส่งเสริมให้เด็กเข้าใจวัฒนธรรมของตนเองมีจังหวะและทำนองที่ง่ายต่อการเรียนรู้กระตุ้นให้เด็กแสดงอารมณ์และความคิดสร้างสรรค์

เอกสารอ้างอิง

- ภรภัตสรณ์ ชัยอนันต์นิธิ. (2564). การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนขับร้อง ในประเทศไทย ระหว่างปีพ.ศ.2547-2562. ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษาคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นัตยา ทองคง และคณะ. (2565). SONG Model: การสอนร้องเพลงสำหรับเด็กปฐมวัย SONG Model: Teaching singing for Early childhood student. วารสารสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.ปีที่ 7 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม-ธันวาคม 2565.
- โรงพยาบาลเด็กสินแพทย์.(2563). ใช้ดนตรีอย่างไรให้ลูกมีพัฒนาการที่ดี. โรงพยาบาลเด็กสินแพทย์. <https://www.synphaet.co.th/children-ramintra/>. สืบค้นเมื่อ 18 ธันวาคม 2567.

สารศิลป์ปริทัศน์

Journal of Sansin Review

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง